

NCHAA NÀCUÁA NÍ QUIDE CUE TÉE NÍ TÁÚCHÍÚⁿ JÈSÚS DACUÀHA ÑAHA XII ÑÁYIU TNÚHU-GÁ

Jèsús ní cachí tnúhu ndáá-gá sá quíxí Espíritú Yă Ndiöxí cundecu ndihi ñáyiu

¹ Te duha ní cáháⁿ té Lùcá ní xíi-dé té Tëofilú: Yúhú sa ní chídó tnùnì-í núú librú ndéé díhna nchaa sá ñí quide Jèsús, ndihi nchaa sá ñí dácuáhá-gă ñáyiu. Te ní chídó tnùnì-í nchaa sá ñí quide-gá ndéé nduu ñí quesaha-gă quidé chìuⁿ-gá, ² ndihi nchaa sá ñí quide-gá ndéé òré cuándaa-gá andiu. Te sa ta cùyatni nduu ndaa-gá andiu, te ní ndatnúhu-gá ndihi cue tée ní cáháⁿ-gá dacuàha ñaha xii ñáyiu tnúhu-gá, te mee Espíritú Yă Ndiöxí ní chindee ñaha-xi xii-gá ní xáhaⁿ-gă nàcuáa cada-güedé. ³ Te sátá ñí xíhí-gá te ní ndoto-gá, te ní xíndecu-gá údico nduu. Te titní xito ní sáháⁿ-gá núú ñí xíndecu-güedé, te ducaⁿ ñí quide-gá cuendá quiní-güedé sá ndáá ní ndoto-gá, te ní xáhaⁿ-gă nàcuáa quide Yă Ndiöxí ndíhu ndaha-gă ñáyiu.

⁴ Te ìⁿ nduu ndècu ndihi ñaha-gá xii-güedé, te ní xáhaⁿ-gă:

—Vá quéé-ní-ndó ñùú Jerusàlén, chi cundet-ndo quixi Espíritú Yă Ndiöxí cundecu ndihi-ndo, chi sa ní cachí tnúhu-í sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ Tătá-ó Dütú Ndiöxí Yaá ndécú àndiu nacuáa cunduu. ⁵ Te ndáá sá ndí Juàá ní dácuándùte ñaha

ndíi xii-ndo, dico vitna ñá túú-gă cuéhé nduu, te quexìo Espíritú Yă Ndiǒxí cundecu ndihì-ndo —càchí-gá xáhaⁿ-gă xii-güedé.

Jèsús cuándaa-gá andïu

⁶ Te òré ní xíndecu-güedé ndihì Jèsús, te ní xáhaⁿ-güedě xii-gá:

—Mèstrú, cuíní-ndí cachí tnúhu-n nũu sa ta cùyatni nduu chindee-n ñăyiu ñuú Isràél cuèndá taxi tnùnì tucú-yu ñuú-yu —càchí-güedé xáhaⁿ-güedě xii-gá.

⁷ Te ní xáhaⁿ Jèsús xii-güedé:

—Ñá túú xìni ñuhu-xì cunaha nchohó xíăⁿ, chi Tătá-ó Dütú Ndiǒxí nánhá-gă ná nduu càda-gá nchaa sá ñì cáháⁿ-gá. ⁸ Te òré quexìo Espíritú Yă Ndiǒxí cundecu ndihì-ndo, te cuyì-ndo ñì yuhu ñì iní-ndó quǐhíⁿ-ndó cáháⁿ-ndó tnũhu-í núú ñăyiu ñuú Jerusálén ndihì núú ñăyiu distritú Jùdeá ndihì núú ñăyiu distritú Sàmariá. Te ducaⁿ-ni cáháⁿ-ndó quǐhíⁿ-ndó ñì caxico ñuyú —càchí-gá xáhaⁿ-gă xii-güedé.

⁹ Te sátá dúcáⁿ ñì cáháⁿ-gá, te ndèhe-güedé ní ndanchita-gá cuándaa-gá andïu cuăndihü-gá xití vícò, te ñá túú-gă ní xìní nánhá-güedě xii-gá.

¹⁰ Te ndèhe vihi-güedé andïu núu ndéè quini ñánhá-güedě xii-gá yòtnúhu, te ní quexìo cunu úú cue téè ñihnu dóó cuìxíⁿ núú ndécú-güedě. ¹¹ Te xáhaⁿ-güedě:

—Nchòhó cue téè Galileá, ¿ná cuèndá ndéhé-ndó àndïu? Te dàtná-ni càa Jesús cuándaa-gá andïu vitna, te ducaⁿ-ni cùnduu-gá quixi tucu-gá —càchí cue téè ñihnu dóó cuìxíⁿ-áⁿ xáhaⁿ-güedě.

*Cuendá sá ñà túú-gă ndii Jùdás ñũu ní nan-
ducu-güedě té Mātiá ní nucúnutñi-dé núú ndĩ*

12 Te ní ndee-güedé yucu Òlívú cuánuhú-güedé ñúú Jerusálén, te ní xúhuⁿ-güedé cuèdicó cuádava òré ichi. 13 Te òré ní ndexìo-güedé ñúú-áⁿ, te cuándaa-güedé cuàrtú ndéé núú ñĩnu, chi vehe yòdo tnahà ndecu-güedé. Te ní naníhí tñáhá-güedě nchaa-güedé té Pèlú, té Jàcobó, té Juàá, té Ndrìxí, té Lìpé, té Mǎxí, té Bartolòmé, té Mâteú, té Jàcobó déhe té Àlfeú, ndihì té Xímú téé ní cundihì cue téé canànistá, ndihì té Jùdás ñanì té Jàcobó. 14 Te ní naníhí tñáhá-güedě nchaa-güedé yàcáⁿ ndihì tá Màriá nǎná Jèsús, ndihì cue ñanì-gá ndihì dava-gá cue ñáyiu dǐhí. Te ñⁿ-ni ñĩ cuú-yu ní cáháⁿ ndihí-yu Yá Ndiǒxí.

15 Te ñⁿ nduu ní xíndecu dàtná ñⁿ cièndú ócò mee-ni ñáyiu sàndáá iní tñúhu Jèsús, te ní ngúnutñi té Pèlú núú-yu, te ní xáhaⁿ-dě xií-yu:

16-17 —Nchòhó cue ñáyiu ndècu ndihì-í ichi Xítóhó Jesucristú, na càni-í cuèndú núú-ndó nàcuáa ní chídó tñunì ndii Dàvíí téé ní xíndecu ndéé sanaha nàcuáa ní cáháⁿ Espíritú Yá Ndiǒxí cuendá té Jùdás. Te dacuitíí dùcaⁿ ní cuu, chi tñáhá té Jùdás ní xíndecu ndihì-o, te ní xinu cuechi-o ndihì-dé núú-gă sá dǐhna, te ducaⁿ ñĩ quide-dé ní sáha cuendá-dé Jèsús núú cuè téé cùu úhú iní ñáhá xii-gá. 18 Te ní cháhu ñaha-güedě xii-dé cuendá sá ñĩ sáha cuendá ñáhá-dě xii-gá. Te ní sáháⁿ-dé ñⁿ xichì ní sata caa-dé méé-dě, te ní ngava-dé, te ní cahndí duuⁿ xití-dé te xiáⁿ ñĩ xihí-dé. Te ní naqueheⁿ-güedé díhúⁿ sǎ ñĩ cháhu-güedé ndii, te ní nacuaaⁿ-güedé ñuhu núú ñĩ ngava ndii-áⁿ.

19 Te nchaa ñáyiú Jerusàlén ní níhĩ-yu tnúhu, te ní dánánĩ-yu ñuhu-áⁿ Acèldamá. Te tnúhu mèé-yu quèe-xi: Ñuhu núú nĩ sati níñí. 20 Te duha ní cáháⁿ ndíi Dàvíí ní chídó tnùní ndíi núú librú Sălmú ní dándóo ndíi: “Nà ndóo nahi vèhe-dé, vá yóo ìⁿ quíhíⁿ cundecu”, duha ní cáháⁿ ndíi. Te ìngá tucu tnúhu ní cachí ndíi: “Na nànducu-güedé ìngá tée nucúnutnĩⁿ núú ndíi”, duha ní cáháⁿ ndíi Dàvíí — cächí té Pèlú xăhaⁿ-dë xii-yu.

21-22 Te ní xăhaⁿ tucu-dé:

—Te ducaⁿ nĩ cáháⁿ ndíi Dàvíí, te vitna xini ñuhu-xi nanducu-o ìⁿ tée nucúnutnĩⁿ-dé núú ndíi Jùdás, te xini ñuhu-xi diu-ni ìⁿ tée ní xica cuu ndihi Xítóhó Jesucristú cútnàhá ní xica cuu-o ndihi-gá, ìⁿ tée ní xiní ndéé òré ní dácuándute ñaha ndíi Juáa xii-gá, te ndéé òré cuánda-gá andiu. Te tée nanducu-o cundecu-dé cáháⁿ-dé năcuáa ní cuu ní ndoto-gá — cächí té Pèlú xăhaⁿ-dë xii-yu.

23 Te ní cacunehe-güedé úú tnàhá-güedé nũu ndëdacàa-güedé nduu táhú-güedé nucúnutnĩⁿ-güedé núú ndíi. Te ìⁿ-dé nání-dë Chèè Barsàbás, àdi Justú chi úú diu-dé, te ìngá-dé nání-dë Mاتیá. 24 Te ní cáháⁿ ndihi-güedé Yă Ndiöxí, te xăhaⁿ-güedé xii-gá:

—Yòhó Dútú Ndiöxí xini-n ìní nchaa ñáyiú, te mee-n nàha-n núu ndëda càa núú úú cue tée-a tnàhá iní-n 25 cáháⁿ-güedé tnúhu-n nũú ñáyiú, te tée-áⁿ nucúnutnĩⁿ-dé núú ndíi Jùdás, chi cuáháⁿ ndíi núú ùhú núú ndàhú núú tàú-xi quíhíⁿ ndíi — cächí-güedé xăhaⁿ-güedé xii-gá.

26 Te ní xito ndéé-güedé, te ní cutnùní sá tée nàni Mاتیá quendóo-dé ndihi úxí ìⁿ cue tée ní

táuchíuⁿ-gã dacuàha ñaha xii ñáyiú tnúhu-gá.

2

Ní quexìo Espíritú Yă Ndiõxí cundecu ndihì ñáyiú

¹ Te ní sáá nduu còo vico Pentecostés te xĩndecu nchaa ñáyiú ñⁿ-ni xìchi. ² Te ní tecú dóho-yu uuⁿni ní ñihì andiú, dàtná quidé ñⁿ táchí ñihì v̄hì ní quide-xi, te ducaⁿ ñ cuu ndéé xití vehe núú ndécũ-yu nchaá-yu. ³ Te ní xiní-yu dàtná cáá itá ñuhú cáá sã ndécú xití vehe, te ní xité nuu-xi ní ngoyo ndodo-xi díquĩ-yu nchaá-yu. ⁴ Te ducaⁿ ñ quide-xi òré ní quexìo Espíritú Yă Ndiõxí ní ngúndecu ndihí-yu nchaá-yu. Te ní ngüíta-yu ní cáháⁿ-yu tnúhu cue ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél, te nchaa xíãⁿ ní quide Espíritú Yă Ndiõxí.

⁵ Te v̄ai ñáyiú isràél xĩndecu nchaa dava-gá ñuú ní tacá-yu ñuú Jerusàlén, te ñáyiú-áⁿ ño ndùcu ndeé-yu dàcuahá-yu nchaa ndudú sá dácuaàha tnahí-yu. ⁶ Te òré ní tecú dóho-yu ñihì, te ní sáháⁿ-yu ní xíndedóho-yu tnúhu càháⁿ mée-yu ñⁿ ñⁿ ñuú-yu, chi ndì dííⁿ ndì dííⁿ tñuhu càháⁿ ñáyiú ndècu-áⁿ. ⁷ Te xíãⁿ ío ní cuñúhu ñáyiú véxi dava-gá ñuú, te ní xítnàhá-yu:

—Ñáyiú ducaⁿ xícáháⁿ cúú-yu ñáyiú distritú Galileá. ⁸ ¿Te nása ní quidé-yu ní cutúha-yu nàcuáa càháⁿ-ó ñⁿ ñⁿ-o ndéé lĩhli-o? ⁹ Te iha véxi ñáyiú dava nacióⁿ, chi véxi ñáyiú Pàrtiá, véxi ñáyiú Mèdiá, véxi ñáyiú Èlám, véxi ñáyiú Mesopòtamiá, véxi ñáyiú Jùdeá, véxi ñáyiú Capàdociá, véxi ñáyiú Pòntó, véxi ñáyiú Àsiá, ¹⁰ véxi ñáyiú Frigiá, véxi ñáyiú Pànfilíá, véxi ñáyiú Ègiptú, véxi ñáyiú Áfricá ñáyiú

ndècu ndéé núú-gă-xi ñuú Cirené. Te tnàhá ñáyiú ñuú Rómá véxi, te ñáyiú-án chi ñá díú mèe-ni ñáyiú israél cúŷ-yu nchaá-yu, dico ñ-ni cùu sá dácuahá-yu. ¹¹ Te véxi ñáyiú Crětá, véxi ñáyiú Àrabiá. Te nchaa-o sa ndèdóho-o càháⁿ-yu nàcuáa cuáháⁿ tnúhu mee-o ñⁿ ñⁿ-o. Te nchaa ñáyiú xícháⁿ tnúhu-o càháⁿ-yu cuendá nchaa sá vǎ yǒo tnàhí ndàcu cada ní quide Yá Ndiǒxí –càchí-yu xǐtnàhá-yu.

¹² Te ní cuñúhu vǐhí-yu, te ñá ná sàá iní-yu nása ní cuu, te xǐtnàhá-yu:

—¿Nása ní cuu duha càháⁿ-yu tnúhu-o? —
càchí-yu xǐtnàhá-yu.

¹³ Te davá-yu ní sácú ndeé yíchí ñáhǎ-yu, te xǐtnàhá-yu:

—Xǐxíni ñáyiú-án nǔu ñá náhǎ-yu tnúhu càháⁿ-yu
—càchí-yu xǐtnàhá-yu.

Tnúhu ní xáhaⁿ tǎ Pèlú xii cue ñáyiú

¹⁴ Te ní ngúnutnǐi té Pèlú ndihí úxí ñⁿ cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús dacuaà ñaha xii ñáyiú tnúhu-gá, te níhi ní cáháⁿ-dé, te xǎhaⁿ-dě xii-yu:

—Nchaa nchòhó ñáyiú distritú Jùdeá ndihí nchòhó ñáyiú ñuú Jerusalén, cundedóho váha-ndo tnúhu na càháⁿ-í-a. ¹⁵ Ñá ndàá tnúhu càháⁿ-ndó, chi ñá túú xǐni-ndí te ducaⁿ càháⁿ-ndó, chi davitna cùu-xi caá ñⁿ dátneé, vátá tnàhá-gá òré coho ñáyiú ndidí. ¹⁶ Te yúhú ná càchí tnúhu-í xii-ndo vitna nacuaá ní xáhaⁿ Yǎ Ndiǒxí xii ndíi Jòél téé ní xóo cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha nàcuáa cada ñaha-gǎ xii ñáyiú, te ndíi-án ñǐ chídó tnùnǐ ndíi nàcuáa ní cáháⁿ-gá. ¹⁷ Te duha ní xáhaⁿ-gǎ xii ndíi:

Cùmání-gǎ sǎá nduu nàa ñuyíú, te cuǎñaha-ǎ
Espíritú-í cundecu ndihí nchaa ñáyiú na
quìndáá iní ñáhá xii-í.

Te cue déhe-yu cáháⁿ-yu tnúhu-í,
te cue téé cuechi dacòto núú ñáhá-xí xii-güedé,
te ducaⁿ-ní cuè téé ní sàhnu cáháⁿ saní-güedé,
te diu-ni cuèndá nchaa sá quidè-í ducaⁿ dàcoto núú
ñáhá-xí xii-güedé.

18 Te nchaa ñáyiú xinu cuechi núú-í cáháⁿ-yu
tnúhu-í, te cuǎñaha-ǎ Espíritú-í cundecu
ndihí-yu.

19 Te ndéé andiu, yàcáⁿ vǎi sá cáda-í nàcuáa cuñúhu
vìhí-yu,

te núú ñùyíú-a cada-í #ⁿ sá vǎtá quìní tnàhí-gá-yu,
te ngoyo níñí te ngoyo ñuhú te quene vìhi ñúhmá.

20 Te vǎ dáyèhé-gá nchícanhii,
cuu nee ñuyíú te cuu ticuèhé núú yóó dàtná ticuèhé
níñí.

Te dàvá-áⁿ sǎá nduu quìxi Yáá cúú Xìtohó-yu,
te nduu-áⁿ cuu-xi #ⁿ nduu càhnu vìhi, chí cada-gá
nchaa sá ñà túú xini-yu, te cuñúhu vìhí-yu.

21 Te òré xíáⁿ te nchaa ñáyiú càháⁿ ndihí ñaha xii Yáá
cúú Xìtohó-yu-áⁿ naníhí tǎhú-yu.

Duha ní xáhaⁿ Yǎ Ndiǒxí xii ndí Jòél ní chídó tnùní
ndí.

22 Te nchòhó ñáyiú isràél, cundedóho váha-ndo
tnúhu na càháⁿ-í-a cuèndá Jèsús téé ñuú Nazàrét.
Te Jèsús ní quide-gá chiⁿ Yǎ Ndiǒxí, chí mee Yǎ
Ndiǒxí ní chindee ñàha-gá ní quide Jèsús ná daha
núú chiⁿ, núu xíáⁿ ní ndacu-gá ní quide-gá nchaa
sá vǎ yóo tnàhí ndàcu cada, te xíáⁿ ní cuñúhu
vìhi-ndo. Te sa nàha-ndo nacuáa ní quide-gá

cútnàhá ní xica cuu-gá ñuyíú. ²³ Te ndíi Jùdás ní taxi cuèndá ñáhá ndíi Jèsús xii nchòhó cue tée ní cuu úhú iní ñáhá xii-gá, te ní ndúcú-ndó cuè tée úhú iní-xi ní tñi ñaha-güedě xii-gá te ní sata caa ñaha-güedě núú cùrúxí, te núú cùrúxí-áⁿ ñí xíhí-gá. Dico sa ní cutnùní iní Yă Ndiöxí sá dúcáⁿ càda-ndo Jèsús, te mee Yă Ndiöxí ní cachí-gá sá dúcáⁿ ndòho Jèsús. ²⁴ Te ñu-ni mee Yă Ndiöxí ní dándótó-gă Jèsús, chi sa ní cáháⁿ-gá sá òré cuú-gá te vá cuú dúcáⁿ-gă. ²⁵ Te ndíi Dàvií tée ní xíndaha ñaha xii cue ñaní tnáhá-ó ñí xíndecu ndéé sanaha ñí chídó tnùní ndíi nàcuáa ní cáháⁿ Jèsús, te duha ní cáháⁿ-gá:

Cùtnuní iní-í sá ncháá ndùu ndecu ndíhi-í Yă Ndiöxí, te ío chìndee ñaha-gá xii-í,
te ñá túú tnàhí sá yùhú-í.

²⁶ Te ío ndàcáⁿ táhù-í núú Yă Ndiöxí chi cùdǎí iní-í,
chi sa nàha-í sá cùú-í dico ndoto-í,

²⁷ chi vá dáñá-gă quíhíⁿ dúcáⁿ àlmá-í núú ndécú ñăyiu ní xíhí,

te vá dáñá-gă téhyú yiqui cùñú-í chi cùu-í Déhe-gá,
te yúhú sa nàha-í sá cúú iní ñáhá-gă xii-í.

²⁸ Te sa ní cachí tnúhu-gá nàcuáa cada-í cundecu-í
ichi váha, te cuèndá sá ndécú ndíhi ñaha-gá
xii-í nùu ío cùdǎí iní-í.

Duha ní cáháⁿ Jèsús, te ducaⁿ ñí chídó tnùní ndíi Dàvií.

²⁹ Te nchòhó cue ñaní tnáhà-í, na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo cuèndá ndíi Dàvií tée ní xíndecu ndéé sanaha vîhi, chi ní xíhí-dé, te ní chindúxi ñaha-güedě, te nàha-o tnavíí núú ñí chindúxi ñaha-güedě. ³⁰ Te ndíi Dàvií ní xóo cáháⁿ ndíi tnúhu Yă Ndiöxí, te sa nàha ndíi sá Yă Ndiöxí ní cáháⁿ

ndáá cuiti-gá sá díú-ní ìⁿ tnaha ndíi taxi tnùní-dé ñáyiú isràél ndéé cuèé-gá dàtná ní xóo taxi tnùní méé ndíi cútnàhá ní xíndecu ndíi, te téé taxi tnùní-áⁿ cúú Crístú chi cùu-gá ìⁿ tnàha ndíi. ³¹ Te sa ní cutnùní iní ndíi sá ndótó Crístú, núu xíãⁿ ní chídó tnùní ndíi sá vǎ dáñá Yǎ Ndiǒxí sá quíhíⁿ dúcáⁿ àlmá-gá cundecu-xi núú ndécú ñáyiú ní xíhí, te vǎ dáñá-gǎ téhyú yiqui cùñú-gá.

³² Te ndáá chi Yá Ndiǒxí ní dándótó-gǎ Jèsús, te nchúhú ní xiní-ndí sá ñí ndoto-gá. ³³ Te ní xáhaⁿ Yǎ Ndiǒxí xii Jèsús sá cùndecu ndíhi ñaha-gá, te taxi tnùní Jèsús ni caa ni quíhíⁿ. Te Yá Ndiǒxí ní sáñaha-gǎ Espíritú-gá ní ngúndecu ndíhi-gá nàcuáa ní xáhaⁿ-gǎ, te ñu Jèsús ní quide-gá nchaa sá ñí xiní-ndó vǐtna ndíhi nchaa sá ñí xíndedóho-ndo. ³⁴ Te ndíi Dàvíí ñǎ túú ní ndàa túu ndíi andíu ndíhi yiqui cuñú ndíi, te òré ndécú-gǎ ndíi ñuyú-a ní cachí ndíi:

Dútú Ndiǒxí ní xáhaⁿ-gǎ xii Yaá cúú Xǐtohó-í:

“Ngóo xio cùha-í,

³⁵ te yúhú cada-í te nchaa sá cúú ùhú iní ñáhá xii-n canehe-xi sá yíñùhu núú-n.”

Duha ní xáhaⁿ Dútú Ndiǒxí xii Yaá cúú Xǐtohó-í cachí ndíi.

³⁶ Te nchòhó ñáyiú isràél cùu-ndo ndí mee-í, te cuíní-í cundedóho váha-ndo ìⁿ tnúhu na càháⁿ-í-a. Jèsús ní sata caa-ndo-gǎ núú cùrúxí, dico Yá Ndiǒxí ní cachí-gá sá Jèsús dacăcu nihnu-gǎ ñáyiú, te vǎ cání ìⁿ caní úú iní-ndó, chi ñu-gǎ cùnùu-gǎ núú nchàa ñáyiú —càhí té Pèlú xáhaⁿ-dǎ xii-yu.

³⁷ Te ñáyiú ní xíndedóho tnúhu ní cáháⁿ té Pèlú ní ndixi túu iní-yu nàcuáa quidé-yu ndécú-yu, te ní

xáhăⁿ-yu xii-dé ndihî dava-gá cue téé ní táúchíúⁿ
Jèsús dacuàha ñaha xií-yu tnúhu-gá:

—Nchaa nchòhó cue ñaní tnáhá-ndĩ, ¿nása cachí-ndó cùnduu, nása cada-ndí vitna? —càchí-yu xáhăⁿ-yu xii-güedé.

³⁸ Te ní xáhaⁿ tē Pèlú xií-yu:

—Daña-ndo nchàa sá cuèhé sá dúhá quide-ndo, te cada càhnu iní Yă Ndiõxí nchaa yícá cuèchi-ndo. Te cuandute-ndo cuendá quiní-yu sá ñí natuha-ndo ìchi Jesús, te ducaⁿ te taxi Yă Ndiõxí Espíritú-gá cundecu ndihî-ndo, ³⁹ chi cuiní-gá taxi-gá Espíritú-gá xii mee-ndo ndihî déhe-ndo, te cuañaha-gă Espíritú-gá xii nchaa ñáyiu ñí càa xico ñuyíú, ñáyiu cáháⁿ-gá cundecu ichi-gá ndéé idá-gá —càchí té Pèlú xáhaⁿ-dē xií-yu.

⁴⁰ Te titní-gá tnúhu ní xáhaⁿ-dē nàcuáa cadá-yu, te xáhaⁿ tùcu-dé:

—Daña-ndo nchàa sá cuèhé sá dúhá quide-ndo, vá cadá-ndó sá quidé dâva-gá-yu —càchí-dé xáhaⁿ-dē.

⁴¹ Te nchaa ñáyiu ní sándáá iní-xi tnúhu ní cáháⁿ té Pèlú ní sanduté-yu, te ñiu-ni nduu-ăⁿ ñí cuu dàtná úní mîl ñáyiu ní sándáá iní-xi ní xíndecu ndihî ñáyiu xídácuáhá tnúhu Yă Ndiõxí. ⁴² Te ío ní xíndedóho-yu tnúhu ní cáháⁿ cue téé ní táúchíúⁿ Jèsús dacuàha ñaha xií-yu tnúhu-gá, te ío váha ní xíndecú-yu ní xóo ndatnúhu váha-yu. Te ní xóo caxi càhnú-yu cuendá náhá-yu sá dúcáⁿ ñí quide Jèsús cútnàhá vátá cáhni ñàha-gá-güedé xii-gá, te ní xóo cáháⁿ ndihî-yu Yă Ndiõxí.

*Nàcuáa ní quide nchaa ñáyiu ní sándáá iní tnúhu
Jèsús ndéé díhna nuu*

⁴³ Te nchaá-yu ní cuñúhu vîhî-yu, chi cue tée ní táuchíúⁿ-gã dacuàha ñaha xii-yu tnúhu-gá ní quide-güedé titní núú sã vã yõo tnàhí ndàcu cada, te xíãⁿ ní cutnùní iní-yu sá méé Yã Ndiõxí chindèe ñaha-gá xii-güedé. ⁴⁴ Te nchaa ñáyiu sàndáá iní tnúhu Jèsús càháⁿ ndihî tnàha váha-yu, te cuëi-ni nchaa ndachìuⁿ nandíhi-yu ndècu cahnu. ⁴⁵ Te ní dícõ-yu nchaa ndachìuⁿ sá ñà túú xìni ñuhú-yu, te ní níhî-yu díhúⁿ te ní sãñàhá-yu xii nchaa ñáyiu ñã ñihî. ⁴⁶ Te ìⁿ nduu ìⁿ nduu ní xóo quíhîⁿ ndihî tnàhá-yu veñúhu càhnu sá ïo cùnuu. Te ní xexi ndihî tnàhá-yu vehé-yu. Te ío ní cudíí iní-yu chi ìⁿ-ni ní cuú-yu nchaá-yu. ⁴⁷ Te ío ní ndacáⁿ táhû-yu núú Yã Ndiõxí, te nchaa dava-gá ñáyiu ní cáháⁿ váha-yu cuendá ñáyiu-áⁿ. Te mee Yã Ndiõxí ní quide-gá ní sándáá iní vai-gá ñáyiu, te ní xíndecú-yu ndihî dava-gá ñáyiu xídacuahá tnúhu-gá.

3

Quide tátna-güedé ìⁿ tée yacua

¹ Te ìⁿ nduu òré caá úní sacuaa, òré xícáháⁿ-yu ndihî Yã Ndiõxí cuáháⁿ té Pèlú ndihî té Juáá veñúhu càhnu sá ïo cùnuu sácúú-xí ñáyiu isràél. ² Te ndècu ìⁿ tée yacua, te ducaⁿ-ni càa-dé ní cacu-dé. Te sàháⁿ ndihî ñàhá-yu veñúhu càhnu sá ïo cùnuu, te sácóo-dé ìⁿ xio yuyèhe veñúhu sá nání Yèhe Vii Caa, chi ducaⁿ nàni-xi, te xicáⁿ ndàhú-dé núú nchàa ñáyiu sàháⁿ veñúhu. ³ Te ní xiní-dé té Pèlú ndihî té Juáá cuánguìhu-güedé veñúhu, te xicáⁿ ndàhú-dé núú-güedé. ⁴ Te ní ndacoto-güedé núú-dé, te ní xáhaⁿ tẽ Pèlú xii tée yacua-ãⁿ:

—Cundehe ñàha xii-ndí —càchí té Pèlú xǎhaⁿ-dě xii-dé.

⁵ Te ní xíndéhé ñàha-dé xii-güedé, chi ní cáháⁿ-dě sá íó ñⁿ sá cuǎñaha-güedé. ⁶ Te ní xáhaⁿ tǎ Pèlú:

—Ñá túú tnàhí díhúⁿ néhè-í dico chindee ñàha-í xii-n, te Xítóhó Jesucrístú Yaá ní xíndecu ñúú Nazàrét, ndacu-gá cada tátna ñàha-gǎ xii-n, ndacuíñí te caca-n —càchí-dé xǎhaⁿ-dě.

⁷ Te té Pèlú ní tñi-dé ndaha cùha tée yacua-ǎⁿ, te ní ngüíta-dé ndàcàni ñàha-dé, te òré xiáⁿ nǐ naníhí ndéé-dé, te ní ndúha sáhá-dé. ⁸ Te ní ndacuíñí cunu mee-dé te ní xica-dé, te ní cachí-dé sá ío càhnu cuu Yá Ndiǒxí cuendá sá nǐ ndúha-dé, te ta sǎndava-dé cuánguihu ndíhi ñàha-güedé veñúhu. ⁹ Te nchaa ñáyiú xíndecu-áⁿ nǐ xiní-yu sá nǐ nduu váha-dé, te ndéhé-yu ndàcáⁿ táhú-dé núú Yǎ Ndiǒxí. ¹⁰ Te ní naquiní ñǎhǎ-yu xii-dé sá díú tǎe xicáⁿ ndàhú tée ní xóo cunucóo yuyèhe veñúhu sá nání Yèhe Vii Caa cuu-dé, te ní cuñúhu vǐhí-yu sá nǐ ndúha-dé.

Té Pèlú ní cáháⁿ-dé corrèdór sá néhé ñúú ndí Salòmón

¹¹ Te sátá veñúhu càa corrèdór sá néhé ñúú ndí Salòmón. Yàcáⁿ ndécú tǎ Pèlú ndíhi té Juàá ndíhi tée ní ndúha sáhá-xi, te ñá cuìní tée ní ndúha sáhá-xi-áⁿ dañá-dé quíhíⁿ-güedé dandóo ñàha-güedé xii-dé. Te chítú-yu ní quexìo coyó-yu núú ndécú-güedé, te ní cuñúhu vǐhí-yu sá nǐ ndúha sáhá tǎe cùhú-áⁿ. ¹² Te té Pèlú ní xiní-dé ní quexìo coyó-yu, te ní xáhaⁿ-dě xii-yu:

—Nchòhó ñáyiú isràèl, ¿ná cuendá ndéé dúcáⁿ ndèhe ñàha-ndo xii-ndí te cùñúhu-ndo sǎ nǐ ndúha tée yacua-áiⁿ? Nchòhó cáháⁿ-ndó sǎ méé-ndí

ní quide tátna-ndí-dé sá ïo váha iní-ndí, dico ñáhá chi ñá díú mèe-ndí ní quide tátna-ndí-dé. ¹³ Chi Yá Ndiöxí ní ndadúha ñaha-gã xii-dé, chi ðiu-gá cúú Ndiöxí ndíi Àbrahám ndíi ndíi Isàác ndíi ndíi Jácób, te ðiu-ni cue téé-áⁿ cúú ñàní tnáhá-ó ní xíndecu ndéé sanaha vîhi. Te ðiu-ni Ndiöxí-áⁿ ní xáhaⁿ-gã xii Déhe-gá Jèsús sá táxí tnùní-gá nchaa sá ìo andíu ndíi nchaa ñáyíu ndècu ñuyíú-a, dico mee-ndo ní sáha cuendá-ndó Jèsús núú tée cùchiuⁿ. Te té Pilatú ní cuiní-dé dacăcu-dé Jèsús ní cùu, te mee-ndo ñã ní cuiní-ndó. ¹⁴ Te Yá Ndiöxí ní cachí-gá sá ïo váha iní Jèsús te ñá túú tnàhí cuéchi-gá. Te mee-ndo ñà túú ní cuiní-ndó căcu-gá ñúu ní xáhaⁿ-ndo xii té Pilatú sá vâha-gá dacăcu-dé ïⁿ téé ndècu vihi cuéchi-xi, te vá dăcăcu-dé Jèsús. ¹⁵ Te ní xáhaⁿ-ndo sã cáhni-güedé Jèsús Yaá quidé nchito-o ndecu-o, dico Yá Ndiöxí ní dándótó ñaha-gá, te ní xiní-ndí sá ndàá ní ndoto-gá. ¹⁶ Te nchúhú sa nàha-ndí sá díú Xítohó Jesucrístú ní ndadúha-gá téé yacua, te náí-dé nútnî-a. Te ducaⁿ ní quide-gá chi ní sándáá iní ñáhá-dè xii-gá, te vitna ní xiní-ndó sã ndàá ní ndúha-dé.

¹⁷ Te nchòhó ndíi cue téé cùnuyú ní sahani-ndo Xítohó Jesucrístú, chi ñá ní cùtnumí iní-ndó sã ní quide-ndo. ¹⁸ Te cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha ní chídó tnùní-güedé năcuáa ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii-güedé sá Crístú quixi-gá ñuyíú-a, te ndoho vîhi-gá, te xíáⁿ ñúu ducaⁿ ní cuu ïo ní ndoho-gá. ¹⁹ Te vitna te dañá-ndo nchàa sá cuèhé sá dúhá quide-ndo. Te quindáá iní-ndó Yă Ndiöxí, te ducaⁿ te cada càhnu iní-gá nchaa sá ñà túú vâha ní quide-ndo ñuyíú-a, te canu ichi

ñaha-gă xii-ndo ìⁿ ichi váha. ²⁰ Te ní tendaha-gă Crìstú ní quixi-gă ñuyíú-a, chi mee Yă Ndiöxí ní cachí-gă sá díú Crìstú taunihnu ñaha-gă xii-ndo. ²¹ Te dacuití cùndecu-gă andi^u ndéé ná sàá nduu nàtaxi ndecu-gă nchaa sá ndécú ñuyíú nàcuáa sàni iní méé-gă. Te di^u ducaⁿ ní cáháⁿ Yă Ndiöxí nūu ducaⁿ ní chídó tnùní cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu-gă ndéé sanaha. ²² Te ndíi Moisés ní xáhaⁿ ndíi xii cue ñaní tnáhá-ó ní xíndecu ndéé sanaha: “Yă Ndiöxí tendaha-gă ìⁿ téé quixi-dé cáháⁿ-dé tnúhu-gă dàtná cuìní-ndó ní quide ñaha-gă xii yúhú, te téé-áⁿ cuu-dé ìⁿ ñaní tnáhá-ndó. Te cund-edóho váha-ndo nchàa tnúhu cáháⁿ-dé. ²³ Te nchaa ñáyíu vá quíndáá iní tnúhu cáháⁿ-dé, te cuíta ni-hnú-yu chi vá quíhíⁿ-yu núú quíhíⁿ ñáyíu sàndáá iní tnúhu Yă Ndiöxí”, duha ní xáhaⁿ ndíi Moisés xíi-yu —càchí té Pèlú xăhaⁿ-dě xíi-yu.

²⁴ Te ní xáhaⁿ tùcu té Pèlú xíi-yu:

—Ndíi Sàmúél ndíhi nchaa cue téé nchìcúⁿ-gă ní xóo cáháⁿ tnúhu Yă Ndiöxí ndéé sanaha ní cáháⁿ-güedé nàcuáa cada-xi vitna. ²⁵ Te Yă Ndiöxí ní cáháⁿ-gă ndíhi cue téé ní cáháⁿ tnúhu-gă ndéé sanaha. Te ní quide ndáá-gă ndíhi nchaa ñaní tnáhá-ó ní xíndecu ndéé sanaha nàcuáa cada-gă naníhí tãhú-ó. Te duha ní xáhaⁿ-gă xii ndíi Àbrahám: “Ìó nduu cacu ìⁿ tnàha-n, te téé-áⁿ cada-dé te naníhí tãhú ñáyíu ñuyíú-a”, duha ní xáhaⁿ-gă xii ndíi Àbrahám. ²⁶ Núu xíáⁿ ní tendaha-gă Déhe-gă ní quixi-gă núú ndécú-ndó cuèndá dañá-ndo nchàa sá cuèhé sá dúhá quide-ndo, te naníhí tãhú-ndó —càchí té Pèlú xăhaⁿ-dě xíi-yu.

4

Té Pèlú ndihì té Juàá ndécú-güedě ndaha té cùchiuⁿ

¹ Te té Pèlú ndihì té Juàá càháⁿ dúcáⁿ-ni-güedě ndihì ñáyi^u, ní quexìo cue dútú ndihì té tãxi tnuní ñáhá xii cue té quide cuendá veñúhu càhnu sá ïo cùn^{uu}, ndihì cue té cùu saducéú. ² Te ní cudééⁿ-güedě nchaa-güedé núú tě Pèlú ndihì té Juàá sá xãhaⁿ-güedě xii ñáyi^u sá ndótó ñáyi^u ní xihí dàtná ní ndoto Jèsús. ³ Te ní tñi ñaha-güedě ní chihi ñaha-güedě vecaá xii-güedé, te ñá ní quide ndáá té cùchiuⁿ cuèchi-güedé nduu-ãⁿ chi sa ní cuaa. ⁴ Te ío vãi ñáyi^u ní sándáá iní-yu tnúhu ní cáháⁿ-güedé, te ñáyi^u-áⁿ ndihì ñáyi^u sa ní sándáá iní-xi ndéé cãni-gá ní xínu dàtná úhúⁿ mĩl mee-ni cuè té, te dñⁿ ñáyi^u dñí ndihì landú.

⁵ Te nduu tněé-áⁿ dñi-ni ñúú Jerusàlén-áⁿ ñi tacá cue té yìndaha veñúhu, ndihì cue té cùu sacuéhé nñú ñáyi^u isràél ndihì cue té dàcuaha ñaha xii-yu nchaa tnúhu ní chídó tnùn^í ndí Moisés. ⁶ Te tnàhá dútú cùn^{uu}-gá té nani Anás ndécú ndihì té Caifás, ndihì té Juàá, ndihì té Lìjandrú ndihì dava-gá ñaní tnáhá dútú cùn^{uu}-gá-áⁿ ndécú. ⁷ Te ní xãhaⁿ-güedě xii cue té xínu cuechi núú-güedě:

—Chí cuàháⁿ queñuhu-ndo tě Pèlú ndihì té Juàá vecaá, te na quixi-güedé iha —càchí-güedé xãhaⁿ-güedě.

Te ní quexìo té Pèlú ndihì té Juàá núú cuè té cùn^{uu}, te cue té cùn^{uu}-áⁿ ñi xicáⁿ tnúhú-güedě núú-güedě, te xãhaⁿ-güedě:

—¿Nása ní quide-ndo cuendá tée yacua-ǎn? ¿Yoo ní táuchíúⁿ dùcaⁿ cada-ndo? —cachí-güedé xǎhaⁿ-güedě.

⁸ Te ndècu ndihí té Pèlú Espiritú Yǎ Ndiǒxí, núu xǎǎⁿ ní xǎhaⁿ-dě xii-güedé:

—Nchòhó cue tée cùchiuⁿ ndihí nchòhó cue tée cùu sacuéhé nùú ñǎyiu isràél, ⁹ te núu cuíní-ndó quíní-ndó nǎsa ní quide-ndí ní ndúha tée yacua-ǎn, ¹⁰ te cundedóho-ndo ìⁿ tnúhu na càháⁿ-í-a. Xìni ñuhu-xi cundedóho nchaa ñáyiu isràél cuendá quíní-yu nàcuáa ní cuu ní ndúha tée-ǎn. Xítóhó Jesucristú Yaá ní xíndecu ñuú Nazàrét ní quide tátna-gá sáhá tée yacua ní ndúha, te ðiu-ni-gá ní sata caa-ndo nùú cùrúxí te núú cùrúxí-áⁿ ñí xíhí-gá, te ní dándótó ñaha Yá Ndiǒxí xii-gá. ¹¹ Te núú tütú Yǎ Ndiǒxí càchí-xi: “Cristú cúú-gǎ dàtná ìⁿ yúú ndécú xǎquí ìⁿ vehe. Te yúú càchí-yu sá ñà túú nàndíhi, te ðiu xǎǎⁿ ní nàndíhi-xi ní ngúnutní-ìⁿ xíquí véhé”, duha càchí-xi núú tütú-gá. Te ducaⁿ sǎtnahá-xi cùu Jesús, chí càchí-ndó sǎ ñà túú nàndíhi-gá, ¹² dico Yá Ndiǒxí ñà túú ndèé ní tàxi ndecu-gá ingá tée dàcácu nihnu ñaha xii-o núú ùhú núú ndàhú, chí ìⁿ ðìi díi-ni Déhe-gá Xítóhó Jesucristú dacácu nihnu ñaha-gǎ xii-o —càchí té Pèlú xǎhaⁿ-dě xii-güedé.

¹³ Te té Pèlú ndihí té Juàá ñà túú tǔha-güedé, te cùñúhu cue tée cùchiuⁿ sá ìo ñí xǎndáa-güedé. Te ní cutnùní iní cue tée cùchiuⁿ-áⁿ sǎ Jèsús ní xica cuu ndihí-güedé, núu xǎǎⁿ ñà túú tnàhí yùhú-güedé càháⁿ-güedé. ¹⁴ Te cuendá ndécú ndihí té Pèlú ndihí té Juàá tée ní ndúha sáhá-xi, núu xǎǎⁿ ñà ní ñíhí cue tée cùchiuⁿ tnúhu càháⁿ-güedé. ¹⁵ Te ní

xáhaⁿ-güedě xii té Pèlú ndihì té Juàá sá quée-güedě quehé cuendá ndóo mee-güedě ndatnúhu-güedé.
 16 Te ní xítñaha-güedé:

—¿Nása cada-o úú cue téé-ǎⁿ?, chi nchaa ñáyiú ñúú Jerusálén náhă-yu sá ñi quide tátña-güedé ñⁿ téé yacua, te xíǎⁿ xícuñúhu vîhi ñáyiú. Te vá cúú càchí-ó sǎ ñǎ ndáá, chi vâi ñáyiú ní xiní nàcuáa ní cuu. 17 Te dayùhú-ó-güedě te cúñaha-o sǎ vǎ càháⁿ-gá-güedé tnúhu Jèsús, chi núu ñáhá te quindáá-gá iní-yu —càchí-güedé xítñaha-güedé.

18 Te ní cana tucu-güedé té Pèlú ndihì té Juàá, te xǎhaⁿ-güedě sá vǎ dǎcuàha-gá-güedé ñáyiú tnúhu Jèsús. 19 Te té Pèlú ndihì té Juàá ní xáhaⁿ-güedě:

—Chí cuǎha cuendá, te núu sá càchí nchòhó cada-ndí àdi sá càháⁿ Yǎ Ndiǒxí cada-ndí. Te cada càhnu iní-ndó chi vá cúú càda-ndí sá càchí-ndó, chi cada nahì-ni-ndí sá càchí Yǎ Ndiǒxí. 20 Chi dacuitíi càháⁿ-ndí nàcuáa ní càháⁿ Jèsús, te càháⁿ-ndí nchaa sá ñi xiní-ndí ní quide-gá —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedě.

21 Te cue téé cùchiuⁿ níhi-gá ní càháⁿ-güedé xǎhaⁿ-güedě sá cǎdá càstiú ñáhá-güedě núu vá dáñǎ-güedě sá dǎcuàha-güedé ñáyiú. Te ducaⁿ te ní dáñǎ ñaha-güedé cuánuhú-güedé, chi ñá ní ñihí-güedě nása cada-güedé cada castiú ñáhá-güedě, chi nchaá-yu ndàcáⁿ táhǔ-yu núú Yǎ Ndiǒxí sá ñi ndúha téé yacua. 22 Te téé ní quide tátña-güedé-áⁿ ndécú-dě vîhi-gá údico cuíá-dě, te ío ní cuñúhu-yu sá ñi ndúha-dé.

Ñáyiú sàndáá iní tnúhu Jèsús xìcáⁿ táhǔ-yu núú-gǎ sá vǎ yùhú-yu càháⁿ-yu tnúhu-gá

²³ Te ní ndee té Pèlú ndihì té Juàá cuánuhú-güedé núú ndécú cue tée cùndihì-güedé, te ní nacani tnúhu-güedé nàcuáa ní xáhaⁿ cue dútú cúnùu ndihì cue tée cùu sacuéhé núú ñáyiú isràél. ²⁴ Te sátá ñí xíndedóho-yu tnúhu ní cáháⁿ-güedé, te ìⁿ-ni tnúhu ní cáháⁿ-yu ncháá-yu ndihì Yá Ndiöxí, te ní xáháⁿ-yu xii-gá:

—Yòhó Dútú Ndiöxí, ní cadúha-n àndiú, ní cadúha-n ñùyíú, ní cadúha-n làmár, ní cadúha-n nchàandi túhú sá íó ñuyíú. ²⁵ Te ndí Dàvíí ní sándáá iní ndí tnúhu ní cáháⁿ-n, te ní chídó tnùnì ndí nàcuáa ní xáhaⁿ-n cáháⁿ ndí, te ñi-ni Espiritú-n ñí chindee ñàha-xi xii ndí ní chídó tnùnì ndí, te ñuha ní chídó tnùnì ndí:

Ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél ío cùdé^ñ-yu núú Yá Ndiöxí,
te cuñí-yu nàá-yu ndihì-gá, dico vá ndácü-yu chi mee-gã cúnùu-gá.

²⁶ Te cue tée yíndaha nacióⁿ ndihì cue tée cùchiuⁿ tacá-güedé nàá-güedé ndihì Dútú Ndiöxí ndihì Crìstú Yaá ní quixi ñuyíú-a.

Duha ní chídó tnùnì ndí Dàvíí nàcuáa ndùu tnúhu ní cáháⁿ-n —càchí-yu xáháⁿ-yu xii Yá Ndiöxí.

²⁷ Te xáhaⁿ tùcú-yu xii-gá:

—Ndáá ní cáháⁿ ndí Dàvíí chi ñi-ni ñuú iha ní tacá té Hèrodés ndihì té Pònciú Pilatú ndihì ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél ndihì ñáyiú isràél ní cáháⁿ cuèhé-yu cuèndá Jèsús. Te Yòhó Dútú Ndiöxí, Déhe-n cùu Jesús núu ío váha iní-gá, te ní sáha chiúⁿ-n-gá, te ío úhú ní cuu iní ñáhá ñáyiú xii-gá. ²⁸ Te ní quidé-yu nàcuáa ní sani iní-n càdá-yu ndéé sanaha, ndéé cútñahá ní ngáva ñuyíú. ²⁹ Te Yòhó Dútú Ndiöxí sa nàha-n nása

càháⁿ cue tée cuení cada úhú ñáhá xii-ndí. Te quide-ndí chiuⁿ tahu-n, te vitna chindee ñaha-n xii-ndí cuendá sá vă yühú-ndí cáháⁿ-ndí tnúhu-n. ³⁰ Te cada tátna-n ñăyiu cùhú, te chindee ñaha-n xii-ndí, te cada-ndí nchaá sá vă yõo tnàhí ndàcu cada nacuáa cuñúhu vîhí-yu. Te xini-ndí sá méé Jèsús chindee ñaha-gá xii-ndí, chi quide-gá chiuⁿ tahu-n –cachí-yu xáhăⁿ-yu xii Yá Ndiõxí.

³¹ Te sátá ñí yáha ní cáháⁿ-yu ndihî Yá Ndiõxí, te ní quidi-xi vehe núú xĩndecú-yu, te òré-áⁿ ñí cutáhú tucú-yu nchaá-yu Espiritú-gá. Te ní cáháⁿ-yu tnúhu Yá Ndiõxí, te ñá túú tnàhí ni yühú-yu.

Cuendá nchaá ndachiuⁿ cánehe chiúⁿ-yu

³² Te nchaá ñáyiu ní sándáá iní tnúhu Yá Ndiõxí ñⁿ-ni tnúhu ní cáháⁿ-yu nchaá-yu. Hⁿ-ni tnúhu ní sani iní-yu, te ní xóo chindee tnàhá-yu chi ní xóo cuáha táhú tnáhă-yu nchaá sá xini ñühú-yu, te ni ñⁿ-yu ñá túú ní cáhăⁿ-yu sá ndàchiúⁿ-yu ñⁿdii-ní-yu cùu nchaá sá ndécú ndihí-yu. ³³ Te cue tée ní táuchíúⁿ Jèsús dacuàha ñaha xií-yu tnúhu-gá ío váha ní cáháⁿ-güedé nàcuáa ní cuu ní ndoho Xítóhó Jesu-crístú. Te ío ní chindee ñaha Yá Ndiõxí ní cáháⁿ-yu tnúhu-gá, te ñá túú ní cáhăⁿ cuèhé dava-gá-yu cuendá ñáyiu dàcuaha tnúhu-gá. ³⁴ Te ñá túú tnàhí ni cùndahú-yu díhúⁿ, chi nchaá ñáyiu ndècu ndihî ñuhu-xi, ndihî nchaá ñáyiu càa vehe-xi ní nadìcò-yu, te da ñⁿ da ñⁿ ndachíúⁿ-yu ní nadìcò-yu òré xini ñühú-yu díhúⁿ. ³⁵ Te ní sáñahá-yu xii cue tée ní táuchíúⁿ Jèsús dacuàha ñaha xií-yu tnúhu-gá, te cue tée-áⁿ ñí dácăhñu-güedé nchaá ñáyiu xini ñuhu. ³⁶ Te distritú Chìpré ndécú ñⁿ tée nàni-dé

Chèè ñaní tnáhá ndïi Lèví, te ní xóo cunu cuechi-dě veñúhu ñáyíu isràèl. Te cuendá sá sãñaha-dě tnúhu ndee ìní xíí-yu, xíǎⁿ nũu ní dánání ñàha-güedé Vèè xii-dé. ³⁷ Te téé-áⁿ ñí nadico-dě luha ñuhu-dé, te nèhe-dé díhúⁿ cuáháⁿ núú cuè téé ní táúchíúⁿ-gã dacuàha ñaha xíí-yu tnúhu-gá.

5

Té Ananiás ndïhi tá Sàfirá ñá túú ní quide ndáá-yu

¹ Te ndècu ìⁿ téé nàni Ananiás, te ñadìhí-dé nání-áⁿ Sàfirá, te ñáyíu-áⁿ ñí nadicó-yu luha ñuhú-yu. ² Te ní taxúha-dé sacú díhúⁿ, te sacú-gá néhé-dě cuáháⁿ ní sãñaha-dě xii cue téé ní táúchíúⁿ Jèsús dacuàha ñaha xii ñáyíu tnúhu-gá, te ní dándàhú ñáhá-dě xii-güedé, chi ní xáhaⁿ-dě sá ñìhíí ní sãñaha-dě, te nàha ñadìhí-dé sá dúcáⁿ ñí quide-dé. ³ Te ní xáhaⁿ tẽ Pèlú xii-dé:

—Ananiás, ¿ná cuendá ducaⁿ ñí quide-n ñí dáñá-n ñí quíhu sácúíhná ìní-n? Te ní dácuándèhnde-n núú Espíritú Yã Ndiõxí, te ní taxúha-n sácú díhúⁿ ñí níhí-n cuendá ñuhu-n. ⁴ ¿Te ñuhu-áⁿ cuendá sá ñúhú mèe-n, àdi díhúⁿ-ǎⁿ cuendá sá díhúⁿ méé-n cùu-xi, te cuu-ni cada-n nàcuáa càchí ìní-n càhaⁿ-n ñá? ¿Ná cuendá ducaⁿ ñí quide-n? ¿Ná ní quide-xi ìní-n nũu ní dácuándèhnde-n núú Yã Ndiõxí? Chi ñá díú-ñí mèe-ni ñáyíu ní dándahú-n —càchí té Pèlú xáhaⁿ-dè xii-dé.

⁵ Te òré ní ndïhi tnúhu ní xáhaⁿ tẽ Pèlú, te uuⁿni ní nduá-dé te ní xíhí-ni-dé. Te nchaa ñáyíu ní níhí tnúhu sá ñí xíhí-dé, te ní yùhú víhí-yu. ⁶ Te ní quixi ìⁿ ũú cue téé cuechi, te ní ndanehe ñaha-güedé ní sacáⁿ ñáhá-güedé núú yuu, te ní ducuⁿ nuu

ñaha-güedě yuu-án, te ní xido ñaha-güedě néhé ñaha-güedé cuáháⁿ chindúxi ñaha-güedé xii-dé.

⁷ Te ní cuu úú uní òré, te ní quexìo ñadihí téé ní xíhí-án, te vátá quíní-gá-aⁿ sá ñí xíhí yíi-aⁿ. ⁸ Te ní xáhaⁿ tē Pèlú xii-aⁿ:

—Cuíní-í cachí tnúhu ndáá-n. ¿Ndědau ní dícó-ndó ñuhu, ní dícó-ndó nàcuáa ní cachí yíi-n ãn? —càchí té Pèlú xáhaⁿ-dē xii-aⁿ.

Te ní xáhaⁿ-aⁿ:

—Ndáá sá díú-ní dùcaⁿ —cachí-aⁿ xáhaⁿ-aⁿ.

⁹ Te ní xáhaⁿ tē Pèlú:

—¿Ná cuëndá ducaⁿ ñí chitnàha tnúhu-ndo dùcaⁿ ní quide-ndo ñí cuíní-ndó dándahú-ndó Espíritú Yá Ndiõxí? Quíní-n, chi sa cuándixi cue téé ní sáháⁿ ní chindúxi yíi-n, te yòhó tnàhá-n càndeca ñaha tucu-güedé xii-n quíhíⁿ vitna —càchí-dé xáhaⁿ-dē xii-aⁿ.

¹⁰ Te òré-án ñí nduá-aⁿ núú tē Pèlú, te ní xíhí-ni-aⁿ. Te cuándihu cue téé cuechi-ãⁿ xití vehe, te ní xiní-güedé sá sà ní xíhí-aⁿ, núú ní xido ñaha tucu-güedé cuáháⁿ chindúxi-güedé-aⁿ dñíi yíi-aⁿ.

¹¹ Te ní yùhú víhí ñáyíu ní sándáá iní tnúhu Yá Ndiõxí, ndíhi dava-gá ñáyíu ní níhí tnúhu nàcuáa ní cuu.

Ní quide-güedé titní núú sã vã yõ tnàhí ndàcu cada te ío ní cuñúhu ñáyíu

¹² Te cue téé ní táúchíúⁿ Jèsús dacuàha ñaha xii-yu tnúhu-gá titní víhí sã vã yõ tnàhí ndàcu cada ní quide-güedé, te ní cuñúhu vñí-yu. Te nchaa ñáyíu ní sándáá iní-xi tnúhu Jèsús ní xóo tacá-yu corrèdór néhé dñi ndíi Salòmón. ¹³ Te nchaa ñáyíu ñã túú dàcuaha tnúhu-gá ñã ní cùyíⁿ-yu chitnahá-yu ñáyíu

ní sándáá iní-xi tnúhu-gá, dico nchaá-yu ní cáháⁿ váha-yu cuèndá ñáyiú ní sándáá iní-xi tnúhu-gá. ¹⁴ Te vâi téé, vâi ñadihí ní sándáá iní-yu tnúhu-gá. ¹⁵ Te cuèndá sá ñí ñihí-yu tnúhu sá quidé tãtna cue téé ní xica cuu ndihí Jèsús, núu xíãⁿ ní queñuhú-yu nchaa ñáyiú cùhú ichi, te davá-yu ní quide túha-yu camá te davá-yu ní quide túha-yu yuu, núu núú nchaa xíãⁿ tá sácáⁿ-yu cue ñáyiú cùhú-áⁿ cuáháⁿ, te xíãⁿ cáã-yu ndètú-yu, chi ní sani iní-yu sá òré yáha té Pèlú te cuèdicó cuándáhú-dě yáha ndodo ñaha-xi xii-yu te ndúha-yu. ¹⁶ Te ní quixi ñáyiú ñúú yatni Jerusalén ndécã-yu ñáyiú cùhú, ndihí ñáyiú yihí ñaha espíritú cùndihí yucu ñávãha ní quixi, te nchaá-yu ní ndúha.

Ío ní quide úhú-güedé té Pèlú ndihí té Juáá

¹⁷⁻¹⁸ Te dútú cùnù-gá ndihí cue téé cùu saducéú cue téé cùndihí-dé ní cudééⁿ-güedě sá ïo chitú-yu dàcuaha tnúhu Jèsús, núu xíãⁿ ní tñi-güedé cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús dacuaha ñaha xii-yu tnúhu-gá ní chihí ñaha-güedě vecaá. ¹⁹ Te xití niú-áⁿ ñí quexiò ïⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yã Ndiõxí ní nacaáⁿ-xi yèhe vecaá ní quee-güedé, te ní xáhaⁿ-xi xii-güedé:

²⁰ —Quíhíⁿ-ndó vèñúhu càhnu sá ïo cùnùu te cúñaha-ndo xii ñáyiú nàcuáa cadá-yu nanihí tãhú-yu —càchí espíritú-áⁿ xãhaⁿ-xi xii-güedé.

²¹ Te sá dúcáⁿ ñí xáhaⁿ-xi núu sátá ñí túndaá, te ní sáháⁿ-güedé veñúhu càhnu sá ïo cùnùu sá cúú-xí ñáyiú isràél ní dácuáhá ñaha-güedé xii-yu.

Te dútú cùnù-gá ndihí cue téé cùndihí-dé ní nadatácá tnáhá-güedě ndihí nchaa cue téé cùu sacuéhé núú ñáyiú isràél ndihí cue téé cùchiuⁿ, te

ní tendaha-güedě sandàdú cuáháⁿ queñuhu-güedé cue téé yìhi vecaá ní cùu. ²² Te ní quexìo-güedé yèhe vecaá, te ní xiní-güedé sá nì ìⁿ-gá cue téé dàcuaha ñaha xii ñáyiú tnúhu Jèsús ñá túú-gã-güedé yíhí. Te cuánuhú-güedé ²³ ní xítñuhu-güedé cue téé cùchiuⁿ, te xáhaⁿ-güedě:

—Ní sáháⁿ-ndí ní sándéhé-ndí vecaá, te ndèé chóo-ni, te xíndecu-ni sandàdú cue téé xíndeé yèhe vecaá. Te ní nacaáⁿ-ndí vecaá, te vá yõ ìⁿ-gá yíhí —càchí-güedé xáhaⁿ-güedě.

²⁴ Te sá dúcáⁿ nì xáhaⁿ-güedě, te cuáháⁿ iní cue dútú cúnùu ndìhi téé tàxi tnuní cue téé xíndeé veñúhu càhnu sá ìo cùnùu, te ní xítñaha-güedé:

—¿Nása cada-xi vitna duha càa ní cuu ní xinu cue téé yìhi vecaá-i? —càchí-güedé xítñaha-güedé.

²⁵ Te ní quexìo ìⁿ téé ní xáhaⁿ-dě:

—Cundedóho-ndo na càchí tnúhu-í ìⁿ tnúhu. Cue téé ní chihi-ndo vècaá ndécú-güedě veñúhu càhnu sá ìo cùnùu dacuaha-güedé ñáyiú —càchí-dé xáhaⁿ-dě.

²⁶ Te cue téé ndèé veñúhu ndìhi téé tàxi tnuní ñáhá xii-güedé cuánguaca ñaha-güedě, te ñá túú ní quìde úhú ñáhá-güedě, chi ní yùhú-güedé cuáha yúú ñáhá ñáyiú dii ñùú-xi-áⁿ. ²⁷ Te ní ndexìo ndìhi ñaha-güedé núú cuè téé cùu sacuéhé ndìhi núú cuè téé cùchiuⁿ. Te dútú cúnùu-gá ní ngúita-dé ténáá ñáhá-dě xii-güedé, te xáhaⁿ-dě:

²⁸ —Te náa ñá díú nì cachí-ndí sá vã dácuaaha-gá-ndó ñáyiú tnúhu Jèsús te dàcuaha-ni-ndó-yu, te vitna nchaa ñáyiú ñuú Jerusálén ní níhí-yu tnúhu nàcuáa càháⁿ-ndó. ¿Te ná cuèndá ducaⁿ quìde-ndo, te càchí-ndó sã

nchũhú ndècuéchi-ndí ní sahani-ndí Jèsús-i? —càchí dútú cúnùu-gá xãhaⁿ-dẽ xii-güedé.

29 Te té Pèlú ndihì dava-gá cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús dacuàha ñaha xií-yu ní xáhaⁿ-güedẽ xii cue téé cùchiuⁿ:

—Nchúhú, Yá Ndiõxí cúnùu-gá sàndáá iní-ndí tnúhu càháⁿ-gá dàcúúxí tnũhu càháⁿ ñáyiu. 30 Te nchòhó ní sata caa-ndo Jèsús núú cùrúxí te núú cùrúxí-áⁿ nì xíhí-gá, dico ní dándótó ñaha Yá Ndiõxí xii-gá. Te Yá Ndiõxí ní sàndáá iní cue ñaní tnáhá-ndí ní xíndecu ndéé sanaha. 31 Te Yá Ndiõxí ní xáhaⁿ-gá sá cùndècu Jèsús xio cùha-gá cuendá taxi tnùní-gá te dacácu nihnu-gá ñáyiu isràél núú ùhú núú ndàhú. Te ducaⁿ-ni dacácu nihnu-gá nchaa ñáyiu na dàña nchaa sá cuèhé sá dúhá, te cada càhnu iní-gá nchaa yíca cuèchi-yu. 32 Te ní xiní-ndí nàcuáa ní quide-gá, núú xíãⁿ cání-ndí cuendú núú nchàa ñáyiu, te Espíritú Yã Ndiõxí chíndèe ñaha-xi xii-ndí càháⁿ-ndí tnúhu-gá. Te ñu-ni Espíritú-gá ní sãñaha-gã xii nchaa ñáyiu ní sàndáá iní-xi tnúhu-gá —càchí té Pèlú ndihì dava-gá-güedé xãhaⁿ-güedẽ xii cue téé cùchiuⁿ.

33 Te sátá dúcáⁿ ñí xáhaⁿ-güedẽ xii cue téé cùchiuⁿ, te ní cudééⁿ-güedè, te ní ndatnúhu-güedé sá cáhni ñaha-güedé. 34 Te ñⁿ téé cùu fariséú tnàha-dé cúú-dẽ chiuⁿ, te nani-dé Gamaliél, te cùu-dé mèstrú dácuaⁿ-há-dé ñáyiu nàcuáa ní chídó tnùní ndí Moisés, te ío yíñùhu caháⁿ ndihì ñàhá-yu xii-dé. Te ní ngúnutní-dé, te ní xáhaⁿ-dẽ sá ná quèe tnaa té Pèlú ndihì dava-gá-güedé quehé. 35 Te ní xáhaⁿ-dẽ xii cue téé cùchiuⁿ:

—Nchòhó cue téé isràél, xìni ñuhu-xi sá cání vǎha iní-ndó nǎsa cada-ndo ndìhi cue téé-ǎⁿ. ³⁶ Chi ní cunaha ñí xíndecu ñⁿ téé ní xínani Tèudás, te ní cachí-dé sá cúnùu-dé, te ní cundìhi-dé dàtná cúmí cièndú cue téé, te ñá ní cuíní-güedé cuu ñⁿnuu-güedě ndìhi cue téé cùchiuⁿ. Te ní sahani ñaha cuè téé cùchiuⁿ-áⁿ xii téé Tèudás, te ní ndìhi cue téé ní xica cuu ndìhi-dé ní xíté nuu-güedé, te ñá túú-gǎ ní quide-güedé nàcuáa ní sani iní-güedé cada-güedé. ³⁷ Te sátá nì xíhí téé-áⁿ, te ní tnahá nduu nùcódó tnùní ñáyiú. Te dàvá-áⁿ ñí xíndecu ñⁿ téé distrítú Galileá ní xínani-dě Jùdás. Te tìtní-güedé ní chitnahá ñáhá-güedě xii-dé. Te tnàhá-dé ní sahani ñaha tucu cue téé cùchiuⁿ, te nchaa cue téé ní xica cuu ndìhi-dé ní xíté nuu-güedé. ³⁸ Te na càchí tnúhu-í sá dáñá-ndó cuè téé-áⁿ, te ni ñá túú nǎgá tnúhu cúñaha-ndo xì-güedé, chi núu chiúⁿ mee-güedé quidé-güedě te cuíta-güedé, ³⁹ dico núu chiúⁿ Yá Ndiöxí quidé-güedě, te vá ndínihnu chiúⁿ quide-güedé. Te núu quide-güedé chiúⁿ Yá Ndiöxí, te vá nàá-ndó ndìhi-güedé, chi Yá Ndiöxí nàá ndìhi-ndo sǎ dúcáⁿ xiquide-ndo —càchí té Gamàliél xǎhaⁿ-dě xii cue téé cùchiuⁿ.

⁴⁰ Te nchaa-güedé ní cáháⁿ sá tnúhu ndáá càháⁿ-dé. Te dàtnùní ní nacana tucu-güedé té Pèlú ndìhi dava-gá-güedé te ní caniha-güedě, te ní cáháⁿ níhi-güedé, te xǎhaⁿ-güedé sá vá càháⁿ-gá-güedé tnúhu Jèsús, te dàtnùní ní dáñá ñàha-güedé cuánuhú-güedé. ⁴¹ Te ío ní cudíí iní-güedé, chi mee Yá Ndiöxí ní cachí-gá sá dúcáⁿ ndòho-güedé dacuàha-güedé ñáyiú tnúhu Jèsús. ⁴² Te ñⁿ nduu ñⁿ nduu ní dácuáhá-güedě ñáyiú xití veñúhu càhnu sá

ïo cùnunu ndihî nchaa vehé-yu. Te ní xáhaⁿ-güedě xií-yu sá Jèsús cúú-gă Crìstú Yaa ní quixi ñuyíú-a.

6

Ní ndúcú-güedě úsá cue tée cundecu dacăhñu sá cáxí ñăyiu

¹ Te diu-ni dàvá-áⁿ ñí sándáá iní vâi ñăyiu tnúhu Jèsús. Te cue ñăyiu griégú ní cáháⁿ cuèhé-yu cuendá ñăyiu isrâél, sá ñăyiu dîhî ñăyiu quèé ñăyiu càháⁿ tnúhu griégú ñá túú tnàhá sá cáxí-yu, chi ñá túú sãñaha ñⁿnuu-güedé. ² Te cue téé úxúú ní táúchíúⁿ Jèsús dacuàha ñaha xií-yu tnúhu-gá, cue téé-ãⁿ ñí cana-güedé nchaa ñăyiu sándáá iní tnúhu Jèsús. Te ní xáhaⁿ-güedě xií-yu:

—Nchúhú chi vá cúú dàcáhñu-ndí sá cáxí-yu, chi mee-ni tnúhu Yá Ndiöxí càháⁿ-ndí. ³ Te nchòhó cue téé ndècu ndihî-ndí ichi Xítohó Jesucristú cáháⁿ ndihî-ndo úsá cue téé xĩndecu iha, cue téé càháⁿ ndihî ñàhá-yu mee-ni tnúhu yíñùhu, cue téé ndècu ndihî Espíritú Yă Ndiöxí, mee-ni cuè téé cùtnuní váha iní-xi. Te cue téé-áⁿ cuăha-ndí-güedé chiuⁿ cada-güedé dacăhñu-güedé sá cáxí-yu. ⁴ Te nchúhú mee-ni Yă Ndiöxí cáháⁿ ndihî-ndí, te mee-ni tnúhu-gá dacuàha-ndí-yu —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xií-yu.

⁵ Te ncháá-yu ní tñí-yu tnúhu ní cáháⁿ-güedé, núu ní ndúcú-yu cue téé cada chiuⁿ-áⁿ. Te ñⁿ-dé nání-dě Těvá, te ío váha sándáá iní-dé Yă Ndiöxí, te ndècu ndihî-dé Espíritú-gá. Te duha ní xínani dàva-gá-güedé: té Lípé, té Pröcoró, té Nicànor, té Tímón, té Pàrmenás, té Lăxí téé ñuú Antiòquía

tée ní sándáá iní-xi sá dácuaàha ñáyiu isràèl te vitna ní sándáá iní-dé tnúhu Jèsús. ⁶ Te úsá cue tée-áⁿ ñí sáháⁿ-güedé núú cuè tée úxúú ní táúchíúⁿ Jèsús dácuaàha ñaha xií-yu tnúhu-gá, te cue tée úxúú-áⁿ ñí cáháⁿ ndihí-güedé Yă Ndiöxí, te ní sacáⁿ ndodo-güedé ndaha-güedé díquí cuè tée úsá-áⁿ.

⁷ Te ñáyiu ní sándáá iní tnúhu Jèsús cuáháⁿ-yu titní xichi càháⁿ-yu tnúhu-gá. Te vài-gá ñáyiu ta sándáá iní-yu tnúhu-gá cuáháⁿ, te ní xíndecú-yu ndihí dava-gá ñáyiu dácuaaha tnúhu-gá ñuú Jerusálén. Te titní dútú ñí sándáá iní-güedé tnúhu-gá.

Ní tñi-güedé té Těvá

⁸ Te té Těvá ní quide-dé titní núú sã vã yõo tñahí ndàcu cada, te ní cuñúhu vñhí-yu sá dúcáⁿ ñí quide-dé, te ducaⁿ ñí quide-dé chi ndècu ndihí-dé Yă Ndiöxí chíndèe ñaha-gá. ⁹ Te ní xíndecu cue tée ní xóo cunu cuechi núú ñíⁿ tée tàxi tnuní, te tée tàxi tnuní-áⁿ ñă ní xõo dañá tñahí-dé quee-güedé núú chíúⁿ-dě, te ní xinu-ná-güedé. Te sátá xĩaⁿ, te ní dácáá-güedé veñúhu-güedé, te veñúhu-áⁿ sàháⁿ ñáyiu ñuú Cìrené, ñáyiu ñuú Alejándriá, ñáyiu ñuú Ciliciá, ndihí ñáyiu distritú Àsiá. Te nchaa ñáyiu-áⁿ ñí nàá ndihí-yu té Těvá. ¹⁰ Te ñá ní ñihí-yu tnúhu cáháⁿ-yu, chi ío váha ní sáá díquí-dě nàcuáa ní xáhaⁿ-dě xií-yu, chi Espíritú Yă Ndiöxí ní chindee ñàha-xi xii-dé. ¹¹ Te ní cháhu-yu cue tée ní dácuaándèhnde tnúhu ní cáháⁿ té Těvá núu-yu. Te ní xáhaⁿ-güedé sá càháⁿ cuèhé-dé cuendá ndíi Moisés ndihí cuendá Yă Ndiöxí. ¹² Te cuendá sá dúcáⁿ ñí dácuaándèhnde-güedé núu ní sándáá iní-yu,

te ní cudéèⁿ-yu núú tǎ Těvá. Te ní cudéèⁿ cue téé cùu sacuéhé, te tnàhá cue téé dàcuaha ñaha xii-yu nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés ní cudéèⁿ-güedě. Te ní sáháⁿ-güedé ní tñii-güedé té Těvá ndécá ñaha-güedé cuáháⁿ núú quidé cuè téé cùchiuⁿ jundá, ndihi cue téé cùu sacuéhé. ¹³ Te ndécá-yu cue téé dàcuandehnde cuáháⁿ núú quidé-güedě jundá, te ní quesaha-ni tùcu-güedé càháⁿ cuèhé-güedé, te xǎhaⁿ-güedě:

—Tée-a mee-ni càháⁿ cuèhé-dé cuendá veñúhu sá ïo cùnuu, veñúhu ní cuu íí, te càháⁿ cuèhé-dé cuendá nchaa sá ní chídó tnùní ndíi Moisés. ¹⁴ Te ní tecú dóho-ndí càchí-dé sá Jèsús téé ñuú Nazàrét dangòyo-dé veñúhu càhnu sá ïo cùnuu te vá dáñá-gǎ-dé cada-ndí nàcuáa ní cachí ndíi Moisés cada-ndí —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedě.

¹⁵ Te nchaa cue téé ndècu jundá ní ndacoto váha-güedé núú tǎ Těvá. Te ní dáyèhé-xi núú-dě dàtná quidé-xí núú espíritú xínú cuèchi núú Yǎ Ndiöxí.

7

Té Těvá xǎhaⁿ-dě sá ñà túú cuèchi-dé

¹ Te ní xǎhaⁿ dùtú cùnùu-gǎ xii-dé:

—¿Ndáá tnúhu càháⁿ-güedé cuendá-n-ǎⁿ? —
càchí-dé xǎhaⁿ-dě.

² Te té Těvá ní xáhaⁿ-dě xii-güedé:

—Nchòhó cue ñaní tnáhà-í ndihi nchòhó cue téé cùu sacuéhé, cundedóho-ndo ìⁿ tnúhu na càháⁿ-í-a. Yá Ndiöxí ío cùnuu-gǎ, te ní cáháⁿ ndihi-gǎ ndíi Àbrahám nàcióⁿ Mesopòtamiá cútnàhá vátá quìhíⁿ-gǎ ndíi cundecu ndíi ñuú Hàrán. ³ Te ní xǎhaⁿ-gǎ xii ndíi: “Daña-n nchàa ñaní tnáhà-n,

te dañà-n ñùhu-n, te quíhíⁿ-n ñíⁿ xichi núú dánèhé ñhà-í cundecu-n”, duha ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii ndíi Àbrahám. ⁴ Te sátá dúcáⁿ ñí xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii ndíi Àbrahám, te ní ndee ndíi ñuú Cáldeá, te cuáháⁿ ndíi cundecu ndíi ñuú Hārán. Te sátá ñí xihí tātá ndíi, te ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí quixi ndíi cundecu ndíi núú ndécú-ó vītna. ⁵ Te Yá Ndiöxí ñá túú ñí sãñaha-gã ñí lùha ñuhu cuu cuendá ndíi núú ñí xíndecu ndíi. Te ní xáhaⁿ ndǎá Yă Ndiöxí xii ndíi sá cuãñaha-gã ñuhu cuu cuendá ndíi, te na cuú ndíi, te ndóo ndihí nchaa ñaní tnáhá ndíi cacu túu ndéé cuéé-gá. Te ducaⁿ ñí xáhaⁿ-gã cuéi vátá cúndecu-gã ñí ñíⁿ déhe ndíi. ⁶ Te ní xáhaⁿ tùcu Yá Ndiöxí xii ndíi Àbrahám sá díú-ñí ñaní tnáhá ndíi quíhíⁿ-yu núú xicá cúndecu-yu cúmí cièndú cuíá, te vá dañă-yu queé-yu núú chíũⁿ-yu, te ío dandòho ñaha-güedé núú cúndécú-yu. Duha ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii ndíi, te ndáá ducaⁿ ñí cuu. ⁷ Te ní xáhaⁿ tùcu Yá Ndiöxí xii ndíi Àbrahám: “Yúhú dandòho-í nchaa ñáyíu na dándòho ñaha xii cue ñaní tnáhá-n. Te dàvǎ-án te ndee cue ñaní tnáhá-n núú cúndécú-yu, te quixí-yu chiñuhu ñahá-yu xii-í iha”, duha ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii ndíi Àbrahám, te ndáá ducaⁿ ñí cuu. ⁸ Te Yá Ndiöxí ní quide ndáá-gá ndihí ndíi Àbrahám, te ní xáhaⁿ-gã xii ndíi sá cuãha-güedé sēñá ñíⁿ nchaa landú té cuendá cunáhá-yu nàcuáa ndúu sá ñí quide ndáá-gá ndihí ndíi Àbrahám. Núu xíǎⁿ núú ùná nduu sá ñí cacu té Isàac déhe ndíi Àbrahám, te ní sáha ndíi sēñá ñíⁿ-dé. Te ñíu-ñí ducaⁿ ñí quide tucu té Isàac déhe-dé té Jàcób, te ñíu-ñí ducaⁿ ñí quide té Jàcób, chi úxúú déhe-dé ní xíndecu, te nchaa-güedé ducaⁿ ñí quide-dé. Te ndíi ùxúú cue téé-áⁿ ñí cuu-güedé ñaní tnáhá-ó.

9 'Te ìn déhe té Jàcób ní xínani-dě Chèé. Te ñá ní cùu váha iní cue ñaní-dé núú-dě, núu ní dícó ñàha-güedé ní queheⁿ ñaha cuè téé cuáháⁿ nàcióⁿ Ègiptú, te Yá Ndiöxí ñá ní dàña ñaha-gá xii-dé cuíta nihnu-dé. 10 Te ní chindee ñàha-gá xii-dé ní cácu-dé cútnàhá ní ndoho vìhi-dé. Te téé yìndaha Egiptú ío ní cudíí ìní-dé té Chèé, te ní cutnùní iní-dé sá ìo váha túha té Chèé, te ducaⁿ ñí cutnùní iní-dé, chí Yá Ndiöxí ní chindee ñàha-gá xii té Chèé. Te ní xáhaⁿ tée yìndaha Egiptú xii té Chèé sá díú tē Chèé coo-dé gobièrnú Ègiptú, te taxi tnùní-dé nchaa ñáyíu xìnu cuechi núú tē yìndaha Egiptú-án.

11 'Te ní quíhu tnamá nihí nàcióⁿ Ègiptú ndihí nàcióⁿ Cànaá, te ío ní ndohó-yu. Te nchaa ñaní tnáhá-ó ñí xíndecu ndéé sanaña ñá ní xõo níhí-gá-yu sá cáxí-yu. 12 Te ní níhí tē Jàcób tnúhu sá ío triù Ègiptú, núu ní tendaha-dě cue déhe-dé ní sáháⁿ-güedé ní sânguaaⁿ-güedé triú-án, te dàvá-án ñí sáháⁿ cue ñaní tnáhá-ó xìto díhna nuu nàcióⁿ Ègiptú. 13 Te xito cùu uú cuáháⁿ-güedé, te ní xáhaⁿ tē Chèé sá ñaní-dé cúú-güedě. Te téé yìndaha Egiptú ní cutnùní iní-dé sá díú-ní ñàní té Chèé cúú-güedě. 14-15 Te ní cana té Chèé tātá-dě té Jàcób ndihí nchaa ñaní tnáhá-dě. Te cùu-xi datná únídico sáhúⁿ-yu ndèca té Jàcób cuáháⁿ nàcióⁿ Ègiptú núú ndécú tē Chèé, te xíaⁿ ñí quexió-yu ní ngóo-yu. Te yàcáⁿ ní xíhí té Jàcób ndihí nchaa déhe-dé cue ñaní tnáhá-ó. 16 Te sátá ñí cuu titní cuía, te ní natava-güedé yiqui ndíi Jàcób ndihí nchaa déhe ndíi nchìdo-güedé cuáháⁿ ñuú Siquém. Te ndíi Àbrahám sa ní cuu titní-gá cuía sã ñí nacuaaⁿ ndíi ñuhu núú cuè déhe

ndíi Hà mòr. Te xíaⁿ nchìi yaú ní nachindúxi-güedé yiqui-áⁿ.

¹⁷ Te cútnàhá vátá nátàva-gá-güedé yiqui cue ndíi, te sa ta tnàhá yatni cada Yá Ndiöxí nàcuáa ní xáhaⁿ-gã xii ndíi Àbrahám cada-gá sá cúú-xí ñãyiu isràél ndécú Ègiptú, te ta cãyá víhĩ-yu cuáháⁿ. ¹⁸ Te dàvá-áⁿ chi ìngá téé yìndaha nacióⁿ Ègiptú, te ñá túú-gã ní xìní-dé nása ní xóo cada ndíi Chèé. ¹⁹ Te téé yìndaha Egiptú ñá ní quìde ndáá-dé, chi ío ní dándóhó-dě ñaní tnáhá-ó ñí xíndecu dàvá-áⁿ. Te ní táúchíúⁿ-dě sá xócuñí-yu dándóo-yu déhe yiquiⁿ cuendá ndihĩ-güexi cuú. ²⁰ Te dàvá-áⁿ ñí cacu té Moisés, te ío ní cudíí ìní ñáhá Yá Ndiöxí xii-dé. Te ní xíndecu ndihĩ ñaha ñaná-dě ndihĩ tãtá-dě úní-ni yóó. ²¹ Te ndèca ñahá-yu cuáháⁿ ìngá xichĩ, te yàcáⁿ ní dándóo ñahá-yu xii-dé, te ní naníhí ñáhá dèhe yoco téé yìndaha Egiptú, te ní xito-xi-dé dàtná xító-xí ìⁿ déhe mee-xi ñí xito-xi-dé ndéé ní sahnú-dé. ²² Te ní cutúha-dé nchaa sá xìní cue téé ègiptú, te ío váha ní sáá díquí-dě tnúhu cáháⁿ-dé ndihĩ nchaa sá cádá-dě.

²³ Te cútnàhá ndécú-dě údico cuía-dě, te ní cachí-dé sá quihíⁿ-dé cáháⁿ ndihĩ-dé cue ñaní tnáhá-dě ñáyiu isràél. ²⁴ Te ní xìní-dé ní caniha ìⁿ téé ègiptú xii ìⁿ téé isràél, te ñá ní cùndee iní-dé cundehe-dě ñúu ní sáháⁿ-dé ní chindee-dě téé isràél, te ní sahní-dé téé ègiptú, ²⁵ chi ní cachí Yá Ndiöxí sá díú-dě dacăcu-dé ñaní tnáhá-dě ñáyiu isràél núú cuè téé ègiptú. Te ní sani iní-dé sá cútnuní iní-yu nàcuáa ní xáhaⁿ Yá Ndiöxí xii-dé, dico ñá túú ní cùtnuní iní-yu. ²⁶ Te nduu tnèé ní xìní-dé nàá úú cue téé isràél, te ñá túú ní tnàhá

iní-dé nàá-güedé nŭu ní xáhaⁿ-dě xii-güedé: “¿Ná cuèndá ducaⁿ xĩnàá-ndó? ¿Náa ñá díú ndĩmee-ndo núu ducaⁿ xĩnàá-ndó?” Duha ní xáhaⁿ tē Moisés xii-güedé. ²⁷ Te tēe ndècuéchi ní sáháⁿ-dé ní chin-daha nihnu-dé té Moisés ìⁿ xio, te ní xáhaⁿ-dē: “¿Ná cúú yòhó nŭu véxi-n tàxi tnuní ñáhá-n? ²⁸ Te tnàhá-ni tucu yúhú cahni-n dàtná ní sahani-n tēe ègiptú icu càhaⁿ-n á”, duha ní xáhaⁿ-dē xii té Moisés. ²⁹ Te sá dúcáⁿ ñĩ cáháⁿ tēe isràèl nŭu ní yùhú té Moisés ní xĩnu-dé cuáháⁿ-dé ní sáá-dé nàcióⁿ Mèdián. Yàcáⁿ ñĩ ngóo-dé, te yàcáⁿ ñĩ tnándaha-dé, te ní cacu úú déhe tēe-dé.

³⁰ Te sátá ñĩ xĩnu údico cuía, te ní sáháⁿ té Moisés ìⁿ xio yucu Sinái. Te yàcáⁿ ní xiní-dé ìⁿ tnutàú nchìcúⁿ ñuhú, te xití itá ñuhú-áⁿ ñĩ xiní-dé yíhí ìⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí. ³¹ Te òré ní xiní-dé sá yíhí-xí xití itá ñuhú-áⁿ, te ní cuñúhu vîhi-dé sá ñĩ xiní-dé espíritú-áⁿ xití itá ñuhú-áⁿ, te ní sândehe-gá-dé, te ní xíndéhé vâha-dé. Te ní tecú dóho-dé ní cáháⁿ Yă Ndiöxí, te xáhaⁿ-gă xii-dé: ³² “Yúhú cúú-í Ndiöxí ní cáháⁿ ndihí cue ñaní tnáhá-n ndéé sanaha, ndíi Àbrahám ndihí ndíi Isàác ndihí ndíi Jàcób, ndihí dava-gá cue ñaní tnáhá-n. Nchaa cue ndíi-áⁿ ñĩ xóo cáháⁿ ndihí-í.” Duha ní xáhaⁿ-gă xii té Moisés. Te ní quidi ñaha-xi xii té Moisés sá ñĩ yùhú-dé, te ñá ní cùyi-gá-dé cundehe-dē tnutàú nchìcúⁿ ñuhú-áⁿ. ³³ Te Yă Ndiöxí ní xáhaⁿ-gă xii-dé: “Queñuhu chàu-n, chi núú ñuhú ñĩ cuu íí nútñi-n. ³⁴ Te yúhú ndéhè-í sá ïo ndòho nchaa ñáyiu cùu cuendá-í, ñáyiu ndècu nacióⁿ Ègiptú. Te ní tecú dóho-í sá ïo ndàhú xicáháⁿ-yu, núu xiăⁿ véxi-í càchí tnúhu-í sá nùhú-n nàcióⁿ Ègiptú

cuendá ndeñùhú-n-yu yàcáⁿ.” Duha ní xáhaⁿ Yá Ndiõxí xii té Moisés.

³⁵ Te ñá ní sàndáá iní-yu té Moisés ndéé díhna, chi ní xáhãⁿ-yu: “¿Ná cuendá véxi-n tàxi tnuní ñáhã-n xii-ndí?” Duha ní xáhãⁿ-yu xii té Moisés. Te ñu-ni té Moisés ní tendaha ñàha Yá Ndiõxí ní sáhãⁿ-dé dacãcu-dé ñáyiu isràél nàcióⁿ Ègiptú cuèi ñá ní sàndáá iní ñáhã-yu xii-dé. Dico ní taxi tnùnì-dé-yu, chi ducaⁿ ñí xáhaⁿ-gã òré ní xiní-dé espíritú xínú cuèchi núú-gã xití tnutàú nchìcúⁿ ñuhú. ³⁶ Te té Moisés ní ngüíta-dé ní quide-dé sá vã yõ tnàhí ndàcu cada, te ní cuñúhu vîhí-yu sá dúcãⁿ ñí quide-dé, te ducaⁿ ñí quide-dé Ègiptú ndihî Lãmár Tícuèhé. Te ní ngódó núú-dé núũ-yu ní queé-yu Ègiptú cuáhãⁿ-yu ìⁿ ichi xití yucu núú vã yõ tnàhí ndècu, te ní xihî-yu údico cuiá xití yucu-áⁿ, te xiáⁿ ñí xóo cada-dé sá vã yõ tnàhí ndàcu cada. ³⁷ Te ñu-ni té Moisés ní xáhaⁿ-dẽ xii cue ñanî tnáhã-dẽ dàvã-áⁿ: “Yá Ndiõxí cada-gã te coo ìⁿ ñanî tnáhã-ndó ndéé cuéé-gã, te téé-áⁿ cãháⁿ-dé tnúhu-gã núú-ndó dàtná cuinî-ndó ñí cachí-gã quidé yũhú, te ío xini ñuhu-xi cundedóho-ndo tnúhu cáháⁿ-dé”, duha ní xáhaⁿ tẽ Moisés xií-yu dàvã-áⁿ. ³⁸ Te ñu-ni té Moisés ní xindecu ndihî-dé ñáyiu isràél xití yucu, te ní sáá-dé yucu Sinài, te xiáⁿ ñí quixi ìⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yá Ndiõxí ní cáháⁿ ndihî ñaha-xi xii-dé, te yàcãⁿ ní dácuahã ñàha-xi tnúhu-gã, te ñu-ni tnúhu-áⁿ ñí ndóo dàcuaha-o.

³⁹ Te cue ñanî tnáhã-ó ñí xindecu ndéé sanaha ñã ní sàndáá iní-yu té Moisés, te ñá ní ndéé iní ñáhã-yu xii-dé, chi ní cuinî-yu nuhú tucú-yu ñuú

Ègiptú cundecú-yu. ⁴⁰ Te òré ndécú tẽ Moisés yucu ní xáhãⁿ-yu xii ñaní-dé té Àrón: “Cadúha-n ñⁿ úú ndiõxí díhúⁿ cuàáⁿ codonùu núú-ó cùhuⁿ-o ichi, chi ñá túú cùtnuní iní-ó ndèé ichi cuáháⁿ té Moisés, téé yòdo nuu núú-ó ndùu ní quee-o Ègiptú”, duha ní xĩ-yu té Àrón. ⁴¹ Te dàvã-áⁿ ñĩ cadúha-güedé ñⁿ chẽhlu mee-ni dĩhúⁿ cuàáⁿ, te ní sahani-güedé ñⁿ úú quiti nchìto ní quide càhnu-güedé chẽhlu-áⁿ. Te ío ní cudíí iní-yu quiti-áⁿ, chi ní cachí-yu sá díú-ní ndiõxí cúú-dí. ⁴² Te sá dúcãⁿ ñĩ quidé-yu, xĩãⁿ ní dáñã ñàha Yá Ndiõxí xii-yu. Te ní dáñã-gã ní xóo cada càhnú-yu nchícanhii, ndihí yóó, ndihí nchaa chódíní. Te duha ní chídó tnùní ñⁿ téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí ndéé sanaha nàcuáa ní xáhaⁿ-gã xii ñáyiú dàvã-áⁿ:

Nchòhó ñáyiú isràél, ní cuu údico cuíá yíhí-ndó yùcu,

te ní sahani-ndo quiti-ndo ní quide càhnu ñaha-ndo xii-í cáháⁿ-ndó, dico ñáhã chi ní sahani-ndo-güèdì ní quide càhnu-ndo sã ñĩ cadúha mee-ndo.

⁴³ Te ní cadúha-ndo ñⁿ veñúhu líhli,

te ní sanutnĩ-ndo Mòlóc sã càchí-ndó cùu ndiõxí-ndó xìca nchido-ndo xití yucu,

te ní cadúha-ndo ñⁿ chódíní, te quiti-ãⁿ càchí-ndó sã cúú-dí ndiõxí Rènfan,

te ndi ndùú sã ñĩ cadúha-ndo-ãⁿ ñĩ quide càhnu-ndo.

Te cuèndã sã dúcãⁿ ñĩ quide-ndo te yúhú queñuhu ñaha-ĩ xii-ndo quĩhíⁿ-ndó cùndecu-ndo ñngã xio nàcióⁿ Babiloniá.

Duha ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xií-yu, te ducaⁿ nĩ chídó tnùní téé ní xóo cáháⁿ tnúhu-gá.

44 "Te xití yucu-áⁿ nĩ dácáá-güedě ìⁿ veñúhu vehe dóó. Te vehe-áⁿ nĩ cuu-xi ìⁿ sá cútnùní iní-yu sá Yă Ndiöxí ndécú ndìhì ñaha-gá xií-yu. Te vehe-áⁿ nĩ dácáá-güedě nàcuáa ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii té Moisés, chi ní dánèhé ñáhá-gă xii-dé nàcuáa dacàa-güedé. 45 Te sátá nĩ xíhí nchaa cue téé-áⁿ, te ní ndóo ndìhì nchaa déhe-güedé veñúhu-áⁿ. Te ní xido tucu-güedé veñúhu-güedé cuáháⁿ-güedé, te cuáháⁿ ndìhì-güedé té Jòsué núú cündécú-yu. Te sátá nĩ quexió-yu, te ní dácúnŭ-yu ñáyiu dii ñùú-xi-áⁿ chi mee Yă Ndiöxí ní chindee ñàha-gá xií-yu. Te sátá nĩ ndìhì nchaa ñáyiu ní xica nchido veñúhu dóó-ăⁿ nĩ xíhí, te ní ndóo ndìhì dava-gá-yu. Te ducaⁿ-ni ndècu-xi ní cacu té Dàvií, téé ní xíndaha ñàha xií-yu. 46 Te Yá Ndiöxí ní cudíí víhí iní-gá té Dàvií. Te ní xícáⁿ tnúhú-dě núú-gă nŭu cuu dacàa-dé veñúhu cuu cuèndá-gá, chi ìⁿ-ni Yá Ndiöxí ní xóo cada càhŋu té Dàvií ndìhì té Jàcób, ñaní tnáhá-ó nĩ xíndecu ndéé sanaha vîhi-gá. 47 Te Yá Ndiöxí ñá ní dàña-gá dacàa té Dàvií veñúhu-gá dico déhe-dé té Salòmón, chi ní dáña-gă ní dácáá-dě veñúhu cuu cuèndá-gá 48 cuèi ñá túú sàcúndecu-gá veñúhu dàcaa cue téé ñuyíú-a, chi ndèni xíaⁿ ndécú-gă chi espíritú cúú-gă. Te duha ní chídó tnùní téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha nàcuáa ní cáháⁿ-gá:

49 Yúhú táxí tnùní-í andiŋu ndìhì ñuyíú,
te xíaⁿ nŭu nchòhó vá ndácú-ndó chìhì ñaha-ndo
xití veñúhu dàtná quídě-yu sá càchí-yu cùu
ndiöxí-yu ní cadúha-yu.

Te ñá túú xìni ñuhu-í núú ndétátú-í,

⁵⁰ chi yúhú ní cadúha-í nchaa sá ió ñuyíú-a.

Duha ní cáháⁿ Yă Ndiöxí, te ñu-ni ducaⁿ ñi chídó tñùní téé ní xóo cáháⁿ tñúhu-gá –duha ndùu nchaa tñúhu ní xáhaⁿ tē Těvá xii-güedé.

⁵¹ Te ní xáhaⁿ tùcu-dé:

–Nchòhó, ío sàá iní-ndó chi quide-ndo datná quidé ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél chi ñá túú tédóho-ndo tñúhu càháⁿ Yă Ndiöxí, chi ñá cuìní-ndó quìndáá iní-ndó tñúhu-gá, mee-ni cùu úhú iní-ndó Espíritú-gá dàtná ní xóo cada cue ñaní tñáhá-ndó ñi xíndecu ndéé sanaha. ⁵² Chi cue téé-áⁿ ío ní xóo dandóho-güedé nchaa cue téé ní xóo cáháⁿ tñúhu Yă Ndiöxí ndéé sanaha. Te ní sahani-güedé nchaa cue téé ní cáháⁿ sá quíxí Crístú ñuyíú-a, te Yaá-áⁿ ñà túú cuèchi-gá. Te ñu-ni ducaⁿ ñi quide-ndo Crístú cútnàhá ní quixi-gá ñuyíú-a, chi ní sáha cuendá-ndó-gă núú cuè téé ní cuu úhú iní ñáhá xii-gá ní sahani ñaha-güedé. ⁵³ Te ndècu ndìhi-ndo tñúhu ní chídó tñùní ndíi Moisés nàcuáa ní xáhaⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí xii ndíi, te ni ñucaⁿ ñá túú sàndáá iní-ndó tñúhu-áⁿ nùu ní sahani-ndo Jèsús. Te ñu-ni tñúhu-áⁿ ndécú ndìhi-ndo ndéé vitna –càchí té Těvá xáhaⁿ-dē xii-güedé.

Ní sahani-güedé té Těvá

⁵⁴ Te sá dúcáⁿ ñi xáhaⁿ tē Těvá xii-güedé, te ní cudééⁿ víhí-güedē núú-dē, núú ní quide rúhñú-güedē núhu-güedé sá sàtú iní-güedé. ⁵⁵ Te té Těvá ndécú ndìhi-dé Espíritú Yă Ndiöxí, te ní ndacoto váha-dé andíu, te ní xiní-dé súúni dàtásaⁿ-xi núú ndécú Yă Ndiöxí, te ní xiní-dé

Xítóhó Jesucrìstú nútnǎ-gá xio cùha Yá Ndiöxí.
 56 Te ní xáhaⁿ tě Těvá xii-güedé:

—Chí cündèhe andiu chi yúhú ndéhè-í Xítóhó Jesucrìstú nútnǎ-gá xio cùha Yá Ndiöxí, te diu-gá cúú-gǎ ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo —cachí-dé xǎhaⁿ-dě.

57 Te ní sadí-güedé dóho-güedé cuendá sá ñǎ ní tnáhá iní-güedé cundedóho-güedé tnúhu cǎháⁿ-dé, te uuⁿni ní cuáá-güedé, te ní taxi ndaha ñàha-güedé xii-dé 58 ndécá ñàha-güedé cuáháⁿ ndéé ìⁿ xio yuhu ñúú, te yàcáⁿ ní sǎñaha-güedě yúú xii-dé. Te ndècu ìⁿ tée cuechi nàni-dé Sàulú, te té-áⁿ nǎ quide cuendá-dé dóó-güedé cuendá ní nune ndaha-güedé ní sǎñaha-güedě yúú xii té Těvá. 59 Te òré sǎñaha-güedě yúú, te ní cǎháⁿ ndihí-dé Xítóhó Jesucrìstú te xǎhaⁿ-dě:

—Yòhó Xítóhó Jesucrìstú, naqueheⁿ-n iní-í —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii-gá.

60 Te ní ngüíñí xítí-dě, te níhi ní cǎháⁿ-dé, te xǎhaⁿ-dě:

—Yòhó Xítóhó Jesucrìstú, vá técuèchi-n cuè té-a sá dúhá quide ñaha-güedé xii-í —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii-gá.

Te xǎⁿ-nǎ ní cǎháⁿ-dé, te ní xíhí-dé.

8

Té Sàulú chíhí-dě ñáyiu sàndáá iní-xi tnúhu Jèsús vecáá

1 Te té Sàulú ní nduu vétú iní-dé sá nǎ sahní-güedé té Těvá.

Te diu-ni nduu-ǎⁿ nǎ cuu níhi cuendá nchaa ñáyiu sàndáá iní-xi tnúhu Jèsús ñuú Jerusálén. Te ní ndihí-yu ní xité nuu cuáháⁿ-yu distritú Jùdeá

ndihí distritú Sàmariá. Te cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús dácuàha ñaha xií-yu tnúhu-gá ní ndóo-güedé ñuú Jerusàlén. ² Te nchaa cue téé càháⁿ ndihí Yá Ndiöxí ní chindúxi-güedé ndí Těvá. Te ío ní ndáhyú ñáyiu ní sándáá iní tnúhu Jèsús sá ñí xihí ndí. ³ Te té Sàulú ío dándoho-dé-yu, chi ndí vehe ndí vehe cuáháⁿ-dé cuátnii-dé cuëi téé cuëi ñadhí ndécá-dě cuáháⁿ vecaá.

Càháⁿ-yu tnúhu Yá Ndiöxí distritú Sàmariá

⁴ Te nchaa ñáyiu ní xité nuu cuáháⁿ-yu càháⁿ-yu tnúhu Jèsús nchaa núú quéxió-yu. ⁵ Te té Lìpé cuáháⁿ-dé distritú Sàmariá càháⁿ-dé tnúhu Xítohó Jesucristú Yaá ní tendaha Yă Ndiöxí ní quixi ñuyúú-a. ⁶ Te ío vâi núú sã vã yõo tnàhí ndàcu cada ní quide-dé, te ní cuñúhu vîhí-yu, te ní xíndedóho váha-yu nchaa tnúhu ní cáháⁿ-dé. ⁷ Te vâi ñáyiu yîhí ñaha espíritú cündîhí yucu ñávãha ní queñuhu-dé nchaa espíritú-áⁿ yiqui cùñú-yu, te ní cana saa-xi òré ní ndee-xi yiqui cùñú-yu cuáháⁿ-xi, te ní ndúha-yu. Te vâi ñáyiu cùhú ñá cúú-gă candá nihnú-yu ndihí ñáyiu yacua ní quide tátna-dé, te ní ndúha-yu. ⁸ Te sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ-dé tnúhu Jèsús te ní quide tátna-dé-yu, xíăⁿ ío ní cudîî iní ñáyiu ñuú-áⁿ.

⁹ Te diu-ni ñuú-áⁿ ndécú ìⁿ téé nàni Xímú, te téé-áⁿ xîní-dé cada ndùu-dé, te ní cuu naha dùcaⁿ quide-dé, te ní xóo cuñúhu ñáyiu distritú Sàmariá sá dúcáⁿ quide-dé, te ní cachí-dé sá díú-ní-dě cúnùu. ¹⁰ Te nchaa ñáyiu cuëi ñáyiu cuica te cuëi ñáyiu ndàhú ío nèhé-yu sá yîñùhu núú-dě, te xîtnàhá-yu:

—Tée-ǎⁿ ío chindee ñaha Yá Ndiöxí xii-dé nõu vai núú sǎ quidé-dě —càchí-yu xitnàhá-yu.

11 Te ní sándáá iní-yu nàcuáa ní xóo cada ndùu-dé, te ní xóo cuñúhu vîhí-yu, te ní cuu naha dùcaⁿ-ni dandahú ñáhá-dě xii-yu. 12 Te té Lìpé ní cáháⁿ-dé tnúhu Xítóhó Jesucrìstú, te ní xáhaⁿ-dě xii-yu sá Yǎ Ndiöxí cuiní-gá ndíhu ndaha ñàha-gá xii-yu. Te cuëi téé cuëi ñadìhí ní sándáá iní-yu tnúhu-gá, te ní sanduté-yu. 13 Te tnàhá té Xímú ní sándáá iní-dé tnúhu-gá, te ní sandute-dé, te ní xica cuu-dé ndihí té Lìpé, te ní cuñúhu-dé chi titní núú sǎ vǎ yõo tnàhí ndàcu cada ní quide té Lìpé, te ní cuñúhu vîhi nchaa ñáyiu.

14 Te dava-gá cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús dacuàha ñaha xii ñáyiu tnúhu-gá ní níhí-güedě tnúhu sá ñáyiu distritú Sàmariá ní sándáá iní-yu tnúhu Yá Ndiöxí. Te ní tendaha-güedě té Pèlú ndihí té Juáa cuáháⁿ-güedé distritú Sàmariá. 15 Te ní quexìo-güedé, te ní cáháⁿ ndihí-güedé Yǎ Ndiöxí ní xicáⁿ-güedé Espiritú-gá quixi cundecu ndihí-yu. 16 Chi ni ñⁿ-yu vátá sàá-gá Espiritú-gá cundecu ndihí-yu, chi òré ní sanduté-yu, te mee-ni Jèsús ní cacunehe-güedé. 17 Te òré ní sacáⁿ ndodo-güedé ndaha-güedé díquǎ-yu, te ní quexìo Espiritú-gá ní ngúndecu ndihí-yu.

18 Te ní xiní té Xímú nàcuáa ní quide-güedé ní quexìo Espiritú-gá ní ngúndecu ndihí-yu, te cuiní-dé cuañaha-dě díhúⁿ xii té Pèlú ndihí té Juáa ní cùu. 19 Te ní xáhaⁿ-dě:

—Chindee ñàha-ndo cuendá nděda-ni càá-yu cacáⁿ ndodo-í ndaha-í díquǎ-yu, te níhí-yu Espiritú

Yă Ndiöxí cundecu ndihí-yu –càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-güedé.

²⁰ Te té Pèlú ní xáhaⁿ-dě xii-dé:

–Yòhó cuíta nihnu-n ndihí díhúⁿ-n, chi cuíní-n cuàaⁿ-n sá văha quide Yă Ndiöxí. ²¹ Yòhó vá cúú càda-n chiuⁿ quide-ndí, chi ñá túú ndècu váha iní-n nűú Yă Ndiöxí. ²² Te vá dúcáⁿ căháⁿ-n, chi ío nèhé căháⁿ-n să dúcáⁿ căháⁿ-n. Te căháⁿ ndàhú-n nűú Yă Ndiöxí sá ná cádá căhnu iní-gá tnúhu ní căháⁿ-n. ²³ Te yúhú sa xíní-í sá ío úhú iní-n, chi mee-ni să cuèhé sá dúhá chido nuu-n quide-n –cachí té Pèlú xăhaⁿ-dě xii té Xímú.

²⁴ Te ní xáhaⁿ tē Xímú xii-güedé:

–Căháⁿ ndàhú-ndó nűú Yă Ndiöxí sá ñà túú nă tnahá-í sá dúcáⁿ nì căháⁿ-í –càchí-dé xăhaⁿ-dě.

²⁵ Te té Pèlú ndihí té Juàá ní căháⁿ-güedé tnúhu Yă Ndiöxí núú ñăyiu ñuú-áⁿ. Te ní xáhaⁿ-güedé nchaa năcuáa ní quide Jèsús ní xíní-güedé òré ní xica cuu-gá ñuyú-a. Te ní tni-güedé ichi cuánuhú-güedé ñuú Jerusálén, te ní yáha-güedé titní ñuú yíndèhu distritú Sàmariá, te ní căháⁿ-güedé tnúhu-gá.

Té Lìpé ndihí ìⁿ tée ñuú Etiòpiá

²⁶ Te ìⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí ní quexìo-xi ñuú Jerusálén ní xáhaⁿ-xi xì té Lìpé:

–Cada túha-n chi quée nuu-n ñuú Gázá, dico mee-ni xítí yucu cuáháⁿ ichi –càchí-xi xăhaⁿ-xi xì-dé.

²⁷ Te ní xica-dé cuáháⁿ-dé, te ní natnahá-dé ìⁿ tée nacióⁿ Etiòpiá ñúhú-dé ichi. Te cùu-dé tesorèrú xínú cuèchi-dé núú ìⁿ ñadìhí ñaha yíndaha nacióⁿ Etiòpiá, te ñaha-áⁿ nání-áⁿ Cándacé. ²⁸ Te

tée etiòpiá-áⁿ nĩ sáháⁿ-dé ñuú Jerusalén ní cáháⁿ ndihi-dé Yă Ndiöxí, te ñuhu-dé ichi cuánuhú-dé ñuú-dé ñúhú-dě carretà, te dàcuaha-dé tnúhu ní chídó tnùnĩ ndí Chàíá tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yă Ndiöxí ndéé sanaha. ²⁹ Te ní xáhaⁿ Espíritú Yă Ndiöxí xii té Lìpé:

—Quíhíⁿ tuha-n càrretá-ăⁿ —càchí Espíritú-gá xăhaⁿ-xi xii-dé.

³⁰ Te té Lìpé ní sátuha-dé carretà-áⁿ, te ní tecú dóho-dé nàcuáa càháⁿ tée etiòpiá-áⁿ, tée ñuhu carretà-áⁿ dăcuaha-dé nàcuáa ní chídó tnùnĩ ndí Chàíá. Te ní xáhaⁿ tē Lìpé xii tē etiòpiá-áⁿ:

—¿Tècú tnùnĩ-n nchàa tnúhu dàcuaha-n-áⁿ? —càchí té Lìpé xăhaⁿ-dě xii-dé.

³¹ Te ní xáhaⁿ tē etiòpiá:

—¿Nása tecú tnùnĩ-í te vá yõo dānehé ñáhá xii-í? Ta quène iha coo-n chi danèhé ñáhá-n —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii té Lìpé.

Te cuásaá té Lìpé núu carretà ní ngóo-dé. ³² Te ndèdóho-dé nàcuáa dàcuaha tée etiòpiá-áⁿ nàcuáa ní chídó tnùnĩ ndí Chàíá núu tùtú Yă Ndiöxí núu càchí-xi:

Dàtná quídé ìⁿ mbéé cada-dé òré candeca ñaha-güedě xii-dé quíhíⁿ cahni ñaha-güedě chi ñá túú nă cada-dé,
dàtná cuñí-ndó quide mbéé òré dèté-di ñá túú ndàhí-di ducaⁿ càda-dé òré cahni ñaha-güedě chi ni vă càháⁿ-dé.

³³ Te mee-ni cùdiquí ndéé ñáhá-güedě xii-dé, te ni vă ndúcú tnúhu-güedé núu-dě nũu ndáá ndècuéchi-dé.

Te ío cuu nduu cuihna ìní cue ñaní tnáhá-dě, chi cahni ñaha-güedě xii-dé ñuyíú-a.

Duha càháⁿ tutú ní dáciuáhá t̃e etiòpiá ní xíndedóho té Lìpé.

³⁴ Te ní xáhaⁿ tùcu tée Etiòpiá xii té Lìpé:

—Cundee ìní-n càchí tnúhu-n yò cacunehe tée ní cáháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí ndéé sanaha, núu càháⁿ-dé cuendá méé-dě àdi caháⁿ-dé cuendá ingá ñáyiu — càchí tée etiòpiá-áⁿ xãhaⁿ-dě xii té Lìpé.

³⁵ Te té Lìpé ní cani-dé cuèndú núú t̃e etiòpiá nàcuáa ní cáháⁿ ndí Chàíá nàcuáa cada Jèsús òré quixi-gá ñuyíú-a. Te ní xáhaⁿ-dě nàcuáa ndùu tnúhu Jèsús ndihí nàcuáa ní quide-gá. ³⁶ Te ñùhu-güedé ichi cuáháⁿ-güedé ní naníhí-güedé ìⁿ xichi núú ñúhú ndute, te ní xáhaⁿ t̃e etiòpiá:

—Iha ñùhu ndute, ¿te vá cúú cuàndute-í iha-ãⁿ? — càchí-dé xãhaⁿ-dě xii té Lìpé.

³⁷ Te xãhaⁿ t̃e Lìpé:

—Te núu sàndáá ndisa iní-n Jèsús, te cuu cuandute-n —càchí-dé xãhaⁿ-dě.

Te ní xáhaⁿ t̃e etiòpiá:

—Sàndáá ndisa iní-í sá D̃ehe Yá Ndiõxí cúú Xìtohó Jesucristú —càchí-dé xãhaⁿ-dě.

³⁸ Te ní ngani-dé carretà, te ní nuu-güedé ndi ndùú-güedé, te cuánguee-güedé xití ndute, te ní dáciuàndute ñaha té Lìpé xii-dé. ³⁹ Te òré ní nene-güedé xití ndute, te ndèca ñaha Espiritú Yá Ndiõxí xii té Lìpé cuáháⁿ. Te ñá túú ní xíní tée ní sandute-áⁿ ndéé ichi cuáháⁿ té Lìpé. Te ío ní cudíí ìní-dé sá ñí natuha-dé ichi Yá Ndiõxí, te cuàndaa-dé núú carretà-dé cuánuhú-dé. ⁴⁰ Te ní quexìo té Lìpé ñuú Àzotó, te ndi tnahá ñuú ndi tnahá ñuú cuáháⁿ-dé càháⁿ-dé tnúhu Yá Ndiõxí, te ní yáha-dé cuáháⁿ-dé ní quexìo-dé ndéé ñuú Cèsareá.

9

*Té Sàulú ní tuha-dé ichi Xítóhó Jesucrìstú
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)*

¹ Te té Sàulú mee-ni càháⁿ cuèhé-dé cuèndá ñáyiú ní sándáá iní tnúhu Jèsús, te cuìní-dé cahni ñaha-dě xii-yu. Te ní sáháⁿ-dé núú dütú cúnùu-gá, ² te ní xáhaⁿ-dě sá cádüha dütú-ăⁿ ìⁿ tutú canehe-dé quíhíⁿ cuáha-dé cue téé xíndeé nchito veñúhu ñúú Dàmascú, chi cuìní-dé tñi-dé nchaa ñáyiú dàcuaha tnúhu Xítóhó Jesucrìstú candeca ñaha-dě quíhíⁿ ñúú Jerusalén. ³ Te ní xica-dé cuáháⁿ-dé tá cùyatni-dé ñúú Dàmascú, te uuⁿni ní quee ñuhú andiú, te ní dáyèhé-xi ndéé núú nútñi-dé. ⁴ Te ní nduá-dé ndéé ñuhu, te ní tecú dóho-dé càháⁿ ìⁿ sá càháⁿ núú ñinu, te xáhaⁿ-xi xii-dé:

—Yòhó Sàulú, ¿ná cuèndá cúú ùhú iní ñáhá-n xii-í te dándoho ñaha-n? —cachí sá càháⁿ-án xáhaⁿ-xi xii-dé.

⁵ Te ni xáhaⁿ-dě:

—¿Ná cúú yòhó sá càháⁿ-án-i? —càchí-dé xáhaⁿ-dě.

Te ní xáhaⁿ sá càháⁿ xii-dé:

—Yúhú cúú-í Jèsús téé cùu úhú iní-n. Te ío dándoho-n mee-n, chi dàtná quidé ndìcutu quide-n, chi quiti-áⁿ nùu na cùxi-güedé-di püyá te sáha-di patadá núú-xi, te quide úhú-di mee-di. Te ducaⁿ sátnahá-xi cùu yohó chi ñá túú sándáá iní ñáhá-n xii-í —càchí sá càháⁿ-án xáhaⁿ-xi xii-dé.

⁶ Te té Sàulú ní quidi ñaha-xi xii-dé sá ñi yùhú-dé, te ní xáhaⁿ-dě:

—Xítóhó Jesucrìstú, ¿te ná cuìní-n càda-í-i? —càchí-dé xáhaⁿ-dě.

Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Ndacóo, te quíhíⁿ-n ñùú-ǎⁿ, te yàcáⁿ tecú tnúhu-n nǎ cúú sǎ cádá-n —càchí-gá xáhaⁿ-gǎ xii-dé.

⁷ Te cue tée cuáháⁿ ndihí té Sàulú ní tecú dóho-güedé càháⁿ ìⁿ sá càháⁿ, dico vá yõo tnahí ní xíní-güedé, te ní yùhú víhí-güedé, te ñá túú tnahí ní càháⁿ-güedé. ⁸ Te ní ndacóo té Sàulú, te ñá ní cùu-gá cundehe-dě, chi ní cuaa-dé, te ní tñi-güedé ndaha-dé ndécá ñàha-güedé cuáháⁿ ñuú Dàmascú. ⁹ Te yàcáⁿ ní xíndecu-dé úní nduu, te ñá ní cùu tnahí cundehe-dě, te ñá túú nǎ ní xèxi-dé, te ñá túú ní xìhi-dé ndute.

¹⁰ Te ndècu tée sàndáá iní tnúhu Jèsús ñuú Dàmascú, nání-dě Anàniás, te ní sáháⁿ Jèsús núú sàní-dé, te ní xáhaⁿ-gǎ xii-dé:

—¡Anàniás! —càchí-gá xáhaⁿ-gǎ.

Te ní xáhaⁿ-dě:

—¿Yùhú càháⁿ ndihí-n-ǎⁿ? —càchí-dé xáhaⁿ-dě.

¹¹ Te ní xáhaⁿ-gǎ:

—Ndacuíñí, te quíhíⁿ-n ìⁿ chiuⁿ ichi núú dánàni-güedé Ichi Ndáá, te yàcáⁿ nanducu-n vehe té Jùdás, chi vehe té-áⁿ ndécú ìⁿ té ñuú Tàrsú nání-dě Sàulú, te té-áⁿ sa càháⁿ ndihí ñaha-dě xii-í. ¹² Te té-áⁿ ní dácótó ñàha-xi sá ní xíní ñáhá-dě xii-n ní quexìo-n núú ndécú-dé, te ní sacáⁿ ndodo-n ndàha-n díquí-dě, te ducaⁿ te ní nacaáⁿ núú-dě ní dácótó ñàha-xi xii-dé —càchí-gá xáhaⁿ-gǎ.

¹³ Te té Anàniás ní xáhaⁿ-dě:

—Yòhó Xítóhó Jesucristú, càchí tnúhu-í xii-n sǎ nǐ níhí-í tnúhu nàcuáa quide-dé sá ìo quide úhú-dé ñáyiú càháⁿ ndihí-n ñuú Jerusalén. ¹⁴ Chi nèhe-dé tutú ní sáñaha cuè dútú cúnùu cuendá níhí-dě

nàcuáa cada-dé tñi-dé nchaa ñáyiù sàndáá iní ñáhá xii-n —cachí-dé xáhaⁿ-dě xii-gá.

¹⁵ Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Quíhíⁿ-n ndàtnúhu-n ndihí-dé, chi cuiní-í cada-dé chiuⁿ-í, quíhíⁿ-dé cáháⁿ-dé tnúhu-í núú cuè ñáyiù isràél, ndihí núú cuè ñáyiù ñá túú cùu ñáyiù isràél, ndihí núú cuè téé yìndaha ñaha xií-yu.

¹⁶ Te yúhú cúñaha-í xii-dé sá ndóhó vîhi-dé cuendá-í —càchí-gá xáhaⁿ-gă xii té Anàniás.

¹⁷ Te cuáháⁿ té Anàniás vehe núú ndécú tē Sàulú te ní sacáⁿ ndodo-dé ndaha-dé díquí tē Sàulú, te ní xáhaⁿ-dě:

—Yòhó té Sàulú té ndècu ndihí-í ichi Xítóhó Jesu-crístú, ñi-ni Xítóhó Jesu-crístú Yaá ní cáháⁿ ndihí ñaha xii-n ichi ní tendaha ñàha-gá véxi-í cuendá cacáⁿ táhù-í núú-gă cuendá-n te ndúha núú-n, te dàtnùní quixi Espíritú-gá cundecu ndihí-n —càchí-dé xáhaⁿ-dě.

¹⁸ Te dàtná sá ñí xócání-ó ìⁿ sá ndèdí núú-dě ní quide ñaha-xi xii-dé, te ní nacaáⁿ núú-dě, te ní sandute-dé. ¹⁹ Te ní xexi-dé, te ní naníhí ndéé-dě, te titní nduu ní xíndecu ndihí-dé ñáyiù ní sàndáá iní tnúhu-gá ñuú Dàmascú.

Té Sàulú dácuàha-dé ñáyiù tnúhu Yá Ndiõxí ñuú Dàmascú

²⁰ Te sátá ñí ndúha núú-dě, te ní sáháⁿ-dé veñúhu cue ñáyiù isràél ní xáhaⁿ-dě sá Jèsús cúú-gă Déhe Yá Ndiõxí. ²¹ Te nchaa ñáyiù ní xíndedóho tnúhu ní cáháⁿ-dé, te ní cuñúhu vîhí-yu, te ní xítñahá-yu:

—Ñiú téé-ãⁿ ní sahani-dé ñáyiù ní xóo chiñuhu ñaha xii Jesús ñuú Jerusalén. Te ní quixi-dé iha ní

cuiní-dé tñi ñaha-dě xií-yu candeca ñaha-dě quíhíⁿ
núu cuè dútú cúnùu ni cuu —cachí-yu xitnàhá-yu.

²² Te ió iní-gá té Sàulú xăhaⁿ-dě xií-yu sá díú Jèsús
cúu-gă Crístú Yaá ní tendaha Yă Ndiöxí ní quixi
ñuyíu-a, te xăⁿ ñá ní ñhí ñăyiu isràél ndécú ñúu
Dàmascú tnúhu cáháⁿ-yu, te ní cuñúhu vihí-yu.

Té Sàulú ní dáxió-dě núu ñăyiu isràél

²³ Te sátá ñi cuu titní nduu, te ní ndatnúhu
cue téé isràél sá cáhni-güedě té Sàulú. ²⁴ Te té
Sàulú ní ñhí-dě tnúhu nàcuáa càháⁿ-güedé cada
ñaha-güedě xii-dé, te cuèi nduu cuèi niú néhé
cuendá-güedé yuyèhe núu ñúdòco ndóho yuhu ñúu
cuendá cuiní-güedé tñi ñaha-güedě xii-dé te cahni
ñaha-güedě. ²⁵ Te ïⁿ niú ndécá ñàha cue téé ní
sándáá iní-xi tnúhu Jèsús cuáháⁿ ndéé núu ñúdòco
ndóho yuhu ñúu. Te ní sáá-güedé núu ndóho, te
ní chihi ñaha-güedě xii-dé xití tídihi te ní dándèe
ñaha-güedě núu ñúhú, te ní quene-dé cuáháⁿ-dé.

Te Sàulú ndécú-dě ñúu Jerusàlén

²⁶ Te té Sàulú ní nasáá-dé ñúu Jerusàlén, te
cuiní-dé chitnahá-dé ñăyiu sándáá iní tnúhu Jèsús,
te ní yùhú-yu chi ní cáhăⁿ-yu sá dándàhú ñáhá-dě
sá sándáá iní-dé Jèsús. ²⁷ Te té Bèé ndécá-dě té
Sàulú cuáháⁿ núu ndécú cuè téé ní táuchíúⁿ Jèsús
dacuàha ñaha xií-yu tnúhu-gá. Te ní caní té Bèé
cuendú núu-güedé nàcuáa ní cuu ní naníhí tnáhá
të Sàulú ndíhi Jèsús ichi, te ní cáháⁿ ndíhi ñaha-gă
xii-dé. Te ní xáhaⁿ tùcu té Bèé nàcuáa ní cáháⁿ
té Sàulú tnúhu Jèsús núu ñăyiu Dàmascú, te ñá
túu tnàhí ni yùhú-dé ní cáháⁿ-dé, càchí té Bèé
xăhaⁿ-dě xii-güedé. ²⁸ Te ní xíndecu té Sàulú ndíhi

ñáyiú xídácuáhá tñhu-gá ñuú Jerusálén. Te ní ndicuu ndicuu-dé ní cáháⁿ-dé tñhu Jèsús, te ñá túú tñhí ní yùhú-dé ²⁹ ní cáháⁿ ndihí-dé ñáyiú isràél ñáyiú càháⁿ tñhu grìégú. Te ñáyiú-áⁿ ñí ngüíta-yu ndàtñhu-yu sá cáhni ñàhá-yu xii-dé. ³⁰ Te ñáyiú sàndáá iní tñhu-gá ní níhí-yu tñhu nàcuáa cuìní ñáyiú càháⁿ tñhu grìégú cada ñàhá-yu xii té Sàulú, núu ní sàndeca ñàhá-yu xii-dé ñuú Cèsareá, te yàcáⁿ ní tendaha ñàhá-yu cuánuhú-dé ñuú Tàrsú.

³¹ Te sáta xíáⁿ te ní sanaá-yu ñá túú-gã ní xõo cada úhú-yu nchaa ñáyiú sàndáá iní tñhu Jèsús nihí distritú Jùdeá, ndihí distritú Galileá, ndihí distritú Sàmariá. Te ní níhí ndéé-yu ní quidé-yu nàcuáa ní xáhaⁿ Yá Ndiõxí cadá-yu, te ío ní xíndecu yiñhú-yu núú-gã, te Espiritú-gá ní chindee ñàha-xi xií-yu, te vài-gá ñáyiú ní sàndáá iní-yu tñhu-gá.

Té Pèlú ní quide tátna-dé té Èneás

³² Títní xichi ní sáháⁿ té Pèlú ní cáháⁿ-dé tñhu Yá Ndiõxí. Te ñⁿ nduu ní sáháⁿ-dé ñuú Lìdá ní cáháⁿ ndihí-dé ñáyiú sàndáá iní ñàhá xii Jèsús. ³³ Te yàcáⁿ ní naníhí-dé ñⁿ té nàni Èneás, te ní cuu úná cuía cùhú-dé, te ni lùha ñá cúú-gã candá nihnu-dé. ³⁴ Te ní xáhaⁿ té Pèlú xii-dé:

—Èneás, Xítohó Jesucristú cada tátna ñàha-gã xii-n tñavíí. Ndacóo te ndocani-n yùu-n —cachí-dé xàhaⁿ-dè.

Te òré-ni ní ndacóo-dé. ³⁵ Te nchaa ñáyiú ñuú Lìdá ndihí ñáyiú ñuú Sàrón ní xiní-yu sá ñí ndúha-dé, te ní sàndáá víhí iní-yu Xítohó Jesucristú.

Ní ndoto tá Dòrcás

³⁶ Te ñuú Jòpé ndécú ññ ñadihí sàndáá iní-aⁿ tnúhu Jèsús, te nàni-aⁿ Tabitá, te tnúhu grìégú xǎhǎⁿ-yu Dòrcás, te ío váha ní xóo cada-aⁿ chí ío váha iní-aⁿ, te ní xóo chindee-aⁿ ñǎyiu ndàhú. ³⁷ Te váha-ni ndècu-aⁿ ni cuu, te ní tññ ñaha cuéhé ñí xíhí-aⁿ, te ní nadacùchi ñahá-yu, te ní chihi ñàhà-yu ññ cuàrtú ndécú ndéé núú ññu. ³⁸ Te ñáyiu ní sàndáá iní tnúhu Jèsús ñuú Jòpé ní níhí-yu tnúhu sá ndécú tǎ Pèlú ñuú Lìdá. Te yatni-ni càa ñuú-áⁿ, te ní tendàhà-yu úú cue tée cuáhàⁿ-güedé núú ndécú-dě cuèndá cúñaha-güedě candeca ñaha-güedě xii-dé quíhíⁿ núú ndécü-yu. Te ní xáhaⁿ-güedě xii té Pèlú:

—Yáchí ná quíhíⁿ-ó ñuú-ndí, chí yàcáⁿ cáná ñàhà-yu quíhíⁿ-n tnàvíí —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedě xii té Pèlú.

³⁹ Te té Pèlú ní xica-dé cuáhàⁿ-dé ndihí cue tée-áⁿ ñuú Jòpé, te òré ní quexìo-güedé ndihí-dé, te cuásaá ndihí ñaha-güedě cuàrtú ndéé núú ññu. Te nchaa ñáyiu dñhí ñáyiu quèé ní tacá ndéé ñàhà xii ndíyi-áⁿ xǐndáhyú-yu, te ní dánèhé ñáhǎ-yu nchaa dóó ñí cadúha ñaha ní xíhí-áⁿ. Chí ní xóo cadúha-aⁿ dícúⁿ, te ní xóo cadúha-aⁿ dío òré ní xíndecu-aⁿ ñuyíú-a, te nchaa xǐáⁿ ní dánèhé ñáhǎ-yu xii té Pèlú. ⁴⁰ Te té Pèlú ní xáhaⁿ-dě sá quèé-yu nchaá-yu quehé, te ní queé-yu. Te ní ngüíñí xítí-dě te ní cáhàⁿ ndihí-dé Yǎ Ndiòxí, te dàtnùní ní ndacoto-dé núú cándòdo ndíyi-áⁿ, te ní xáhaⁿ-dě:

—Tàbitá, ndacóo —càchí-dé xǎhaⁿ-dě.

Te ní ndacoto-aⁿ núú tǎ Pèlú te ní ndacóo-aⁿ. ⁴¹ Te ní tññ-dé ndaha-aⁿ ní nacanutññ ñaha-dě. Te ní cana-dé nchaa ñáyiu dñhí ñáyiu quèé ndihí nchaa ñáyiu sàndáá iní tnúhu Jèsús cuèndá quíní-yu sá ñí

ndoto-aⁿ. ⁴² Te nchaa ñáyiú ñuú Jòpé ní níhǐ-yu tnúhu nàcuáa ní quide té Pèlú ní ndoto ñaha ní xíhí-áⁿ, te vái-yu ní sándáá iní-yu Xítohó Jesucrístú. ⁴³ Te titní nduu ní xíndecu té Pèlú vehe té Xímú té dàcuitá ñii.

10

Té Pèlú ndihi té Còrneliú

¹ Te ndècu ñⁿ té nàni-dé Còrneliú ñuú Cèsareá te cùu-dé capitáⁿ, te ndècu ndihi-dé ñⁿ ciendú sandàdú. Te cue té-áⁿ nání-güedě Sandàdú Itàliánú. ² Te té cùu capitáⁿ ío váha iní-dé, te mee-dě ndihi ñadìhí-dé ndihi nchaa landú-dé ío nèhé-yu sá yíñùhu núú Yă Ndiöxí, te sáha-dé ñáyiú ndàhú ñáyiú isràél díhúⁿ, te ío càháⁿ ndihi-dé Yă Ndiöxí. ³ Te ñⁿ nduu dàtná òré caá úní sacuaa ní dácótó núú ñáhá-xí xì-dé sá ni sáháⁿ ñⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí núú-dě, te ní xáhaⁿ-xi:

—Còrneliú —càchí-xi xăhaⁿ-xi xì-dé.

⁴ Te ní xiní-dé ndi ndùú xio núú-dě espíritú-áⁿ. Te ío ní yùhú-dé. Te ní xáhaⁿ-dě:

—¿Ná chíúⁿ vëxi-n? —càchí-dé xăhaⁿ-dě.

Te xăhaⁿ-xi:

—Ío càháⁿ ndihi-n Yă Ndiöxí, te ñáyiú ndàhú sãñaha-n díhúⁿ-n, te nchaa xíăⁿ sa nàha-gá. ⁵ Te vitna tendaha-n cuè té na quihíⁿ-güedé ñuú Jòpé quíngana-güedé ñⁿ té nàni Xímú, àdi Pelú chí úú dìu-dé, te candeca ñaha-güedě quixi. ⁶ Te òré quexìo-dé te cachí tnúhu-dé nchaa dava-gá sá cuíní Yă Ndiöxí cada-n. Te ndècu-dé vehe ingá tucu té nàni Xímú té dàcuitá ñii, te vehe té-áⁿ caá ñⁿ xio yuhu lamár —càchí-xi xáhaⁿ-xi xì-dé.

7 Te sáta cuáháⁿ espíritú-áⁿ, te té Còrneliú ní cana-dé úú tnháⁿ cue téé xínu cuechi núú-dě ndihí ìⁿ sandàdú xínú cuèchi tucu núú-dě, te tnháⁿ sandàdú-áⁿ ìo càháⁿ ndihí-dé Yă Ndiöxí. 8 Te té Còrneliú ní cani-dé cuëndú núú-güedě nàcuáa ní cáháⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí. Te ní tendaha ñàha-dé xii-güedé cuáháⁿ-güedé ñuú Jòpé.

9 Te nduu tnéé-áⁿ ñúhú-ní-güedě ichi cuáháⁿ-güedé, te cùu-xi datná òré caúxúú nduu ta cùyatni-güedé ñuú-áⁿ, te òré-áⁿ ñí sáá té Pèlú díquí véhé càháⁿ ndihí-dé Yă Ndiöxí. 10 Te òré-áⁿ sa xihí-dé docó cuíní-dé caxi-dé, te ñini càdúha-yu sá caxí-dě ní dácótó núú ñáhá-xí 11 sã ñí xiní-dé ìⁿ sá ndécú àndiú, te càa datná cáá ìⁿ dóó cáhnú nchícúⁿ yoho ndi cùmí xíquí-xi véxi cuuⁿ núú ñúhú. 12 Te núú dđó-ãⁿ yódó cõó ndihí quiti ndàva ndihí nchaa núú quiti ndéé cùmí sãhá-xi. 13 Te ní tecú dóho-dé càháⁿ ìⁿ sá càháⁿ, te xãháⁿ sã càháⁿ-áⁿ xii-dé:

—Pèlú, ndacuíñí cahni-n nděda-ni càa quiti-a caxi-n-di —cachí sá càháⁿ-áⁿ xãháⁿ-xi xii-dé.

14 Te té Pèlú ní xãháⁿ-dě:

—Vá cáhni-í-di chi càchí tnúhu sá sánú ichi ñaha xii nchúhú ñáyiu isràél sá vã cúú càxi-ndí nchaa quiti-a chi cuu cuéchi, te vátá caxí-gã-í-di ni ìⁿ xito —cachí-dé xãháⁿ-dě.

15 Te ní cáháⁿ tucu sá ñí cáháⁿ-áⁿ, te xãháⁿ-xi:

—Vá cúú càchí-n sã vã cúú càxi-n-di, chi mee Yă Ndiöxí ní cachí-gá sá díú nchaa quiti-a cuu caxi-o vitna —cachí sá ñí cáháⁿ-áⁿ xãháⁿ-xi xii-dé.

16 Te ducaⁿ ñí cáháⁿ sá ñí cáháⁿ-áⁿ ùní xito, te dătnuní cuánda tucu dóó-ãⁿ andiú. 17 Te té Pèlú ñá ní cùtnuní iní-dé ná cuènda ducaⁿ ñí dácótó núú ñáhá-xí xii-dé, núu xiãⁿ ìo cuéhé ñí sani iní-dé. Te òré-áⁿ ñí quexìo cue téé ní tendaha té Còrneliú

ndéé yuyèhe, chi ndi vehe ndi vehe cuáháⁿ-güedé ndúcú tnùhu-güedé ndèé cáá vèhe té Xímú téé dii vèhe-xi ndecu té Pèlú. ¹⁸ Te ní cáháⁿ níhi-güedé, te xáhaⁿ-güedé:

—Ñá túú cùdana iha ndecu ìⁿ téé nànducu-ndí nání-dě Xímú, àdi Pelú chi úú ñiu-dé —càchí-güedé xáhaⁿ-güedé.

¹⁹ Te té Pèlú vai sani iní-dé sá ñi dácótó nùú ñáhá-xí xii-dé. Te òré-áⁿ ñi xáhaⁿ Espíritú Yá Ndiòxí xii-dé:

—Cundedóho-n ìⁿ tnúhu na càháⁿ-í-a. Ní quexìo úní cue téé nànducu ñaha xii-n. ²⁰ Yáchí, cuandèe chi quíhíⁿ-n ndìhi-güedé, te vá yùhú-n chi yùhú ní xáhaⁿ-í véxi cuaca ñaha-güedé xii-n —càchí Espíritú-gá xáhaⁿ-xi xii té Pèlú.

²¹ Te ní xica-dé cuánde-dé núú ndécú cuè téé xica nanducu ñaha xii-dé, te xáhaⁿ-dè xii-güedé:

—Yùhú cúú tée nànducu-ndo-áⁿ. Náú-í-a núú ná chíúⁿ cuíní ñáhá-ndó —càchí-dé xáhaⁿ-dè xii-güedé.

²² Te xáhaⁿ-güedé:

—Tée cùu capitáⁿ téé nàni Corneliú ní tendaha ñaha-dé véxi-ndí, te téé-áⁿ ño váha iní-dé, chi ío sàndáá iní-dé Yá Ndiòxí, te nchaa ñáyiú isràél ío váha càháⁿ-yu cuendá-dé. Te ìⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yá Ndiòxí ní xáhaⁿ-xi xii-dé sá cáná ñaha-dé xii-n quíhíⁿ-n vèhe-dé dacuàha-n-dé tnúhu Yá Ndiòxí —càchí cue téé ní tendaha té Còrneliú xáhaⁿ-güedé xii té Pèlú.

²³ Te ní xáhaⁿ tē Pèlú sá quíhu-güedé vehe-dé, te candeca tnàha-güedé ndìhi-dé quíhíⁿ ndéé nduu tnéé. Te nduu tnéé-áⁿ ñi xica-güedé ndécá tnàha-güedé ndìhi té Pèlú cuáháⁿ, te tnàhá ìⁿ úú cue

tée sàndáá iní tnúhu Jèsús ñuú Jòpé cuáháⁿ ndihi ñaha-güedě xii-dé.

²⁴ Te ndéé ingá nduu ní quexìo-güedé ñuú Cèsareá. Te té Còrneliú ndétú ñàha-dé xii-güedé vehe-dé te sa ndècu túha-dé ndihi ñadhí-dé ndihi nchaa landú-dé ndihi cue tée ío váha tnàhá tnúhu ndihi-dé, chi ní cana ñaha-dě ní nítnáhã-yu ndihi-dé cundetú-yu té Pèlú. ²⁵ Te sátá ñí quèxio té Pèlú vehe té Còrneliú, te ní quee-dé quehé, te ní ngüñí xítí-dě núú tẽ Pèlú chíñùhu ñaha-dé ní cùu.

²⁶ Te té Pèlú ní xáhaⁿ-dě:

—Ndacuíñí vá ngüñí xítí-n nũu-í chi ñá díú Ndiõxí cùu-í, dìcò ñⁿ tée ñuyíú-a cùu-í —càchí té Pèlú xáhaⁿ-dě xii-dé.

²⁷ Te ta cãháⁿ té Pèlú ndihi té Còrneliú cuánguihu-güedé xítí vehe, te chitu ñáyiu xìxíhi xítí vehe. ²⁸ Te ní xáhaⁿ tẽ Pèlú xií-yu:

—Sa ñaha-ndo sá càchí tnúhu sá sánú ìchi ñaha xii nchúhú ñáyiu isràél sá vã cúú quixi-ndí vehe ni ñⁿ nchohó ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél te ni vã cúú tnàhá tnúhu ndihi ñaha-ndí xii-ndo. Dico Yá Ndiõxí ní cachí-gá sá vã cúú cãháⁿ-í sá vã cúú cãháⁿ ndihi-í ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél, chi cuu cuéchi.

²⁹ Núu xíáⁿ ndíhi-ni véxi-í òré ní quexìo tnúhu sá cáná ñaha-ndo. Te cachí tnúhu-ndo ñã cuendá cáná ñaha-ndo —cachí té Pèlú xáhaⁿ-dě xií-yu.

³⁰ Te té Còrneliú ní xáhaⁿ-dě:

—Ní cuu cúmí nduu, te ñiu-ni dàtná òré iha cùu-xi, te yúhú ndècu-í ñiu-ni vehe-í, te ñá túú tnàhí ná xéxi-í cãháⁿ ndihi-í Yã Ndiõxí, te òré-áⁿ ñí quexìo ñⁿ espíritú xínú cuèchi núú-gã níhnú-xí dõó cuixíⁿ dóó chàhnchí. ³¹ Te càchí-xi: “Còrneliú, ní xíndedóho Yá Ndiõxí tnúhu ní cãháⁿ-n ndihi-gá,

te xìní-gá sá sãñaha-n dǐhúⁿ xii ñáyíu ndàhú. ³² Te ñuú Jòpé ndécú ìⁿ téé nàni Xímú, àdi Pelú chi úú dǐu-dé, te ndècu-dé vehe ìⁿ téé nàni tucu Xímú téé dàcuitá ñìi, te càa vehe-dé ìⁿ xio yuhu làmár, te cana-n-dě ná quìxi-dé ndatnúhu-n ndìhi-dé”, duha ní cáháⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí. ³³ Núu xǐáⁿ ndìhi-ni ní cana ñaha-ǐ xii-n. Te táxăhu xii-n sǎ vëxi-n chi iha ndècu-ndí nchaa-ndí ndétú ñàha-ndí xii-n cùndedóho-ndí tnúhu Yá Ndiöxí, te cuìní-ndí cachí tnúhu-n nchàa tnúhu ní cachí Yă Ndiöxí cáháⁿ-n —càchí té Còrneliú xăhaⁿ-dě.

Té Pèlú ní ndatnúhu-dé ndìhi ñáyíu ní tacá vehe té Còrneliú

³⁴ Te té Pèlú xăhaⁿ-dě xíi-yu:

—Vitna ní xìní-í sá Yă Ndiöxí càháⁿ ndìhi-gá ñáyíu cuèi ndèda-ni càa ñuú, te ìⁿ-ni quìde-gá ndìhi nchaa-yu. ³⁵ Te nchaa ñáyíu nèhe sá yǐñùhu núú Yă Ndiöxí, te xǐquide váha-yu, te nchaa-yu cùu váha iní ñáhá-gă xíi-yu. Te ñá túú quìde cuendá-gá cuèi ná ñáyíu ñuú cúŷ-yu. ³⁶ Te Yá Ndiöxí ní tendaha-gă Xítóhó Jesucrístú ní sáháⁿ-gá ní xíndecu-gá nacióⁿ Isràél, te ní xăhaⁿ-gă xíi-yu ìⁿ tnúhu váha nàcuáa cuu váha iní-yu. Te dǐu-ni mee Jèsús cúnùu-gá núú ñáyíu ni càa xico ñuyú. ³⁷ Te nàha-ndo sá dǐhna-gá ndíi Juáa ní cáháⁿ ndíi tnúhu Yá Ndiöxí núú ñáyíu, te ní dácúándùte ñaha ndíi xíi-yu. Te dǎtnùní ní ngúita Jèsús ní cáháⁿ-gá tnúhu-gá distritú Galileá, te dǎtnùní ní sáháⁿ-gá ñìhì nacióⁿ Isràél ní cáháⁿ-gá tnúhu-gá núú ñáyíu. ³⁸ Te sa nàha-ndo sá Yă Ndiöxí ní sãñaha-gă Espíritú-gá xii Jèsús téé ñuú Nazàrét ndécú ndìhi-dé chíndèe ñaha-xi xii-dé. Te nàha-ndo sá ñí xica cuu Jèsús ní quide tátna-gá nchaa ñáyíu

yìhi ñaha espíritú cùndìhi yucu ñávãha. Te ío vài-gá sá vãha ní quide ñaha-gã xií-yu, te ducaⁿ ñi quide-gá, chi Yá Ndiõxí ní chindee ñaha-gá. ³⁹ Te mee-ndí ní xiní-ndí nàcuáa ní quide Jèsús ñúú Jerusàlén ndihi ñhìí nàcióⁿ Isràél. Te ní sata caa ñaha-güedë xii-gá núú cùrúxí te yacáⁿ ní xihí-gá. ⁴⁰ Te núú ùní nduu ní dándótó ñaha Yá Ndiõxí xii-gá. Te ní cuiní-gá sá cùndècu Xitohó Jesucristú titní nduu sátá ñi ndoto-gá cuèndá cáháⁿ ndihi ñaha-gã xii-ndí nchaa-ndí nàcuáa ní xica cuu-ndí ndihi-gá. ⁴¹ Te ñá ncháá ñáyiu ñi xini ñáhá xii-gá, chi mee-ñi nchùhú cue téé ní cachí-gá sá càháⁿ ndáá-ndí sá ñi ndoto-gá, chi ní xindecu ndihi-ndí-gá, te ní xihí ní xexi-ndí ndihi-gá, núú càháⁿ ndáá-ndí sá ñi ndoto-gá. ⁴² Te ní cachí-gá sá nchùhú quihíⁿ-ndí cúñaha-ndí xii ñáyiu sá méé Yá Ndiõxí ní táuchíúⁿ-gã sá Jèsús cada ndáá-gá cuéchi nchaa ñáyiu ndècu vívú ndihi cuéchi nchaa ñáyiu ní xihí. Te ducaⁿ ñi xáhaⁿ Yá Ndiõxí xii Jèsús, te ñi-ñi ducaⁿ ñi cachí Jèsús cáháⁿ-ndí. ⁴³ Te cue téé ní cáháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí ndéé sanaha ñi cáháⁿ-güedé sá quíxí Jèsús, te ní cachí-güedé sá ncháá ñáyiu na quíndáá iní ñáhá xii Jèsús, te cada càhnu iní-gá nchaa cuéchi-yu –càchí té Pèlú xáhaⁿ-dë xií-yu.

Ní quexìo Espíritú Yá Ndiõxí ní ngúndecu ndihi cue ñáyiu ñá túú cùú ñáyiu isràél

⁴⁴ Te mei òré càháⁿ-dë ndèdóho-yu ní quexìo Espíritú Yá Ndiõxí ní ngúndecu ndihi nchaa ñáyiu-áⁿ. ⁴⁵ Te cue téé isràél cuáháⁿ ndihi té Pèlú, cue téé ní sándáá iní tnúhu Jèsús ní cuñúhu víhi-güedé sá ñi quexìo Espíritú Yá Ndiõxí ní

ngúndecu ndihí-yu, chi cuendá sá ñà díú ñăyiu israél cúŷ-yu núu xiǎⁿ ní cuñúhu-güedé. ⁴⁶ Te ní cutnùní sá ñí quexìo Espíritú Yă Ndiǒxí ní ngúndecu ndihí-yu, chi ní ngüíta-yu càháⁿ-yu tnúhu sá dácàhu iní ñáhá Espíritú-gá, tnúhu sá ñà túú xìní-yu cáháⁿ-yu. Te ní ndacáⁿ táhŷ-yu núú Yă Ndiǒxí cuendá nchaa sá ñí quide-gá. ⁴⁷ Te dătnùní ní xáhaⁿ tĕ Pèlú:

—Vitna te cuandute ñáyiu ní natuha ichi Xítóhó Jesucrístú chi sa ndècu ndihí-yu Espíritú Yă Ndiǒxí dătná cuìní-ndó ndècu ndihí nchoo, núu xiǎⁿ vá cúú càchí dava-gá ñáyiu sá vă cúú cuànduté-yu —càchí-dé xăhaⁿ-dĕ xií-yu.

⁴⁸ Te dătnùní ní xáhaⁿ-dĕ xii ñáyiu:

—Vitna te cuandute-ndo, te òré-áⁿ te cacunehe-ndo Xítóhó Jesucrístú —càchí-dé xăhaⁿ-dĕ xií-yu.

Te dătnùní ní cáháⁿ ndàhú-yu núú tĕ Pèlú cun-decu ndihí ñaha-dĕ xií-yu #ⁿ ŷú nduu.

11

Té Pèlú ní cani-dé cuendú núú ñăyiu sândáá iní tnúhu Jèsús ñuú Jerusàlén

¹ Te cue tée ní táuchíúⁿ Jèsús dacuàha ñaha xii ñáyiu tnúhu-gá, ndihí cue ñáyiu ní sândáá iní tnúhu-gá, ñáyiu ndècu distritú Júdeá ní níhí-yu tnúhu sá ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu israél ní sândáá iní-yu tnúhu Yă Ndiǒxí. ² Te òré ní ndexìo té Pèlú ñuú Jerusàlén, te ñáyiu israél ñáyiu ní cachí sá cádá nchàa nacuáa ní cáháⁿ ndíi Moisés ní satnuhu ñáhá-yu xii-dé. ³ Te ní xáhăⁿ-yu xii té Pèlú:

—¿Ná cuendá ní sáháⁿ-n ndéé ndiáçăⁿ ní cáháⁿ ndihí-n ñăyiu-ăⁿ, te ñá túú quidé-yu dàtná quidé nchòo-i? Te ní sáháⁿ-n yàcáⁿ ní xexi-n ndihí-yu — cächí-yu xăhăⁿ-yu xii-dé.

⁴ Te té Pèlú ní cani-dé cuendú nàcuáa ní cuu núú nĩ sáháⁿ-dé, te xăhaⁿ-dě:

⁵ —Ní xíndecu-í ñuú Jòpé. Te òré càháⁿ ndihí-í Yă Ndiöxí, te ní dácótó ñàha-xi xii-í sá vëxi cuuⁿ ìⁿ dóó cáhnú àndiū, te ndùtu ndi cumí xíquí-xi, te ní ngava-xi núú ndécù-í. ⁶ Te ní xíndéhé văha-í, te ní xiní-í nchaa quiti yòdo núú-xi. Te ìⁿ xichi yòdo quiti cúmí sáhá-xi, te ìⁿ xichi yòdo quiti dééⁿ, te ìⁿ xichi yòdo cóó, te ìⁿ xichi yòdo quiti ndava. ⁷ Te ní tecú dóho-í càháⁿ ìⁿ sá càháⁿ, te cächí-xi: “Pèlú, ndacuíñí cahni-n nděda-ni cãa quiti-a caxi-n-di”, cachí sá nĩ cáháⁿ-án. ⁸ Te ní xăhaⁿ-ĩ: “Vá cáhni-í-di chi cächí tnúhu sá sánú ìchi ñaha xii nchúhú ñáyiu isràél sá vă cúú cãxi-ndí nchaa quiti-a”, xăhaⁿ-ĩ. ⁹ Te ní tecú dóho-í càháⁿ-ni tucu núú nĩnu, te cächí sá cãháⁿ-án: “Vá cúú cächí-n sã vă cúú cãxi-n-di, chi mee Yă Ndiöxí ní cachí-gá sá díú nchãa quiti-án cuu caxi-o”, cächí sá cãháⁿ-án. ¹⁰ Te ducaⁿ nĩ cáháⁿ sá nĩ cáháⁿ-án ùní xito, te dàtnùní cuándaá dóó-ăⁿ ndihí nchaa quiti-án andiū. ¹¹ Te òré-ni ní quexìo ùní cue tée vehe núú ndécù-í. Te cue tée-án nĩ tendaha ñàha ìⁿ tée ñuú Cèsareá nándücu ñaha-güedé xii-í. ¹² Te mee Espiritú Yă Ndiöxí ní cachí-xi sá quihíⁿ-í ndihí-güedé, te ní cachí-xi sá ñã túú nã cani iní-í. Te tnàhá íñú cue tée ndècu iha ní sáháⁿ ndihí ñaha-güedé xii-í, te nchaa-ndí ní sáháⁿ-ndí vehe té Còrneliú ñuú Cèsareá. ¹³ Te ní cani-dé cuendú nàcuáa ní cuu ní sáháⁿ ìⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí vehe-dé, te ní quíhu-xi

ndéé xítí vehe-dé, te ní xáhaⁿ-xi xì-dé: “Tendaha-n cuè téé na quihíⁿ-güedé ñuú Jòpé quíngana-güedé ñⁿ téé nàni Xímú, àdi Pelú chi úú òu-dé. Te candeca ñaha-güedě quixi. ¹⁴ Te téé-áⁿ cachí tnúhu-dé nása cada-n nàníhí tàhú-n ndihí ñadihí-n, ndihí landú-n, ndihí nchaa ñáyiu xínu cuechi vehe-n”, duha ní xáhaⁿ espíritú-áⁿ xii té Còrneliú. ¹⁵ Te òré ní ngúíta-í càháⁿ ndihí-í-yu ní quexìo Espíritú Yá Ndiòxí ní ngúndecu ndihí-yu dàtná ní quide-xi cútnàhá ní taxi Yá Ndiòxí Espíritú-gá ndéé díhna ní ngúndecu ndihí nchoo. ¹⁶ Te ní ndacu iní-í nàcuáa ní càháⁿ Xítóhó Jesucristú, te duha ní cachí-gá: “Té Juáa ní xóo dacuàndute-dé ñáyiu, dico yúhú sãñaha-í Espíritú Yá Ndiòxí cundecu ndihí-yu”, duha ní cachí-gá. ¹⁷ Te Yá Ndiòxí ní sãñaha-gã Espíritú-gá cundecu ndihí ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél dàtná ní quide-gá cútnàhá ní sándáa iní-ó tnúhu Jèsús, núu xíáⁿ vá càchí-í sá vã cúú càda-í ñⁿ sá cuíní Yá Ndiòxí cada-í —càchí té Pèlú xãhaⁿ-dě xii-yu.

¹⁸ Te sátá dúcáⁿ ñí xáhaⁿ tẽ Pèlú, te ñá túú-gã ná tnúhu ni càháⁿ-yu, te ío ní cudíí iní-yu nchaa nàcuáa ní quide Yá Ndiòxí, te ní xítnàhá-yu:

—Tnàhá nchaa ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél naníhí tàhú-yu núu na dàñá-yu nchaa sá cuèhé sá dúhá quidé-yu, chi ducaⁿ cuíní Yá Ndiòxí cunduu —càchí-yu xítnàhá-yu.

Ñáyiu sándáa iní tnúhu Jèsús ñuú Antiòquia

¹⁹ Te sátá ñí sahani-güedé té Těvá, te ní cuíní-güedé cada úhú-güedé nchaa ñáyiu ní sándáa iní-xi tnúhu Jèsús, te ní xité nuú-yu ndi tnahá ñⁿ ñⁿ ñuú. Te davá-yu cuáháⁿ-yu ndéé distritú Fènicia ndihí distritú Chìpré ndihí ñuú Antiòquia. Te ní

cáháⁿ-yu tnúhu Jèsús núu mee-ni ñáiyu isràél, te ñá ní xǐtnúhu-yu dava-gá-yu. ²⁰ Te dava-gá ñáiyu distritú Chìpré ndihì ñáiyu ñuú Cìrené ní sáháⁿ-yu ñuú Antiòquiá. Te ñá díú mèe-ni ñáiyu isràél ní cáháⁿ ndihì-yu, chi tnàhá ñáiyu ñá túú cùu ñáiyu isràél ní xáháⁿ-yu tnúhu Jèsús. ²¹ Te ní chindee ñàha-gá xii ñáiyu càháⁿ tnúhu-gá, te vài-gá-yu ní sándáá iní-yu-gá chi ní tuhá-yu ichi-gá.

²² Te ñáiyu ndècu ñuú Jerusàlén ñáiyu ní sándáá iní tnúhu Jèsús ní níhì-yu tnúhu nàcuáa ní cuu, núu xǐáⁿ ní tendàhá-yu té Bèé cuáháⁿ-dé ñuú Antiòquiá. ²³ Te òré ní quexìo té Bèé, te ní xiní-dé nàcuáa ní quide ñàha-gá xií-yu sá ní naníhí tàhú-yu, núu xǐáⁿ ío ní cudǐí iní-dé. Te ní dácáhú iní ñáhá-dě, te ní xáhaⁿ-dě:

—Ío nducu ndèe-ndo cada-ndo nchaa sá càchí Yă Ndiõxí cada-ndo —càchí-dé xáhaⁿ-dě xií-yu.

²⁴ Te té Bèé cúú-dě ìⁿ tée váha iní-xi, te ndècu ndihì-dé Espíritú Yă Ndiõxí, te ío sándáá iní-dé tnúhu Jèsús. Te vài vihi ñáiyu ní tuhá-yu ichi-gá.

²⁵ Te dǎtnùní cuáháⁿ té Bèé ñuú Tàrsú cuánúndúcú-dě té Sàulú. ²⁶ Te òré ní naníhí ñáhá-dě, te ndèca ñàha-dé cuáháⁿ ñuú Antiòquiá, te yàcáⁿ ní xíndecu-güedé ìⁿ cuíá ndihì ñáiyu ní sándáá iní tnúhu Jèsús, te vài-yu ní dácuahá ñàha-güedé tnúhu-gá. Te ñu-ni ñuú Antiòquiá ní dánání ñàhá-yu Cristiànú xii nchaa ñáiyu sándáá iní tnúhu Jèsús.

²⁷ Te ndéé dàvá-áⁿ ní quee ìⁿ úú cue tée càháⁿ tnúhu Yă Ndiõxí ñuú Jerusàlén cuáháⁿ-güedé ñuú Antiòquiá. ²⁸ Te ìⁿ-dé nání-dě Àgabú, te ní chindee ñàha Espíritú Yă Ndiõxí xii-dé, te ní sáháⁿ-dé núu

nchàa ñáyiu sàndáá iní tnúhu-gá, te ní xáhaⁿ-dě xii-yu sá quíxí ñⁿ tnamá ñihí ñuyíú. Te ducaⁿ ñi cuu sátá ñi ngúnutnii té Clàudiú tée yìndaha cuéhé nacióⁿ. ²⁹ Núu xíáⁿ nchaa ñáyiu sàndáá iní tnúhu Jèsús ñuu Antiòquia ní ndatnúhu-yu sá chíndèé-yu nchaa ñáyiu sàndáá iní tnúhu-gá ndécú dìstritú Jùdeá cuèndá vá ndóhó vîhí-yu docó. Te nàcuáa ní níhí-yu, te ducaⁿ ñi sacáⁿ tnáhã-yu. ³⁰ Te ní tacá díhúⁿ-ãⁿ, te nèhe té Bèé ndihí té Sàulú cuáháⁿ, cuáha-güedé cue tée yìndaha ñáyiu sàndáá iní tnúhu-gá.

12

Sátá ñi xíhí té Jàcobó, te ní ngava té Pèlú vecaá

¹ Te ndéé dàvá-áⁿ ñi ngúita té Hèrodés tée yìndaha ñaha xii ñáyiu isràél ní quide úhú-dé ñⁿ úú ñáyiu sàndáá iní tnúhu Yá Ndiõxí. ² Te ní táuchíúⁿ-dě ní tñi-güedé té Jàcobó ñani té Juáá, te ní sahani ñaha-güedé ndihí machití. ³ Te ío ní cudíi iní dava ñáyiu isràél cuèndá sá ñi sahani ñaha-güedé xii té Jàcobó, núu xíáⁿ ní tendaha tucu té Hèrodés sandàdú-dé ní sáháⁿ tñi tucu-güedé té Pèlú. Te ducaⁿ ñi quide-dé cútnàhá ní xóo vico ní xexí-yu pàá sá ñà túú yìhí levadurá. ⁴ Te ní naníhí-güedé té Pèlú, te ní tñi ñaha-güedé ndécá ñaha-güedé cuáháⁿ vecaá. Te té Hèrodés ní táuchíúⁿ-dě cuáháⁿ sáhúⁿ ñi sandàdú cùndeé-güedé té Pèlú. Te ní xáhaⁿ-dě:

—Cundeé-ndó ndi cúmí ndi cúmí-ndó tõe-ãⁿ —
càchí-dé xáhaⁿ-dě xii-güedé.

Te té Hèrodés ní sani iní-dé queñuhu-dé té Pèlú vecaá òré ná yáha vico cuèndá cahni ñaha-güedé

cáháⁿ-dě ní cùu. ⁵ Te ní xíhi-ni té Pèlú vecaá, te ní xindeé cuaa ñaha sàndadú xii-dé. Te cue ñáyi u sàndáá iní tnúhu Yá Ndiõxí ío ní xicáⁿ táhŭ-yu núú-gă cuëndá sá ñà túú nă cada ñaha-güedě xii-dé.

Yá Ndiõxí ní dácăcu-gá té Pèlú vecaá

⁶ Hⁿ niú-gá quihi té Pèlú vecaá ní cùu, te nduu tnéé tauchìuⁿ té Hèrodés quíhíⁿ sandàdú queñuhu ñaha-güedě xii-dé vecaá cuëndá quini nchaa ñáyi u nása cada ñaha-güedě ní cùu. Te té Pèlú cáá-dě xidí-dé xití vecaá, te ndi ndúú dúcúⁿ ndáhá-dě ndútú càdená, te xio xio dîñi-dé ndécú sàndadú, te dava-gá sandàdú xindeé-güedé yèhe vecaá. ⁷ Te ní quexìo ìⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiõxí xití vecaá núú cáá tĕ Pèlú xidí-dé, te uuⁿni ní dáyèhé-xi xití vecaá, te ní danguĩhi ñaha-xi xii-dé, te xăhaⁿ-xi xii-dé:

—Yáchí, ndácóo —càchí-xi xăhaⁿ-xi xii-dé.

Te ní ndacóo-dé, te nchaa cadèná ndútú dúcúⁿ ndáhá-dě ní nandáxí. ⁸ Te ní xăhaⁿ tùcu espíritú-áⁿ xii-dé:

—Yáchí, nucuíhnu dóo-n, te ndíhu-n chàu-n —càchí-xi xăhaⁿ-xi xii-dé.

Te ní ndíhu nuu-dé dóo-dě, te ní xăhaⁿ tùcu espíritú-áⁿ:

—Candixi dóo-n, te na quíhíⁿ-ó —càchí-xi xăhaⁿ-xi xii-dé.

⁹ Te té Pèlú ní chinchícúⁿ-dé espíritú-áⁿ, te ñá ní cùtnuní iní-dé nŭu ndáá ìⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiõxí ducaⁿ quide àdi ñáhá, te dàcoto ñaha-xi xii-dé ní saní iní-dé. ¹⁰ Te ndëndaha-ni-dě espíritú-áⁿ cuăháⁿ ní yáha-dé năcuáa xĩnutní sandàdú, te ta yăha-gá-dé núú

ndécú dáva-gá-güedé. Te ní sáá-dé ndéé yuyèhe núú ndèdí caá nàcuáa ní yáha ichi sá cuáháⁿ ndéé xití ñuú, te ní nacaáⁿ méé yèhe-áⁿ, te ní quee-dé cuáháⁿ-dé ndihí espíritú-áⁿ. Te ní tnahá-dé ñⁿ tnuú, te yàcáⁿ ní dándóo ñaha espíritú-áⁿ xii-dé. ¹¹ Te dătnùní ní nene váha saní núú-dě, te ní cutnùní iní-dé, te ní cachí-dé:

—Ndáá sá Yă Ndiöxí ní tendaha-gă espíritú-ăⁿ ní quixi-xi ní dácăcu ñaha-xi xì-í cuendá sá và cáhni ñaha té Hèrodés. Te dava ñáyiú isràél ío ní cudíí iní-yu cuendá sá ñ cuiní té Hèrodés cahni ñaha-dě xii-í —duha ní cachí-dé sátá ñ cutnùní iní-dé.

¹² Te sátá ñ cutnùní iní-dé sá ñ cácu-dé, te cuáháⁿ-dé vehe ñⁿ ñaha nàni Mariá năná tē Juáá, àdi Mácú chi úú dïu-dé, te xíaⁿ ndécú vâi-yu càháⁿ ndihí-yu Yă Ndiöxí. ¹³ Te té Pèlú ní quexiò-dé ndéé yuyèhe ní dácásáⁿ-dě, te ní quixi ñⁿ xíchí nání Ròdé ní quixi ndehe-xi nă cúú ñăyiú dăcasaⁿ. ¹⁴ Te ní nucúhuⁿ ndudú-xi sá díú tē Pèlú, te ní cudíí víhí iní-xi, dico ñá ní nacaáⁿ-xi yuyèhe. Te ní quene cunu-xi cuáháⁿ ngúñaha-xi xii-yu sá nútníí té Pèlú yuyèhe ndaa quehé. ¹⁵ Te ñá ní sàndáá iní-yu tnúhu ní cáháⁿ-xi, te xăhăⁿ-yu xii-xi:

—jNá tnúhu vîhi cáháⁿ-öⁿ xíchí lùcú! —càchí-yu xăhăⁿ-yu.

Te xăhaⁿ-xi să ndáá nútníí-dé, te xăhăⁿ-yu:

—Ñá díú tē Pèlú chi espíritú sá xító ñaha xii-dé cúú să càháⁿ —càchí-yu xăhăⁿ-yu xii-xi.

¹⁶ Te òré ducaⁿ xïtnàhá-yu, te té Pèlú ní dácásáⁿ tùcu-dé yuyèhe. Te ní sáháⁿ-yu ní nacaáⁿ-yu yuyèhe, te ní xiní-yu sá díú tē Pèlú, te ní cuñúhu

vìhí-yu. ¹⁷ Te ní quide-dé ndaha-dé núũ-yu cuendá cadí-yu yuhú-yu. Te ní ngüíta-dé ní cani-dé cuendú nàcuáa ní quide ñaha Yă Ndiõxí xii-dé sá ñí dácăcu ñaha ñⁿ espíritú xínú cuèchi núú-gă xii-dé vecaá, te ní xáhaⁿ-dě xií-yu:

—Cúu-ndo tĕ Jàcobó ndihí dava-gá ñáyiu sàndáá iní tnúhu Jèsús nàcuáa ní quide ñaha Yă Ndiõxí xii-í —càchí-dé xăhaⁿ-dě xií-yu.

Te sátá dúcáⁿ ñí xáhaⁿ-dě, te ní quee-dé cuáháⁿ-dé ingá xichi.

¹⁸ Te sátá ñí túndaá, te ní ngüíta nchaa sandàdú càháⁿ ñⁿ càháⁿ ñⁿ-güedé, te xĭtnàha-güedé:

—Ñá túú-gă té Pèlú yíhí vècaá, ¿te nása cada-o-i? —càchí-güedé xĭtnàha-güedé.

¹⁹ Te té Hèrodés ní tendaha-dĕ tĭtní sandàdú cuáháⁿ-güedé cuánúndúcú ñàha-güedé, te ñá ní nàníhí ñáhá-güedĕ xii-dé. Te dătnùní ní cana-dé sandàdú cue téé ní xindeé ñáhá xì té Pèlú, te ní tenàá ñáhá-dĕ xii-güedé, te ní xáhaⁿ-dě xii dava-gá cue sandàdú-dé:

—Cahni-ndo cuè téé-ăⁿ —càchí té Hèrodés xăhaⁿ-dě.

Te dătnùní ní quee té Hèrodés distrítú Jùdeá cuáháⁿ-dé ñuú Cèsareá, yàcáⁿ ní ngúndecu-dé.

Ní xĭhí té Hèrodés

²⁰ Té Hèrodés ní cudééⁿ-dě núú ñáyiu ñuú Tírú ndihí núú ñáyiu ñuú Sìdón. Te xĭăⁿ ní ndatnúhu-yu ní cuu ñⁿnuu tnúhu-yu, te ní xicá-yu cuáháⁿ-yu cuáháⁿ ndatnúhu ndihí ñáhá-yu xii-dé, te ní ndatnúhu ndihí-yu té Blàstú. Te téé-áⁿ cúú-dĕ chiuⁿ quide-dé núú tĕ Hèrodés, te ní chindee tnúhu ñaha-dĕ xií-yu, chi ní cáháⁿ ndàhú-yu

núú tĕ Hèrodés sá vǎ cǎdá ũhú ñáhá-dĕ xií-yu. Te ducaⁿ ñí quidé-yu cuendá ñuú té Hèrodés-áⁿ quée sǎ xéxǐ-yu. ²¹ Te ní xáhaⁿ tĕ Hèrodés ná nduu quǐhíⁿ-yu ndatnúhu ndihí ñaha-dĕ xií-yu, te nduu-áⁿ ñí quíunuu-dé ìⁿ dóó vǎha, ìⁿ sá sácuǐhnu tée tàxi tnuní. Te ní ngóo-dé núú xilé váha, xilé sá sácóo nchihi tée tàxi tnuní, te ní ngúíta-dé ní cǎháⁿ sǎhú-dé dóho-yu. ²² Te uuⁿi ní cuáá-yu te cǎchí-yu:

—¡Tée-a cǎháⁿ-dé dico ñá díú tĕe ñuyíú-a cùu-dé chi ndiǒxí cúú-dĕ! —cǎchí-yu xǐtnáhá-yu.

²³ Te ñu-ni òré-áⁿ ñí yáha ìⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yá Ndiǒxí, te ní sǎñaha-xi cuéhé xii té Hèrodés. Te ducaⁿ ñí tnahá-dé chi mee-dĕ ñá ní xǎhaⁿ-dĕ sá ñáyiu cùu-dé, te ní cǎháⁿ-yu sá ndiǒxí cúú-dĕ. Te nchìto-gá-dé ní sanú ñáhá tǐndácú xii-dé, te dǎtnùní ní xǐhí-dé.

²⁴ Te ío tǐtní xichi ní sáháⁿ ñáyiu sándáá iní tnúhu Yá Ndiǒxí ní cǎháⁿ-yu tnúhu-gá, te ío chítú-yu ní sándáá iní-yu tnúhu-gá.

²⁵ Te té Bèé ndihí té Sàulú ní ndihí chìuⁿ-güedé, te ní ndee-güedé ñuú Jerusàlén cuáháⁿ-güedé ndihí té Juáá, àdi Mácú chi úú ñu-dé.

13

Té Bèé ndihí té Sàulú cuáháⁿ-güedé dácuàha-güedé ñáyiu tnúhu Yá Ndiǒxí nchaa ñuú xícá

¹ Te ñuú Antiòquiá ndécú ìⁿ úú cue tée cǎháⁿ tnúhu Yá Ndiǒxí núú nchàa ñáyiu ní sándáá iní-xi tnúhu-gá. Te ndècu tucu ìⁿ úú cue tée cùu mestrú dácuàha ñaha-güedé xií-yu tnúhu-gá. Ìⁿ-dé nání-dĕ Bèé, te ìⁿ-dé nání-dĕ Xímú, te té Xímú-áⁿ

xăhaⁿ-güedě Něgrú chi tnuu-dě. Te ingá-dé nání-dě Lùciú, te téé-ánⁿ cúú-dě téé ñúú Cirené. Te ingá-dé nání-dě Sàulú, te ingá tucu-dé nání-dě Manàén. Te té Manàén-ánⁿ ndihí té Hèrodés téé cùu gobiernú Galileá ío váha ní xóo cáháⁿ ndihí tnàha-güedé cútnàhá ní cuu lĩhli-güedé. ² Te ñⁿ nduu ñá túú nă ní xèxi ñáyiú ní sándáá iní tnúhu Yá Ndiöxí cuendá mee-ni-gă ní cáháⁿ ndihí-yu, te ní xáhaⁿ Espíritú Yă Ndiöxí xií-yu:

—Tendaha-ndo tě Bèé ndihí té Sàulú quihíⁿ-güedé dava-gá ñúú cada-güedé chùⁿ tahu-í, chi ducaⁿ cuiní-í cunduu —càchí Espíritú-gá xăhaⁿ-xi xií-yu.

³ Te ní cáháⁿ ndihí tucú-yu Yá Ndiöxí, te ñá túú tnàhí ná ní xèxi tucú-yu, te ní sacáⁿ ndodo-güedé ndaha-güedé díquí tě Bèé ndihí té Sàulú. Te sátá dúcáⁿ ñí quide-güedé, te ní quide ndee ìní ñáhă-yu xii-güedé.

Té Bèé ndihí té Sàulú cuáháⁿ-güedé distritú Chìpré cáháⁿ-güedé tnúhu Yá Ndiöxí

⁴ Te té Bèé ndihí té Sàulú ní quee-güedé cuáháⁿ-güedé cuendá ducaⁿ cuiní Espíritú Yă Ndiöxí cunduu sá cáca cùu-güedé dava-gá ñúú, te ní quexìo-güedé ñúú Selèuciá, te yácáⁿ ní quee-güedé bàrcú cuáháⁿ-güedé distritú Chìpré. Te ñúú-ánⁿ cáá xití làmár chi ndècu ñuhu yichí xití ndute. ⁵ Te ní quexìo-güedé mei ñúú Salaminá, te ní quene-güedé bàrcú, te ní xica-güedé cuáháⁿ-güedé nchaa veñúhu ñáyiú isràél càháⁿ-güedé tnúhu Yá Ndiöxí. Te cuáháⁿ ndihí-güedé té Juàá cuendá chindee ñàha-dé xii-güedé. ⁶ Te ní tñi-güedé ichi cuáháⁿ-güedé ñúú Pàfós cáá ndàa ingá xio Chìpré,

te yàcáⁿ ní naníhí tnáhá-güedě ndihí ìⁿ téé isràèl nání-dě Barjèsús, te téé-áⁿ xìní-dé cada ndùu-dé, te càchí-dé sá càháⁿ-dé tnúhu Yá Ndiöxí dico ñá ndàá. ⁷ Te téé-áⁿ quidé chiùⁿ-dé ndihí té Sèrgiú, àdi Páblú chi úú dïu-dé, te cùu-dé gobièrnú Chìpré, te ío túha-dé. Te ní cana-dé té Bèé ndihí té Sàulú, chi cuìní-dé cundedóho-dé tnúhu Yá Ndiöxí. ⁸ Te téé quide nduu-áⁿ ñá ní dàña-dé càháⁿ-güedé tnúhu-gá, chi ñá ní cuìní-dé sá tée cùu gobièrnú-áⁿ tuha-dé ichi Yá Ndiöxí. Te ducaⁿ ñí quide té Barjèsús, téé xāhaⁿ-güedě Èlimás. ⁹ Te tnáhá tucu té Sàulú ndécú úú dïu-dé chi xāhaⁿ tùcu-güedé Páblú, te ndècu ndihí-dé Espiritú Yá Ndiöxí. Te ní xíndéhé ñí ñáhá-dě xii téé quide nduu-áⁿ. ¹⁰ Te ní xáhaⁿ-dě:

—Yòhó, chi dàtná quidé yùcu ñávāha quide-n chi mee-ni dāndahú-n ñāyiu. Yòhó cúu-n dēhe sácúlná, chi nchaa tnúhu váha cuìní Yá Ndiöxí càháⁿ-yu, te yòhó ñá dáñá-n. ¹¹ Te vitna quini-n nàcuāa cunduu, chi taxi Yá Ndiöxí ìⁿ castiú xii-n chi vá cútnùní-gá núú-n càca cuu-n ìⁿ úú nduu —càchí-dé xāhaⁿ-dě xii téé quide nduu-áⁿ.

Te òré ducaⁿ ñí xáhaⁿ tē Páblú xii-dé, te òré-ni ní cuaa-dé, te ñá túú ní cùtnuní tnàhí-gá núú-dě, te ní xóo nducu-nā-dé ñāyiu ní xóo cuita nehe ñaha xii-dé. ¹² Te téé cùu gobièrnú ní xìní-dé nàcuāa ní quide té Páblú, te ío ní cuñúhu-dé. Te ní tnahá iní-dé tnúhu Jèsús, núu xíáⁿ ní sándáá iní-dé.

Té Páblú ndihí té Bèé ndécú-güedě ñuú Antiòquia Pìsidiá

¹³ Te té Páblú ndihí dava-gá cue téé xica cuu ndihí-dé ní quee-güedé bàrcú, te ní quee-güedé ñuú Páfós cuáháⁿ-güedé ñuú Pèrgé, te ñuú-áⁿ yíndèhu-xi

distritú Pànfilíá. Te té Juàá ní nacuico-dě ní dándõ ñaha-dě xii-güedé cuánuhú-dé ñuú Jerusalén.

¹⁴ Te dava-gá-güedé ní quee-güedé ñuú Pèrgé cuáháⁿ-güedé ñuú Antiòquiá, te Pìsidiá yíndàha-xi ñuú-áⁿ. Te nduu xíndetatú-yu, te ní sáháⁿ-güedé veñúhu ñáyiú isràél, te ní ngóo-güedé xití veñúhu.

¹⁵ Te cue té ndècu veñúhu ní queheⁿ-güedé tutú yódó tnùní nchaa tnúhu sá ñí chídó tnùní ndíi Moisés ndíhi tutú yódó tnùní nchaa tnúhu sá ñí chídó tnùní dava-gá cue té ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiòxí ndéé sanaha, te ní dácúáhá-güedé ní xíndedóho cue ñáyiú, te dǎtnùní cue té yíndaha veñúhu-áⁿ ñí xáhaⁿ-güedé xii té Pǎblú ndíhi dava-gá-güedé:

—Nchòhó cue té cùu ñaní tnáhá-ndǎ, te núu cuìní-ndó cǎháⁿ-ndó tnúhu Yá Ndiòxí, te cuu cáháⁿ-ndó tnàvíí cuèndá cutúha-yu —cǎchí-güedé xáhaⁿ-güedé.

¹⁶ Te té Pǎblú ní ndacuíñí-dé, te ní ndacani-dé ndaha-dé cuèndá cadí-yu yuhú-yu te cundedóho-yu tnúhu cáháⁿ-dé, te ní xáhaⁿ-dě:

—Te nchòhó ñáyiú quide nchaa nacuáa càháⁿ Yá Ndiòxí ndíhi nchaa nchòhó ñáyiú isràél, cund-edóho-ndo nchaa-ndo ñⁿ tnúhu na càháⁿ-í-a. ¹⁷ Te cuèi ndéé sanduu te cuèi vitna chìndee ñaha-ni Yá Ndiòxí xii nchaa ñáyiú isràél, te ní nacáxi ñaha-gǎ xií-yu te ní chìndee ñàha-gǎ cuèndá cáyá-yu, chi cuìní-gǎ sá cúú vǎi-yu, te ducaⁿ ñí quide-gǎ cútnàhá ní xíndecú-yu nàcióⁿ Ègíptú. Te dǎtnùní ní dácǎcu ñaha-gǎ xií-yu ñuú-áⁿ, chi mee-gǎ nchaa ndàcu-gǎ quidé-gǎ. ¹⁸ Te ní xíndecú-yu ñⁿ xichi núú ñà túú tnàhí sàcúndecu ñáyiú údico cuíá, te

xítí údico cuía-ǎⁿ nǐ cundee ìní-gá nchaa sá nǐ quidé-yu. ¹⁹ Te Yá Ndiǒxí ní chindee ñàha-gá xii ñáyiu isràél, te ní dánáǎ-yu úsá nàcióⁿ, chi cuèndá ní cuiní-gá cuu cuèndá-yu ñuhú-áⁿ. ²⁰ Te dàtnùní ní cachí Yǎ Ndiǒxí sá díú-ní cuè téé cùchiuⁿ taxi tñuní-güedé nchaa ñáyiu, te ducaⁿ nǐ quide-güedé dàtná cúmí cièndú dava cuía. Te sátá xǎⁿ, te ní xíndecu té Sàmuél téé ní cáháⁿ tñuhu Yá Ndiǒxí. ²¹ Te dàvá-áⁿ nǐ cuiní ñáyiu isràél sá cúndecu ìⁿ téé quíndaha ñàha-dé xii-yu, te Yá Ndiǒxí ní cachí-gá sá tǎ Sàúl quíndaha-dé-yu, te téé-áⁿ nǐ cuu-dé déhe té Cís, te té Benjàmín téé ní xíndecu ndéé sanaha-gǎ ní cuu ñaní tñáhá-dě. Te té Sàúl ní xíndaha-dě ñáyiu údico cuía. ²² Te Yá Ndiǒxí ñá ní cuiní-gá cundecu-ni-dé quíndaha-dě ñáyiu, chi ní cuiní-gá sá tǎ Dàvíí ndíhu ndaha-dě cue ñáyiu isràél, te ní cachí-gá: “Ío váha ní tñahá ìní-í nàcuáa quide té Dàvíí déhe téé Isàí, te cada-dé nchaa nàcuáa cúñaha-í xii-dé”, duha ní cachí Yǎ Ndiǒxí —càchí té Pǎblú xǎhaⁿ-dě xii-yu.

²³ Te ní xáhaⁿ tùcu té Pǎblú:

—Díu-ni ñaní tñáhá tǎ Dàvíí cúú Jèsús. Te Yá Ndiǒxí ní tendaha-gǎ Jèsús ní quixi-gá ñuyíú-a cuèndá nchaa ñáyiu isràél ná quíndáá ìní ñáhá xii Jesús naníhí tàhú-yu, chi ducaⁿ nǐ cachí Yǎ Ndiǒxí cunduu. ²⁴ Te cútnáhá vátá ngüíta-gá Jèsús cáháⁿ-gá tñuhu Yá Ndiǒxí, te ní cáháⁿ té Juáá núú ñáyiu isràél sá xíní ñuhu-xi dañá-yu nchaa sá cuèhé sá dúhá, te cuanduté-yu. ²⁵ Te sa ta cùyatni-ni-gá cuú-dé, te ní xáhaⁿ-dě xii-yu: “Nchòhó càchí-ndó sǎ yǔhú cúú-í Crìstú Yaá ndétú-ndó dico ñáhá, chi ñá díú yǔhú cúú-í Crìstú, chi davitna quixi Crìstú Yaá

tendaha Yă Ndiöxí quixi ñuyíú-a. Te yúhú cúù-í ìⁿ té duuⁿ duuⁿ ñá túú tàú nandaxi cuèdicó chàú-gá dico quide-í chiùⁿ-gá”, duha ní cáháⁿ te Juáá —càchí té Păblú xăhaⁿ-dě xií-yu.

²⁶ Te ní xáhaⁿ tucu té Păblú:

—Cundedóho tucu-ndo ìngá tnúhu na càháⁿ-í. Nchòhó tnàhá-ndó cùu-ndo ñaní tnàhá ndii Ábrahám, te xìní-ndó sǎ Yă Ndiöxí cúnù-gá. Te diu-ni-gá cuíní-gá sá ncháá-ndó cundedóho-ndo tnúhu-gá, chi cùu-xi tnúhu sá càháⁿ nàcuáa naníhí tàhú-ndó. ²⁷ Te nchaa ñáyiú ndècu ñuú Jerusàlén ndihi nchaa cue té cùnùu ñá ní cùtnuní iní-yu ndihi-güedé sá Yă Ndiöxí ní tendaha-gă Jèsús ní quixi-gá ñuyíú-a. Te ñá ní sàha-yu cuendá sá díú Jèsús ní cacunehe cue té ní cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha cuèi ní dácuáhă-yu tnúhu-gá veñúhu-yu ndi tnahá úná nduu, nduu ndetàtú-yu. Te ní cachí-yu sá ndècuéchi Jèsús, te ní xáhăⁿ-yu sá cáhní ñàha-güedé xii-gá. Te xǎⁿ sa nàha cue té ní xóo cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha sǎ dúcáⁿ càháⁿ-yu. ²⁸ Te cuèi ñá túú nǎ ní quide-gá te ní xáhăⁿ-yu xii té Pilatú té cùu gobiernú sá táuchìuⁿ-dé cahni ñaha-güedě xii-gá. ²⁹ Te xǎⁿ nùu ní sata caa ñaha-güedě xii-gá núú cùrúxí. Te ní quide-güedé nchaa nàcuáa ní chídó tnùní cue té ní cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha. Te sáta nì xíhí-gá, te ní nunehe ñaha-güedě xii-gá núú cùrúxí, te nchido ñaha-güedé cuáháⁿ, te ní chihi ñaha-güedě ìⁿ xití yaú. ³⁰ Te Yá Ndiöxí ní dándótó-gă Jèsús. ³¹ Te titní xito ní sáháⁿ Jèsús núú ndécú ñăyiú ní xica cuu ndihi-gá, ñăyiú ní quee distritú Galileá ní sáháⁿ-yu ndihi-gá ñuú Jerusàlén. Te vitna nchaa ñăyiú-áⁿ

xăhăⁿ-yu xii dava-gá ñăyiu isrâél nàcuáa ní cuu ní ndoto-gá.

³² Te nchúhú cáháⁿ-ndí nàcuáa cada-ndo nàníhí tàhú-ndó, chi Yá Ndiöxí ní xáhaⁿ-gă xii cue ñaní tnáhá-ó ñí xíndecu ndéé sanaha sã téndàha-gá Déhe-gá Jèsús quixi-gá ñuyíú-a. ³³ Te ní quixi-gá ní xíhí-gá, te ní dándótó ñàha Yá Ndiöxí xii-gá, te núu xíăⁿ naníhí tàhú-ó núu na quìndáá iní-ó-gă. Te ìⁿ téé ní cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha ñí chídó tnùní-dé núú sàlmú cúú ùú nàcuáa ní cáháⁿ Yă Ndiöxí ní xáhaⁿ-gă xii Déhe-gá, te duha ní xáhaⁿ-gă: “Yòhó cúú-n Dêhe-í, te vitna cutnùní iní ñăyiu sá yŭhú cúú-í Tătá-n”, duha ní xáhaⁿ-gă xii Jèsús. Te ðu-ni ducaⁿ ñí chídó tnùní téé ní cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha. ³⁴ Te ìngá xichi tucu núú tütú-gá ní chídó tnùní ìⁿ téé ní xíndecu ndéé sanaha nàcuáa ní xáhaⁿ-gă xii Déhe-gá, te duha ní xáhaⁿ-gă: “Mee-ni sã vâha cada ñaha-ï dàtná ní xí-í té Dàvíí”, duha ní xáhaⁿ-gă. Te ducaⁿ ñí chídó tnùní téé ní xíndecu ndéé sanaha nàcuáa ní cáháⁿ Yă Ndiöxí, chi òré ní xíhí Jèsús te ní dándótó ñàha-gá cuendá sá vă tíú yìqui cuñú-gá. ³⁵ Te núu xíăⁿ duha ní chídó tnùní ìⁿ téé ní xíndecu ndéé sanaha núú librú Sălmú nàcuáa ní xáhaⁿ-dê xii-gá: “Vă dáńá-n sã tíú yìqui cuñú Déhe-n chi ío vâha quide-gá”, duha ní chídó tnùní téé ní xíndecu ndéé sanaha —càchí té Păblú xăhaⁿ-dê xií-yu.

³⁶ Te xăhaⁿ tucu-dé:

—Te té Dàvíí ní quide-dé nchaa chùⁿ ní táhú Yă Ndiöxí cada-dé, te dàtnùní ní xíhí-dé. Te ní chindúxi ñaha-güedê xii-dé yatni nàcuáa yîndúxi cue ñaní tnáhá-dê ndéé sanaha-gă, te xíăⁿ ñí tēhyú yìqui cùñú-dé. ³⁷ Te Jèsús chi ñá ní tēhyú yìqui

cũnú-gá, chi ní dándótó ñàha Yá Ndiõxí xii-gá.
³⁸ Te cuìní-í cachí tnúhu-í xii-ndo cuendá cutnùní iní-ndó nchàa-ndo sá cáda càhnu iní Yá Ndiõxí nchaa cuéchi-o, chi ní xihí Jèsús cuendá naníhí tànhú-ó. ³⁹ Te nchaa ñáyiu na quìndáá iní ñáhá xii Jèsús te cada càhnu iní-gá nchaa sá ñà túú vǎha ní quidé-yu, chi núu mee-ni tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés ná quìndáá iní-yu te vá nánihí tànhú-yu.
⁴⁰⁻⁴¹ Te ío coto-ndo mée-ndo cuendá sá vǎ yǎha-ndo dàtná ní cachí Yá Ndiõxí yáha cue ñáyiu ñá túú ní quide váha ní xíndecu ndéé sanaha. Te nàcuáa ní cáháⁿ-gá ní chídó tnùní ìⁿ téé ní cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha, te duha ní xáhaⁿ-gǎ xií-yu dàvá-áⁿ:
 Cundedóho nchaa nchòhó ñáyiu cuèhé yuhu-xi na càháⁿ-í ìⁿ tnúhu te quiní-ndó nǎ cuñúhu-ndo,
 yúhú quidè-í vǎi núú sǎ ïo váha vitna ndècu-ndo ñuyíú-a,
 te cuèi na còo ñáyiu cachí tnúhu xii-ndo nàcuáa ndùu nchaa sá vǎha-áⁿ, dico nchòhó vá quìndáá iní-ndó,
 te sá dúcáⁿ càda-ndo vá quìndáá iní-ndó, te dàcuíta nihnu-ndo mée-ndo.
 Duha ní xáhaⁿ-gǎ xií-yu te ducaⁿ nǎ chídó tnùní téé ní cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha —càchí té Pǎblú xǎhaⁿ-dè xií-yu.

⁴² Te òré ní ndee té Pǎblú veñúhu ñáyiu isràél ndihí cue téé xica cuu ndihí-dé, te ní cáháⁿ ndàhú ñáyiu yihí veñúhu núú-dè sá quihíⁿ-dé núú ùná nduu, te ñu-ni tnúhu ní cáháⁿ-dé cáháⁿ tucu-dé òré quexìo-dé. ⁴³ Te sátá nǎ túhú veñúhu-yu, te vǎi ñáyiu isràél ndihí ñáyiu ní chitnahá ñáhá

xii-yu nchìcúⁿ nihnu quìde nacuáa quìdé-yu càháⁿ ndihí-yu Yá Ndiöxí cuáháⁿ ndihí-yu té Páblú ndihí té Bèé. Te ní xáhaⁿ-güedě xií-yu sá vǎ dáñá ndèé-yu canchicúⁿ nihnú-yu tnúhu sá càháⁿ nàcuáa quìde Yá Ndiöxí sá cúu-xí-yu.

⁴⁴ Te núú ùná nduu, nduu ndètatú-yu ní quexìo vai vihi ñáyiú, chi nihíí ñuú ní quexìo ndedóho-yu tnúhu Yá Ndiöxí. ⁴⁵ Te cuèndá sá ïo vǎi ñáyiú ní quexìo, núu xǎⁿ ní cuu cuédú ínì ñáhá ñáyiú isràél xii té Páblú, te ní xícuèhé ñáhǎ-yu xii-dé. Te ní xáháⁿ-yu xii-dé sá dándàhú ñáhá-dě xii-yu ndihí tnúhu càháⁿ-dé. ⁴⁶ Te té Páblú ndihí té Bèé ñá túú ní yùhú ñáhá-güedě xií-yu. Te ní xáhaⁿ-güedě:

—Xìni ñuhu-xi díhna-gá nchòhó ñáyiú isràél cáháⁿ ndihí-ndí tnúhu Yá Ndiöxí, te mee-ndo ñǎ cuínì-ndó cùndedóho-ndo. Te sá dúcáⁿ quìde-ndo, te vǎ nánihí tàhú-ndó, te ni vǎ càháⁿ-gá-ndí tnúhu Yá Ndiöxí núú-ndó, dico cáháⁿ-ndí núú dǎva-gá ñáyiú cuèi ñá díú ñáyiú isràél cùú-yu, ⁴⁷ chi ducaⁿ ñǎ táuchíúⁿ Yǎ Ndiöxí cada-ndí. Te ní cachí-gá:

Cuínì-í cundecu-ndo dàtná ìⁿ tée yòtnuú ñuhú cun-
decu-ndo
cǎháⁿ-ndó tnúhu-í núú nchàa ñáyiú ñá túú
cùndihí-ndo ñáyiú ndècu nihíí ñuyíú, te
naníhí tàhú-yu,
duha ní cáháⁿ-gá —càchí té Páblú ndihí té Bèé
xǎhaⁿ-güedě xií-yu.

⁴⁸ Te ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél ïo ní cudíí ínì-yu sá dúcáⁿ ñǎ cáháⁿ-güedé, te ní xítناهá-yu sá ïo váha cuáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí. Te mee Yǎ Ndiöxí sa nàha-gá nándi cùu ñáyiú naníhí tàhú, te ñu-ni ñáyiú-áⁿ ñǎ sándáá ínì-yu. ⁴⁹ Te nchaa xichi

xíaⁿ ñí sáháⁿ-yu ní cáháⁿ-yu tnúhu-gá. ⁵⁰ Te cue té isràél ní ndatnúhu-güedé ndihí cue té cùnunu, ndihí cue ñáyi dñí cùnunu, te ñáyi dñí-áⁿ ñà túú tnàhí cùmání-yu veñúhu. Te ní xáhaⁿ-güedé sá cádá ùhú-yu té Páblú ndihí té Bèé, te dätñuní cuícúⁿ ñáhã-yu xii-güedé, te ducaⁿ ñí quidé-yu. ⁵¹ Te ní casaⁿ ñuhu té Páblú ndihí té Bèé sáhá-güedé ní naquidi-güedé tícá chúhmá ñí tní sáhá-güedé. Te ducaⁿ ñí quide-güedé cuendá cutñuní iní-yu sá ñà túú ní quide váha-yu. Te dätñuní ní quee-güedé cuáháⁿ-güedé ñuú Ìconiú. ⁵² Te ñáyi ní sándáá iní-xi tnúhu Jèsús ío váha ní cuu iní-yu cuendá sá ñí naníhí tàhú-yu, te ncháá-yu sa ndècu ndihí-yu Espíritú Yã Ndióxi.

14

Té Páblú ndihí té Bèé ndécú-güedé ñuú Ìconiú

¹ Te ní quexìo té Páblú ndihí té Bèé ñuú Ìconiú. Te ní sáháⁿ-güedé veñúhu ñáyi isràél, te ío váha ní cáháⁿ-güedé tnúhu Yá Ndióxi, te vai ñáyi isràél ndihí ñáyi ñà túú cùu ñáyi isràél ní sándáá iní-yu tnúhu-gá. ² Te dava ñáyi isràél ñà ní sándáá iní-yu, te ní cáháⁿ cuèhé-yu cuendá té Páblú ndihí té Bèé cuendá sá vã quìndáá iní ñáyi ñà túú cùu ñáyi isràél. ³ Te ní xíndecu-güedé títñí nduu, te ñà túú tnàhí ni yùhú-güedé ní dácuahá-güedé ñáyi tnúhu Yá Ndióxi. Te mee-gã ní chindee ñàha-gá ní quide-güedé títñí núú sã vã yõ tnàhí ndàcu cada, te ío ní cuñúhu-yu. Te ducaⁿ ñí quide-gá cuendá cutñuní iní-yu sá ndàá càháⁿ-güedé sá méé-gã ío cùu iní ñáhã-gã xií-yu, te naníhí tàhú-yu

núu na quìndáá iní-yu tnúhu-gá. ⁴ Te ní quee dava ñáyiu ñuú Ìconiú, davá-yu cùndihí-yu ñáyiu isràél ñáyiu ñá túú sàndáá iní tnúhu Jèsús. Te davá-yu cùndihí-yu cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús càháⁿ tnúhu-gá. ⁵ Te ñáyiu isràél ndihí dava-gá ñáyiu ñá túú sàndáá iní-xi ní cuu ìⁿnúú-yu ndihí cue téé cùnuu sá cáni-yu-güedé, te cuáha yúú ñáhã-yu xii-güedé. ⁶ Te té Pãblú ndihí té Bèé ní níhí-güedé tnúhu sá cuení-yu canihá-yu, núu xíãⁿ dayuhu ñí quee-güedé cuáhãⁿ-güedé ñuú Lìstrá ndihí ñuú Dèrbé. Te ndi ndùú ñuú-áⁿ yíndèhu-xi Licaoniá. Te ní sáhãⁿ-güedé dava-gá ñuú lìhli càa yatni xíãⁿ. ⁷ Te nchaa ñuú-áⁿ ñí cáháⁿ-güedé tnúhu Jèsús.

Ñuú Lìstrá ní sáha yúú ñáhã-yu xii té Pãblú

⁸ Te ñuú Lìstrá ndécú ìⁿ téé yacua, mee-ni nùcòo-dé chi ducaⁿ tnàhí càa-dé ní cacu-dé. ⁹ Te ndèdóho-dé tnúhu càháⁿ té Pãblú, te ní cutnùní iní té Pãblú sá ìo sàndáá iní téé yacua-ãⁿ sã Yã Ndiòxí cada tátna ñaha-gã xii-dé, núu xíãⁿ ní xíndéhé ñaha váha té Pãblú xii-dé. ¹⁰ Te té Pãblú ní cáháⁿ níhi-dé, te ní xáhaⁿ-dè:

—Ndacuíñí cunutnii váha-n —càchí-dé xáhaⁿ-dè.

Te ní ndacuíñí cunu-dé te ní xica-ni-dé. ¹¹ Te òré ní xiní-yu sá tẽ Pãblú ní quide tátna-dé téé yacua-ãⁿ, te ncháa-yu ní cáháⁿ-yu tnúhu mèé-yu tnúhu Licàoniá. Te ní cáháⁿ níhi-yu, te xítnáhã-yu:

—Cue téé-ãⁿ sànuu sá ñáyiu cùu-güedé dico ñáhã, chi ndiòxí cúu-güedé te ní quexìo-güedé ñuyíú-a —càchí-yu xítnáhã-yu.

¹² Te ní cachí-yu sá tẽ Bèé cúu-dè ndiòxí dánàní-yu Jüpitér, te té Pãblú cúu-dè ndiòxí dánàní-yu Mèrcuriú, chi cuèndá téé-áⁿ cúu-dè

tée càháⁿ. ¹³ Te càa ìⁿ veñúhu yuhu ñùú-áⁿ núú quidé càhnú-yu ndiöxí sá dánàní-yu Jüpitér. Te dútú yíndàha veñúhu-áⁿ ndécá-dě ìⁿ úú ndicutu cuáháⁿ quehé veñúhu, te ñùhu itá dúcúⁿ-güedi. Te cue quiti-áⁿ cahni-dé cada càhnu-dé ndihí-yu té Bèé ndihí té Páblú ní cùu, chi ducaⁿ quidé-yu quide cahnú-yu ndiöxí-yu. ¹⁴ Te té Bèé ndihí té Páblú ní níhí-güedě tnúhu nàcuáa sàni iní-yu cadá-yu, te ní ndátá-güedě dóó-güedě cuendá cutnùní iní-yu sá ñă tnàhá iní-güedě nàcuáa sàni iní-yu cadá-yu. Te xínu-güedé cuánguihu-güedé tnuú-yu, te níhi ní cáháⁿ-güedé, te xăháⁿ-güedé:

¹⁵ —¿Ná cuendá ducaⁿ cuiní-ndó càda-ndo? Te ñiu-ni tnàha ñáyiu-ndo cùu-ndí, dìcò-ni tnúhu Yá Ndiöxí véxi-ndí dacuàha ñaha-ndí xii-ndo cuendá sá vă cadá-gă-ndó nàcuáa quide-ndo, te quindáá iní-ndó Yă Ndiöxí, chi ìⁿdii-ni Yá Ndiöxí ndécú. Te ñiu-gá ní cadúha-gá andiu ndihí ñuyúú-a ndihí lâmár ndihí nchaandi túhú sá íó ñuyúú-a. ¹⁶ Te ndée sanaha ñí dáñá Yă Ndiöxí ní quidé-yu nàcuáa cuáháⁿ iní méě-yu. ¹⁷ Te ní xóo cada-gá sá văha cuendá cutnùní iní-yu sá ño váha iní-gá. Te ñiu-gá dácùuⁿ-gá dáú, te tàxi-gá sá nchító-ó chi xìto-gá nchaa tatá xítú-ó, te xíáⁿ cúdîî iní-ó ndècu-o ñuyúú-a —càchí té Páblú ndihí té Bèé xăháⁿ-güedě xií-yu.

¹⁸ Te cuëi ducaⁿ ñí xăháⁿ-güedě nchaa tnúhu-áⁿ, dico ío úhú ní sándáá iní-yu ñá ní sàhní-yu ndicutu-áⁿ chi cuendá ducaⁿ tnàhí quidé-yu sàhní-yu ndicutu òré quidé càhnú-yu ndiöxí-yu.

¹⁹ Te ñuú Antiòquia ndihí ñuú Ìconiú xíndecu dava ñáyiu isràél, te ní queé-yu cuáháⁿ-yu ñuú Lìstrá núú ndécú tē Páblú. Te xíáⁿ ñí quexió-yu

te ní xáhăⁿ-yu xii ñáyiú dii ñúú xíaⁿ sǎ cáhni-yu té Pǎblú. Te ní sáha yúú ñáhă-yu xii-dé, te ní cáhăⁿ-yu sá ñi xihí-dé, te ní tni ñaha-güedě xii-dé, te tàñuhu ñaha-güedé xii-dé cuáháⁿ ñiⁿ xio yuhu ñúú ní sá dáquéné ñàha-güedé. ²⁰ Te ní quexiò cue ñáyiú sàndáá iní tñuhu Jèsús núú cātùu-dé-áⁿ, te ní nadúcúⁿ ndèè ñáhă-yu xii-dé, te ñini xĩnutni-yu-áⁿ ñi ndacóo-dé cuánuhú ndihi ñaha tucu-dé xií-yu xití ñúú. Te nduu tñéé-áⁿ ñi ndee-dé ndihi té Bèè cuáháⁿ-güedé ñúú Dèrbé.

²¹ Te ní cáháⁿ-güedé tñuhu Yá Ndiöxí ñúú-áⁿ, te ío vài ñáyiú ní sándáá iní-yu tñuhu-gá. Te dǎtnùní ní quee-güedé cuáháⁿ tucu-güedé ñúú Lìstrá, ndihi ñúú Ìconiú, ndihi ñúú Antiòquia. ²² Te ní xáhaⁿ-güedé xií-yu sá vǎ dáñá ñìhnú-yu tñuhu Jèsús. Te sá dúcáⁿ ñi cáháⁿ-güedé, te vèhi-gá ní cudíí iní-yu cadá-yu nàcuáa cuèní Yá Ndiöxí cadá-yu, te ní xáhaⁿ-güedé:

—Dacuitíí cùndecu-o ñuyíú-a ndoho-o, te dǎtnùní ducaⁿ te nacuaca ñaha Yá Ndiöxí xii-o —càchí-güedé xáhaⁿ-güedé xií-yu.

²³ Te ní sáháⁿ-güedé ndi tnahá ñiⁿ ñiⁿ xichi núú ndécú ñáyiú dàcuaha tñuhu Yá Ndiöxí, te ní taxi ndecu-güedé cue téè quindaha ñàha xií-yu, te ní cáháⁿ ndihi-güedé Yá Ndiöxí, te ñá túú tñahí ná ní xèxi-güedé cuèndá sá ñi cáháⁿ ndihi-güedé-gá. Te ní xáhaⁿ-güedé sá Yá Ndiöxí coto ñaha-gǎ xií-yu chi ñi-ni-gá ní sándáá iní-yu.

Té Pǎblú ndihi té Bèè cuáháⁿ tucu-güedé ñúú Antiòquia Síría

24-25 Te dătnùní ní quee té Păblú ndihî té Bèé cuáháⁿ-güedé, ní yáha-güedé distrítú Pìsidiá. Te ní quexio-güedé ñuú Pèrgé, xíáⁿ ñí cáháⁿ-güedé tnúhu Jèsús. Te ñuú-áⁿ yíndèhu-xi Panfiliá. Te dătnùní cuáháⁿ-güedé ñuú Àtaliá. ²⁶ Te yàcáⁿ ní quée-güedé bàrcú cuánuhú tucu-güedé ñuú Antiòquiá. Te ñuú-áⁿ cúu-xí ñùú núú ñí xícáⁿ táhù-yu núú Yă Ndiõxí cuendá sá chíndèe ñaha-gá xii-güedé chùⁿ quide-güedé. Te cuendá sá ñí ndihî chùⁿ-güedé nchaa ñuú núú ñí sáháⁿ-güedé, núu xíáⁿ cuánuhú-na-güedé. ²⁷ Te ní ndexio-güedé ñuú-áⁿ, te ní cana-güedé nchaa ñáyiu sàndáá iní tnúhu-gá, te ní cani-güedé cuendú núu-yu nchaa nàcuáa ní cuu núú ñí sáháⁿ-güedé, te xăhaⁿ-güedé: “Yă Ndiõxí ío ní chindee ñaha-gá xii-ndí ní cáháⁿ-ndí tnúhu-gá núú ñí sáháⁿ-ndí, te mee-gă ní quide sá tnàhá ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél ní xíndedóho-yu tnúhu-gá cuendá quíndáá iní-yu”, càchí-güedé xăhaⁿ-güedé xií-yu. ²⁸ Te vâi nduu ní xíndecu-güedé ñuú Antiòquiá ndihî nchaa ñáyiu ní sàndáá iní tnúhu Jèsús.

15

Ní natacá ñáyiu sàndáá iní tnúhu Jèsús ñuú Jerusàlén

¹ Te ní quee ìⁿ ùú cue té distrítú Jùdeá cuáháⁿ-güedé ñuú Antiòquiá, te ní sáa-güedé, te ní xáhaⁿ-güedé xii ñáyiu sàndáá iní tnúhu Jèsús sá nùu vá cuăha-güedé sèñá ñî nchaa cue té dâtná ní cachí ndíi Moisés, te vá nánhí tàhú-güedé. ² Te sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ cue té-áⁿ, te ní ngúita té Păblú ndihî té Bèé ní tenáa-güedé cue té-áⁿ, chi

dandàhú ñáhá-güedě cuìní-güedé ní cùu. Te nchaa ñáyiú sàndáá iní tnúhu-gá ní cachí-yu sá quihíⁿ té Páblú ndihí té Bèé ndihí ìⁿ ùú-gá-güedé ñuú Jerusàlén. Te yàcáⁿ cada-güedé ìⁿ jùndá ndihí mee-ni cuè téé ní táuchíúⁿ Jèsús càháⁿ tnúhu-gá, ndihí cue téé yìndaha ñáyiú sàndáá iní tnúhu-gá ñuú-áⁿ, te jùndá-áⁿ cada ndáá-güedé tnúhu ní cáháⁿ cue téé ní sáá ñuú Antiòquia.

³ Te nchaa ñáyiú sàndáá iní tnúhu-gá ní quide ndee ìní ñáhà-yu xii-güedé, te ní tñi-güedé ichi cuáháⁿ-güedé. Te ní yáha-güedé distritú Fèniciá ndihí distritú Sàmariá, te yàcáⁿ ní caní-güedé cuèndú nása ní cuu ní tuha ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél ichi Yá Ndiòxí, te ní cudíí víhí ìní nchaa ñáyiú ní xíndedóho-áⁿ.

⁴ Te té Páblú ndihí té Bèé ní ndexìo-güedé ñuú Jerusàlén, te ío ní cudíí ìní-yu sá ñí ndexìo váha-güedé. Te ndècu dava-gá cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús dácuaàha ñaha xií-yu tnúhu-gá, ndihí cue téé yìndaha ñaha xií-yu, ndihí dava-gá ñáyiú sàndáá iní tnúhu-gá, te ní caní-güedé cuèndú núú-yu nàcuáa ní quide Yá Ndiòxí ní chindee ñaha-gá xii-güedé ní quide-güedé chiuⁿ-gá. ⁵ Te ndècu ìⁿ úú cue téé ní tuha ichi Yá Ndiòxí, te cue téé-áⁿ cúú-güedě cue téé fariséú, te ní ndacuíñí-güedé, te ní xáhaⁿ-güedě:

—Dacuitíí xini ñuhu-xi sá cuàha-güedé sèñá ñií cue téé cùmání cue téé ñá túú cùu ñáyiú isràél, te cùñaha-ndo sã ná cádá-güedě nchaa nàcuáa ní chídó tnùnì ndí Moisés —càhí cue téé cùu fariséú-áⁿ xáhaⁿ-güedé xii-güedé.

⁶ Te cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús dácuaàha ñaha xii ñáyiú tnúhu-gá, ndihí cue téé yìndaha ñáyiú

sàndáá iní tnúhu-gá ní quide-güedé jùndá cuendá ní ndatnúhu-güedé nása cunduu. ⁷ Te vài vihi tnúhu ní cáháⁿ-güedé. Te té Pèlú ní ndacuíñí-dé, te ní xáhaⁿ-dě xii-güedé:

—Nchòhó cue téé ndècu ndihí-í ichi Xítohó Jesucristú, chí cùndèdóho ìⁿ tnúhu na càháⁿ-í-a. Sa nàha-ndo sá nì cachí Yá Ndiöxí sá ñú-í cáháⁿ-í tnúhu Jèsús núú ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél cuendá sá quíndáá iní-yu, te naníhí tàhú-yu. ⁸ Dico Yá Ndiöxí sa nàha-gá nása càa iní ìⁿ ìⁿ ñáyiú. Te cùtnuní iní-ó sã cùú iní ñáhá-gã xii cue ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél, chí ní sáñaha-gã Espíritú-gá ndécú ndihí-yu dàtná cuìní-ndó nì taxi-gá ndécú ndihí nchoo. ⁹ Chí Yá Ndiöxí ìⁿnuu-ni cùu iní ñáhá-gã xii-o nchàa-o ndihí cue ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél, chí tnàhá-yu ní xócání-gã nchaa sá cuèhé sá dúhá nì xóo cadá-yu ndéé òré ní sándáá iní-yu Jèsús. ¹⁰ ¿Te ná cuendá nchòhó cuìní-ndó càda ñáyiú ní sándáá iní tnúhu-gá ìⁿ sá ñá tnàhá iní-gá sá cadã-yu? Te cuìní-ndó dàndoho-ndó-yu. Te nì nchòo te nì cue ñaní tnáhá-ó nì xíndecu ndéé sanaha ñá ní ndàcú-yu cadá-yu nchaa xíáⁿ. ¹¹ Te vá dúcáⁿ cãháⁿ-ndó, chí sa nàha-ndo sá Yá Ndiöxí ní cundàhú iní ñáhá-gã xii-o, te dió ducaⁿ nì quide-gá sá naníhí tàhú-ó nchàa-o. Te ñiu-ni ducaⁿ nì quide-gá ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél, te ní naníhí tàhú-yu —càchí té Pèlú xáhaⁿ-dě xii-güedé. ¹² Te dàtnuní té Bèé ndihí té Pàblú ní ngüíta-güedé ní cáháⁿ-güedé, te ní xíndedóho-yu nchaa tnúhu ní cáháⁿ-güedé. Te ní xáhaⁿ-güedé xii-yu nàcuáa ní chindee ñàha Yá Ndiöxí xii-güedé, te ní quide-güedé vài núú sã vã yõo tnàhí ndàcu cada, te ducaⁿ te ní cutnùní iní ñáyiú ñá túú cùu

ñáyiú isràél sá ndàà càháⁿ-güedé. ¹³ Te òré ní ndihí cuèndú ní cáháⁿ-güedé, te té Jàcobó ní xàháⁿ-dě:

—Nchòhó cue téé ndècu ndihí-í ichi Xítóhó Jesucristú, chí cùndèdóho ìⁿ tnúhu na càháⁿ-í-a.

¹⁴ Té Xímú, àdi Pelú chí úú òú-dé, ní cani-dé cuèndú nàcuáa ní quide Yá Ndiòxí ndéé díhna ní dáquée òⁿ-gá ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél tnuú nchaa ñáyiú ñá túú ndècu ichi-gá, cuèndá cuìní-gá chiñuhu ñàhá-yu xii-gá. ¹⁵ Te dàtnùní ní cáháⁿ-dé nàcuáa ní cáháⁿ Yá Ndiòxí ndéé sanaha. Te duha ní chídó tnùní cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha nàcuáa ní cáháⁿ-gá, te duha ní cachí-gá:

¹⁶ Dàtná cuìní-ndó cùu ìⁿ vehe ní sáá te ní ngoyo te dàndaa-güedé xito cùu uú, ducaⁿ sàtnahá-xi cada-xi ìⁿ nduu,

chí ñaní tnáhá ndíi Dàvíí ní xóo cáháⁿ ndihí ñàhá-yu xii-í ní cùu, te ní dáñá ndèé-yu ichi-í,

te na quèxi-í te natuha ñaha tùcú-yu.

¹⁷ Te ducaⁿ te vài ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél nandùcú-yu ichi-í te cáháⁿ ndihí ñàhá-yu.

¹⁸ Duha ní cáháⁿ Yá Ndiòxí, te ducaⁿ ní chídó tnùní cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha —càchí té Jàcobó xàháⁿ-dě xii-güedé.

¹⁹ Te xàháⁿ tùcu-dé:

—Yúhú càchí iní-í sá vǎ cúú dàsatú-ó iní nchaa ñáyiú ta sàndáá iní-xi tnúhu Yá Ndiòxí, ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél, te ìⁿ ùú-ni tnúhu cúñaha-o nàcuáa cadá-yu. ²⁰ Dico xini ñuhu-xi daquihíⁿ-ó tütú cúñaha-o sǎ vǎ cáxí-gǎ-yu nchaa sá nchító-ó ndùu táhú nchaa sá càchí-yu cùu ndiòxí-yu. Te cúñaha-o sǎ vǎ càháⁿ ndihí cue téé ñadìhí te núu ñá díú ñadìhí-güedé cúú-yu, te ni cue ñáyiú dìhí vǎ càháⁿ ndihí-yu téé te núu ñá díú yǐ-yu cùu-güedé,

te vá cáxǐ-yu cuñú quiṭi cuèhné, te vá cáxǐ-yu níñí. ²¹ Te ducaⁿ cǔñaha-o, chi ndi tnahá ñuú núú ndécǔ-yu, te xǐndecu ñáyiu isràél dácuahá-yu tnúhu ní chídó tnùnǐ ndí Moisés, te ndi tnahá nduu ndètatú-yu dàcuahá-yu tnúhu ndí veñúhu-yu —càchí té Jàcobó xǎhaⁿ-dě xii-güedé.

²² Te dǎtnùnǐ cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús dacuaḥa ñaha xii-yu tnúhu-gá, ndihǐ cue téé yǐndaha ñáyiu sàndáá iní tnúhu-gá ní cachí-güedé sá ndúcú-güedé ñⁿ úú-gá cue téé quihǐⁿ ndihǐ té Pǎblú ndihǐ té Bèé ñuú Antiòquiá, te diu-ni ducaⁿ ñǐ cáháⁿ dava-gá ñáyiu ndècu ichi-gá. Te úú cue téé ní ndúcú-güedé, ñⁿ-dé nání-dě Silás, te ñⁿ-dé nání-dě Jùdás, àdi Barsabás chi úú diu-dé, te cùnuu-güedé ndi ndùú-güedé. ²³ Te ní cadúha nchaa cue téé cùnuu tutú canehe-güedé quihǐⁿ, te duha càháⁿ-xi:

“Cováha díí-ndó nchàa-ndo. Nchúhú cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús cáháⁿ-ndí tnúhu-gá, ndihǐ cue téé yǐndaha cue ñáyiu sàndáá iní tnúhu-gá quide ndee iní ñáhá-ndǐ xii nchòhó cue ñáyiu ndècu ndihǐ-ndí ichi-gá cuèi ñá díú ñáyiu isràél cúú-ndó. Te nchòhó ñáyiu xǐndecu ñuú Antiòquiá, ndihǐ nchòhó ñáyiu ndècu distritú Siriá, ndihǐ nchòhó ñáyiu ndècu distritú Cìliciá, càchí tnúhu-ndí xii-ndo sǎ ²⁴ ñǐ níhǐ-ndǐ tnúhu sá ñⁿ úú cue téé ndècu iha ní quixi-güedé núú ndécú-ndó, te ñá túú chiuⁿ ñǐ tahu-ndí quixi-güedé. Te sá ñⁿ tnúhu ní cáháⁿ-güedé ní xáhaⁿ-güedé xii-ndo sǎ ngǔndecu sèñá ñⁿ-ndo, te canchicúⁿ nihnu-ndo nchàa nacuaá ní chídó tnùnǐ ndí Moisés, te xǐǎⁿ ní sani ñⁿ ní sani úú iní-ndó, chi ñá túú xìní-ndó nǔu ndáá tnúhu càháⁿ-güedé

àdi ñá ndàá. ²⁵ Te ní ndatnúhu-ndí nàcuáa cunduu sá téndàha-ndí úú cue téé quixi-güedé ndihí té Bèé ndihí té Pàblú, cue téé ío cùu iní-ndí, te cue téé-án cáhán-güedé nàcuáa cáhán-ndí-a. ²⁶ Te ñiu-ni té Bèé ndihí té Pàblú ní sáhán-güedé ní cáhán-güedé tnúhu Xítóhó Jesucristú nchaa xichi. Te ndi tnahá cuáhán-güedé cuíní-yu cahni ñàhá-yu xii-güedé. ²⁷ Te tendaha-ndí té Jùdás ndihí té Silás quixi-güedé tnahá-güedé cachí tnúhu váha-güedé nàcuáa cuáhán tnúhu cáhán-ndí. ²⁸ Te ñiu-ni ducaⁿ cáhán-ndí cächí tnúhu-ndí nàcuáa cáhán Espíritú Yă Ndiöxí cada-ndo, chi nchúhú vá cáhán-ndí sá cádá-ndó nchàa sá ñí cáhán ndí Moisés cada ñáyiú, chi ío úhú, te vá yôo ndacu cada. Te vitna na cáhán-ndí ñí ùú-ni tnúhu nàcuáa cada-ndo. ²⁹ Vá cáxí-ndó sã nchító-ó ndùu táhú nchaa sá cächí ñáyiú cùu ndióxí-yu, te vá cáxí-ndó ñíí, te vá cáxí-ndó cùñú quití cuèhné, te vá cáhán ndihí cue téé ñàdihí te núu ñá díú ñàdihí-güedé cúú-yu, te ni cuè ñáyiú ñíí vá cáhán ndihí-yu téé te núu ñá díú yíí-yu cùu-güedé. Te núu na càda-ndo nchaa nacúáa cáhán-ndí-a, te cada váha-ndo. Te vitna ío cada ndee ñí-ndó nchàa-ndo-na.” Duha ní chídó tnúni-güedé núu tütú ní tendaha-güedé cuáhán.

³⁰ Te ní quide ndee ñí-yu cue téé quíhíⁿ ñúú Antiòquia, te ducaⁿ te ní xica-güedé cuáhán-güedé. Te òré ní quexìo-güedé ñúú-án, te ní cana-güedé nchaa ñáyiú sàndáá iní tnúhu Jèsús, te ní sáñaha-güedé tutú xii-yu. ³¹ Te ní dácuáhã-yu tutú ní sáñaha-güedé-án, te ní cudíí víhí ñí-yu chi ío váha cáhán tutú-án. ³² Te té Jùdás ndihí té Silás

tnàhá-güedé ní nduu táhú-güedě cáháⁿ-güedé tnúhu sá dácàhu iní ñáhá Yă Ndiôxí. Te ní xáhaⁿ-güedě vâi tnúhu nàcuáa cadá-yu, te vîhi-gá ní cudíí iní-yu cadá-yu nàcuáa càháⁿ Yă Ndiôxí cadá-yu. ³³ Te ní xíndecu-güedé ìⁿ úú nduu ndihí-yu, te dâtnùní ní quide ndee iní ñáhă-yu xii-güedé cuendá sá nùhú-güedé núú vëxi-güedé, te mee-ni tē Jùdás cuánuhú-dé. ³⁴ Te té Silás ní xáhaⁿ-dē sá vă nùhú-ni-dé. ³⁵ Te té Păblú ndihî té Bèé ní ndóo-güedé ní cáháⁿ-güedé tnúhu Yă Ndiôxí ñúú Antiòquia, te vâi-gá tucu ñáyiú Antiòquia ní cáháⁿ-yu tnúhu-gá.

Xito cùu uú cuáháⁿ té Păblú càháⁿ-dé tnúhu Yă Ndiôxí núú ñáyiú

³⁶ Te sátá ñí cuu cuéhé nduu, te ní xáhaⁿ tē Păblú xii té Bèé:

—Na quihíⁿ-ó nchàa ñúú núú ñí sáháⁿ-ó ñí cáháⁿ-ó tnúhu Yă Ndiôxí cáháⁿ ndihî-o nchàa ñáyiú ní tuha ichi-gá cuendá quiní-ó ñúú ndècu váha-yu —càchí-dé xáhaⁿ-dē.

³⁷ Te té Bèé ní xáhaⁿ-dē sá quihíⁿ ndihî-güedé té Juàá, àdi Mácú chi úú dîu-dé. ³⁸ Dico té Păblú ñá ní dàña-gá-dé quihíⁿ té Juàá, chi ní dándôo ñaha-dē xii-güedé cútnáhá ní xíndecu-güedé Pànfiliá, te ní nacuico-dē cuánuhú-dé, te ñá túú-gă ní sáháⁿ ndihî ñaha-dē xii-güedé. ³⁹ Xíáⁿ ní cuu ní tenáa tnáhá tē Bèé ndihî té Păblú, te ichî càa ichi caa ní cuu-güedé. Te té Bèé ndihî té Mácú ní quée-güedé bàrcú cuáháⁿ-güedé Chìpré. ⁴⁰ Te té Păblú ní xáhaⁿ-dē xii té Silás sá quihíⁿ ndihî ñaha-dē, te ñáyiú sàndáá iní-xi tnúhu Jèsús ní cáháⁿ ndihí-yu Yă Ndiôxí sá chíndèe ñaha-gá xii-güedé. ⁴¹ Te ní xica-güedé

cuáháⁿ-güedé te ní yáha-güedé nihíi distritú Sìriá ndihí distritú Cìlicíá. Te ní cáháⁿ-güedé tnúhu Jèsús núu nchaa ñáyiú ní sándáá iní tnúhu-gá, núu xíáⁿ ío-gá ní cudíi iní-yu cadá-yu nàcuáa càháⁿ Yá Ndiöxí.

16

Tnàhá té Timùteú cuáháⁿ ndihí-dé té Päblú ndihí té Sìlás

¹ Te té Päblú ndihí té Sìlás cuáháⁿ-güedé ñuú Dèrbé ndihí ñuú Lìstrá, te ñuú Lìstrá yàcáⁿ ndécú ñiⁿ téé nàni Timuteú. Te téé-áⁿ sándáá iní-dé tnúhu Jèsús, te tnàhá náná-dě sándáá iní-aⁿ tnúhu-gá, te ñaha isràél cúu-áⁿ, te téé griégú cúu tătă-dě.

² Te nchaa ñáyiú ní sándáá iní tnúhu-gá ñáyiú ndècu ñuú Lìstrá, ndihí ñáyiú ñuú Ìconiú, nchaa ñáyiú-áⁿ cudíi iní-yu nàcuáa quide-dé. ³ Te ní cuiní té Päblú sá tnàhá té Timùteú quíhíⁿ ndihí-dé dava-gá ñuú, núu xíáⁿ díhna-gá señá ní sáha té Päblú ñiⁿ té Timùteú, chi ñá ní tnàhá iní té Päblú sá càháⁿ cuèhé ñáyiú isràél cuendá té Timùteú. Te nchaa ñáyiú isràél ndécú ñuú-áⁿ xìní-yu sá tée griégú cúu tătă-dě, te ñá díú tée isràél cúu-dě, te xíáⁿ ní sáha té Päblú señá ñiⁿ té Timùteú. ⁴ Te ndi tnahá ñuú ndi tnahá ñuú cuáháⁿ-güedé càháⁿ ndihí-güedé nchaa ñáyiú ní sándáá iní tnúhu Jèsús. Te ní xáhaⁿ-güedé nàcuáa càháⁿ tutú ní cadúha cue téé ní táuchíúⁿ Jèsús dacuàha ñaha xií-yu tnúhu-gá, ndihí cue téé yindaha ñáyiú sándáá iní tnúhu-gá ñuú Jerusàlén. ⁵ Te cuendá ducaⁿ ñi sáháⁿ-güedé nchaa ñuú núu ndécú ñáyiú sándáá iní tnúhu-gá ní dácuáhá ñaha-güedé xií-yu, núu xíáⁿ tá cùu

túha-gá-yu tnúhu Yá Ndiöxí, te vai-gá-yu ní tuhá-yu ichi-gá.

Ní dácótó ñàha-xi xii té Păblú sá nǐ xini-dé ìⁿ té distritú Macèdoniá

⁶ Te ñá ní dàña Espíritú Yă Ndiöxí quíhíⁿ-güedé cáháⁿ-güedé tnúhu-gá distritú Àsiá, núu ní sáháⁿ-güedé distritú Frigiá ndihí distritú Gàlaciá cáháⁿ-güedé tnúhu-gá. ⁷ Te ní sáá-güedé yuhu distritú Misiá. Te quíhíⁿ-güedé distritú Bitiniá ní cùu, dico ñá ní dàña Espíritú Yă Ndiöxí quíhíⁿ-güedé yàcáⁿ. ⁸ Te ní yáha-güedé Misiá, te ní quexìo-güedé ñuu Tròás, te yàcáⁿ ní nanítnáhá-ndí ndihí-dé. ⁹ Te ìⁿ niú ní dácótó-xí nǔú tẹ Păblú sá nǐ xini-dé ìⁿ té distritú Macèdoniá nútñi-dé, te ní xáhaⁿ tẹe-áⁿ xii té Păblú: “Cada ndee iní-n quíhíⁿ-n Macedoniá chi dacuàha ñaha-n nchaa sá xini-n”, càchí-dé xáhaⁿ-dẹ, ní dácótó ñàha-xi xii té Păblú. ¹⁰ Te cuendá sá dúcáⁿ nǐ dácótó ñàha-xi xii té Păblú nǔu ní ndatnúhu-ndí quíhíⁿ-ndí Macèdoniá, chi ní cutnùní iní-ndí sá cáná ñàha Yá Ndiöxí quíhíⁿ-ndí cáháⁿ-ndí tnúhu-gá núú ñăyiu yàcáⁿ.

Té Păblú ndihí té Silás ndécú-güedě ñuu Filipú

¹¹ Te ní quée-ndí bàrcú ñuu Tròás, te cuáhán ndáá-ndí ñuu Samòtraciá, te yàcáⁿ ní quexìo-ndí, te ní yáha-ni-ndí cuáhán-ndí. Te nduu tněé ní quexìo-ndí ñuu Nèápolís. ¹² Te yàcáⁿ ní quene-ndí bàrcú, te xìca-na-ndí cuáhán-ndí ñuu Filipú te ñuu-áⁿ yíndèhu-xi distritú Macèdoniá. Te yàcáⁿ ní cudíi-ndí ní xíndecu tnaa-ndí. Te ñuu Filipú-áⁿ ño cùnuu-xi, chi ío chitu ñăyiu ròma ní ngóo-yu. ¹³ Te

nduu ndetàtú-yu ní quee-ndí ñuú cuáháⁿ-ndí ñⁿ xio yuhu yũte, chí yàcáⁿ sàháⁿ-yu càháⁿ ndihí-yu Yá Ndiöxí. Te òré ní quexìo-ndí, te ní naníhí tnáhá-ndí ndihí mee-ni ñáyiú ðihí, te ní cáháⁿ-ndí tnúhu Yá Ndiöxí ní xíndedóho-yu. ¹⁴ Te ndècu ñⁿ ñaha nani Lidiá ní xíndedóho-aⁿ nàcuáa ní cáháⁿ-ndí, te ñaha ñuú Tiàtirá cúú-áⁿ, te dico-aⁿ dóo murádú, te ío càháⁿ ndihí-aⁿ Yá Ndiöxí. Te ðiu-ni mee Yá Ndiöxí ní chindee ñaha-gá ní sándáá iní-aⁿ tnúhu ní cáháⁿ té Páblú. ¹⁵ Te ní sandute-aⁿ ndihí landú-aⁿ, ndihí nchaa ñáyiú xínu cuechi núú-aⁿ, te ní cachí-aⁿ xii-ndí:

—Te núu ní cutnùnì iní-ndó sã ñí sándáá ndisa iní-í tnúhu Jèsús, te cundecu tnaa-ndo vèhe-í —càchí-aⁿ xii-ndí.

Te ní quide yica-aⁿ ñí xíndecu-ndí vèhe-aⁿ.

¹⁶ Te ñⁿ nduu ñùhu-ndí ichi cuáháⁿ-ndí núú càháⁿ ndihí-yu Yá Ndiöxí, te ní naníhí-ndí ñⁿ xíchí ñúhú ìchi, te yìhí ñaha espíritú cùndihí yucu ñávaha xii-xi. Te xíáⁿ ní quide ní cáháⁿ-xi nchaa sá vã yõo tnáhí cùtnuní iní-xi núú nchaa ñáyiú ní sángándihí ñaha xii-xi. Te ñáyiú dii vèhe-xi xínu cuechi-xi ío vài díhúⁿ ñí níhí-yu chí ní cháhu nchaa ñáyiú ní sángándihí ñaha xii-xi. ¹⁷ Te xíchí-áⁿ ñí chinchícúⁿ ñáhá-xí xii-ndí ndihí té Páblú ndëndaha ñaha-xi cuáháⁿ, te ní cáháⁿ níhi-xi xáhaⁿ-xi xii dava-gá ñáyiú:

—Cue téa-xi xínu cuechi-güedé núú Yá Ndiöxí, chí ío càhnu cuu-gá, te cachí tnúhu-güedé nása cada-ndo naníhí tàhú-ndó —càchí-xi xáhaⁿ-xi xii-yu.

18 Te titní xito ní yáha-ndí ducaⁿ-ni ní cáháⁿ-xi. Te ñá ní cùndee-gá iní té Păblú sá dúcáⁿ càháⁿ-xi, núu ní nanchocuíhnu-dé núú nútnîi-xi, te ní xáhaⁿ-dě xii espíritú cùndîhi yucu ñávăha yîhi ñaha xii-xi:

—Ío càhnu cuu Xítohó Jesucrístú, núu xíăⁿ càchí-í sá xócuîñî-n vă quíhí-gă-n yîqui cuñú xíchí-a — càchí-dé xăhaⁿ-dě.

Te òré-ni ní quee espíritú cùndîhi yucu ñávăha-áⁿ yîqui cùñú-xi.

19-20 Te ñáyiú dii vèhe-xi xinu cuechi-xi-áⁿ ní cutnùníní iní-yu sá vă nihí-gá-yu díhúⁿ cuendá tnúhu càháⁿ-xi, núu ní tnií-yu té Păblú ndîhi té Silás ndécá ñàhá-yu cuáháⁿ núú cuè téé cùchiuⁿ Romá, te xăhăⁿ-yu xii-güedé:

—Cue téé-a cùu-güedé cue téé isràél, te ío dusaⁿ xîquide-güedé ñuú-ó. 21 Te cuínî-güedé cada-o nàcuáa quide-güedé, te vá cúú dùcaⁿ cada-o chi ñáyiú nàcióⁿ Rómá cúú-ó —càchí-yu xăhăⁿ-yu xii cue téé cùchiuⁿ.

22 Te uuⁿni ní cáháⁿ nchaá-yu, te xăhăⁿ-yu sá ñà túú quide váha té Păblú ndîhi té Silás. Te cue téé cùchiuⁿ ní cándeé-güedé dóó tē Păblú ndîhi dóó tē Silás ní ndátá-güedē, te ní táúchíúⁿ-güedē caniha-güedē ndîhi tnudîi xii-güedé. 23 Te ní caniha-güedē, te dătnùníní ní chihi ñaha-güedē vecaá. Te ní xáhaⁿ-güedē xii téé ndēnchito vecaá sá cádá cuèdadú víhí-dē cuendá ná canú-güedé vecaá. 24 Te cuendá sá dúcáⁿ ní cáháⁿ-güedé, núu téé ndēnchito vecaá ní dáyăha ñaha-dē ingá cuártú ndécú xití vecaá, te ní chihi-dé sáhá-güedē yaú nduhu, te ní quide tîi-dé.

25 Te dava niú ní cáháⁿ ndihí té Păblú ndihí té Silás Yă Ndiöxí, te ní xita-güedé ndudú ní quide càhnu ñaha-güedé xii-gá. Te dava-gá cue téé yíhi ve-caá ní xíndedóho-güedé nàcuáa ní xita-güedé. 26 Te uuⁿni níhi vîhi ní tnáa ní quidi-xi ndéé cimièntú ve-caá, te ní nacaáⁿ nchaa yèhe ve-caá, te ní ndihí cadèná ndútú cuè téé yíhi ve-caá ní nandáxí. 27 Te ní ndiquíú cúnú ìní téé ndënchito ve-caá, te ní quide cuèndá-dé nchíí nchaa yèhe ve-caá. Te ní tava-dé machítí-dé cahni-dé méé-dě ní cùu, chi ní cáháⁿ-dě sá ñí ndihí cue téé yíhi ve-caá ní xinu ni cùu. 28 Te té Păblú ní cáháⁿ níhi-dé, te xăhaⁿ-dě xii téé ndënchito ve-caá:

—Vá dúcáⁿ càda-n cahni-n mee-n, chi nchaa-ni-ndí yíhí —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii téé ndënchito ve-caá.

29 Te dătnùní ní xícáⁿ téé ndënchito ve-caá ñuhú, te xínu-dé cuánguihu xítí ve-caá núú yíhí tē Păblú ndihí té Silás, te quidi ñaha-ná-xi xii-dé ní quexìo-dé ní ngüñí xítí-dě núú-güedě. 30 Te dătnùní ndécá ñàha-dé xii-güedé ní ndee ve-caá, te ní xícáⁿ tnúhú-dě núú-güedě, te xăhaⁿ-dě:

—Nchòhó cachí tnúhu-ndo năsa cada-í naníhí tàhú-í —càchí-dé xăhaⁿ-dě.

31 Te ní xăhaⁿ-güedě:

—Quindáá iní-n ndihí ñadihí-n, ndihí landú-n, ndihí nchaa ñáyiú xínu cuechi núú-n tnúhu càháⁿ Xítóhó Jesucrístú, te naníhí tàhú-ndó —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě.

32 Te ní dăcuáhá ñàha-güedé xii téé ndënchito ve-caá ndihí nchaa ñáyiú ndècu vehe-dé tnúhu Yă Ndiöxí. 33 Te diu-ni òré-áⁿ ñí naquete-dé

sátá-güedě núú nĩ ñáni, te dătnùnĩ ní sandute-dé ndihĩ-yu. ³⁴ Te ndèca ñaha-dé cuáháⁿ vehe-dé ní sáñaha-dě sá nĩ xexi-güedé, te ní cudíí víhĩ ínĩ té ndēnchito vecaá ndihĩ nchaa-dé vehe-dé sá nĩ tuhá-yu ichi Yá Ndiõxí. Te cuándihu tucu té Păblú ndihĩ té Silás vecaá.

³⁵ Te nduu tněé ní xáhaⁿ cuè té cùchiuⁿ xii poleciá cuáháⁿ-güedé cúu-güedé té ndēnchito vecaá queñuhu-dé úú cue té cuánguihu ndedí nduu ìcu núhú-güedé. ³⁶ Te té ndēnchito vecaá ní xáhaⁿ-dě xii té Păblú ndihĩ té Silás:

—Cue té cùchiuⁿ ní cachí-güedé sá queé-ndó nũhú-ndó, chi ñá túú-gă ná cada-güedé, chi sa ní yáha cuendá-ndó —cächí té ndēnchito vecaá xáhaⁿ-dě xii-güedé.

³⁷ Te té Păblú ní xáhaⁿ-dě xii cue té cùu poleciá:

—Tée ròmá cúú-ndĩ, te vá cúú dùcaⁿ-ni cundu, chi ní caniha-güedě tnudĩ xii-ndĩ, te ní xinĩ-yu nchaá-yu. Te ñá túú tnàhĩ ni xicáⁿ tnúhú-güedě nũu ndáá ndècuéchi-ndĩ àdi ñáhá, chi cuendá-ni ní chihĩ ñaha-güedě vecaá xii-ndĩ. Te vitna cuinĩ-güedé dacăcu ñaha-güedě núhú-ndĩ cuendá sá vă yõo quinĩ ñáhá nũhú-ndĩ cáháⁿ-güedě, dico vá cúú dùcaⁿ cada ñaha-güedé xii-ndĩ. Chí cuáháⁿ cúñaha-ndo na quixi mee-güedé queñuhu ñaha-güedě —cächí té Păblú xii-dé cue poleciá.

³⁸ Te cue té cùu poleciá cuánuhú-güedé núú ndécú cuè té cùchiuⁿ, te ní xáhaⁿ-güedé nàcuáa ní cáháⁿ té Păblú. Te sá dúcáⁿ nĩ xáhaⁿ pòleciá sá tēe ròmá cúú-güedě, xĩáⁿ ní yùhú-güedé. ³⁹ Te ní sáháⁿ cue té cùchiuⁿ yehe vecaá, te ní xáhaⁿ-güedě sá cádá cãhnu ínĩ-güedé sá nĩ chihĩ ñaha-güedě

vecaá, te ní ndeñuhu ñaha-güedě vecaá. Te ní cáháⁿ ndàhú-güedé núú cuè téé ní xíhi vecaá sá ndéé-güedě ñuú-áⁿ nùhú-güedé. ⁴⁰ Te ní ndee-güedé vecaá, te cuáháⁿ-güedé vehe tá Lìdiá, te ní ndatnúhu-güedé ndihi nchaa ñáyiú ní sándáá iní-xi tnúhu Jèsús, te ní xáhaⁿ-güedě xí-yu nàcuáa cadá-yu, te ío ní cudíí iní-yu, te ducaⁿ te ní xica-güedé cuáháⁿ-güedé.

17

Ío dusaⁿ quide ñáyiú ñuú Tesalónica

¹ Te ní yáha-güedé ñuú Ànfípolís ndihi ñuú Apòloniá, te ní quexìo-güedé ñuú Tesalónica, te yacáⁿ cáá ñⁿ veñúhu ñáyiú isràél. ² Te ní sáháⁿ té Páblú veñúhu-áⁿ, chi ducaⁿ tnàhí quide-dé, te ndi tnahá nduu ndètatú-yu ní sáháⁿ-dé veñúhu-áⁿ ùní xito. Te ní ndatnúhu ndihi ñaha-dě xí-yu nàcuáa ní chídó tnùnì cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiòxí ndéé sanaha. ³ Te ní xítnùhu ñaha-dě nàcuáa ní cáháⁿ cue téé-áⁿ sã Crìstú Yáá tendaha Yá Ndiòxí quixi ñuyíú-a ndoho vìhi-gá, te cuú-gá, te ndoto-gá, te xáhaⁿ-dě:

—Te diu Jèsús cúú Crìstú Yáá ní tendaha Yá Ndiòxí ní quixi ñuyíú-a, núú xíáⁿ càchí tnúhu-í vitna —càchí té Páblú xáhaⁿ-dě xí-yu.

⁴ Te dava ñáyiú isràél ní sándáá iní-yu tnúhu ní cáháⁿ té Páblú, te ní níhí tnáhă-yu ndihi-dé, ndihi té Silás. Te vai ñáyiú grìégú ñáyiú càháⁿ ndihi Yá Ndiòxí ní sándáá iní-yu tnúhu Jèsús. Te ndècu titní ñáyiú dìhí ñáyiú cùnuu, te ñáyiú-áⁿ tnàhá-yu ní sándáá iní-yu tnúhu-gá. ⁵ Te dava ñáyiú isràél ñá túú ní cùu váha iní-yu núú tẽ Páblú nùu ní

ndúcũ-yu cue té cuihna ìní-xi tuhío-güedé cada chiuⁿ-güedé, chi ndi cuihnu ndi cuihnu-ni-güedé, te nchaá-yu ndihí cue té-áⁿ ndi coyo ndi coyó-yu xicuáá-yu. Te sátá ñi tecú dóho dava-gá-yu, te ní sáháⁿ tuhá-yu, te ío ní quide dùsáⁿ-yu. Te nísáháⁿ-yu vehe té Jàsón, te ní quide yicá-yu ní quíhu-yu vehe-dé nándúcú-yu té Páblú ndihí té Silás cuendá queñuhu ñàhá-yu núú nchaa ñáiyu. ⁶ Te ñá ní nàníhí ñáhã-yu xii-güedé, núu xíáⁿ ní tníⁿ-yu té Jàsón ndihí ñⁿ úú-gá cue té sàndáá iní tnúhu Jèsús, te tañuhu ñahá-yu xii-güedé cuáháⁿ núú cuè té cùchiuⁿ. Te òré ní quexió-yu núú ndécú cuè té cùchiuⁿ, te ní ngüíta-yu ní cuáá-yu, te xähãⁿ-yu xii-güedé:

—Ní quexío cue té-ãⁿ ñuú-ó, te ío dusaⁿ quide-güedé, te ducaⁿ-ni quide-güedé nchaa ñuú núú xicá cùu-güedé. ⁷ Te té Jàsón-ãⁿ ní xáhaⁿ-dë sá cúú cùndecu-güedé vehe-dé, te ñá túú sàndáá iní-güedé nacuáa càháⁿ té Cèsár té yìndaha cuéhé nàcióⁿ, te càchí-güedé sá ndécú ìngá té cùnuu-gá tucu nani-dé Jèsús —càchí-yu xähãⁿ-yu xii cue té cùchiuⁿ.

⁸ Te sátá dúcáⁿ ñi càháⁿ-yu, te ní cudééⁿ víhí cuè té cùchiuⁿ ndihí dava-gá ñáiyu ndèdóho. ⁹ Te vài díhúⁿ ñi xicáⁿ cue té cùchiuⁿ núú tè Jàsón ndihí dava-gá cue té cuáháⁿ ndihí-dé cuendá té Páblú ndihí té Silás, te núu na ndè-güedé núhú-güedé, te nacuáñaha cuè té cùchiuⁿ díhúⁿ-güedé.

Té Páblú ndihí té Silás ndécú-güedé ñuú Bèréá

¹⁰ Te òré ní cundiquiⁿ, te ní quide ndee ìní ñáhá ñáiyu sàndáá iní tnúhu Jèsús xii té Páblú ndihí

té Silás, te ní xica-güedé cuáháⁿ-güedé ñuú Bèreá. Te ñu-ni nduu ñí sáá-güedé yàcáⁿ ní sáháⁿ-güedé veñúhu ñáyíu isràél. ¹¹ Te váha-gá iní ñáyíu ñuú Bèreá dàcúxí ñáyíu ñuú Tesàlónica, chi ío ní cudíí iní-yu ní xíndedóho-yu tnúhu Jèsús, te ñⁿ nduu ñⁿ nduu ní dácuáhã-yu tnúhu ní chidó tnùní cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha cuèndá cuini-yu quini-yu núu ndáá cáháⁿ té Páblú ndihí té Silás. ¹² Te titní ñáyíu isràél ní sándáá iní-yu tnúhu-gá ndihí titní cue téé griégú ndihí ñáyíu ñíhí ñáyíu cùnuu ní sándáá iní-yu. ¹³ Te ñáva ñáyíu isràél ndécü-yu ñuú Tesàlónica, te ñáyíu-áⁿ ñí níhí-yu tnúhu sá ndécú té Páblú ndihí té Silás ñuú Bèreá càháⁿ-güedé tnúhu Yá Ndiöxí, núu xíáⁿ ní sáháⁿ-yu ñuú Bèreá ní dácuándèhndé-yu núu nchàa ñáyíu vátá dácuàha-gá. Te ñáyíu-áⁿ ñí sándáá iní-yu tnúhu ndehnde te ní cudééⁿ víhí-yu núu-güedé. ¹⁴ Te òré-áⁿ ñí xáhaⁿ ñáyíu sándáá iní tnúhu-gá xii té Páblú sá quíhíⁿ-dé yuhu làmár, te ní xica-dé cuáháⁿ-dé, te té Silás ndihí té Timùteú ní quendóo-güedé ñuú Bèreá. ¹⁵ Te ñⁿ úü-güedé cuáháⁿ ndihí-güedé té Páblú, te ndèca ñaha-güedé cuáháⁿ ndéé ñuú Àtenás, te ní xáhaⁿ té Páblú xii-güedé:

—Núu na nùhú-ndó, te cúu-ndo té Silás ndihí té Timùteú ná quíxí ndíhí-ni-güedé nanítnáhá-ndí iha —càchí-dé xáhaⁿ-dè.

Te ní xica-güedé cuánuhú-güedé.

Té Páblú ndécú-dé ñuú Àtenás

¹⁶ Te ñuú Àtenás ndétú té Páblú quíhíⁿ té Silás ndihí té Timùteú. Te yàcáⁿ ní xiní-dé sá ío cuéhé

sǎ cǎchí-yu cùu ndiǒxǐ-yu ndècu te ñá ndáá sá díú ndiǒxǐ cúu-xí, te xǐǎñ ñá túú ní cùu váha iní-dé, chi ñá tnàhá iní-dé nàcuáa quidé-yu. ¹⁷ Te ní sáháⁿ-dé veñúhu ní cáháⁿ ndihí-dé ñáyiú isràél ndihí dava-gá ñáyiú cáháⁿ ndihí Yá Ndiǒxǐ. Te ìⁿ nduu ìⁿ nduu sáháⁿ-dé xití ñuú cáháⁿ-dé tnúhu-gá ndihí nchaa ñáyiú xìca cuu yacáⁿ. ¹⁸ Te cue téé cùu epicureú ndihí cue téé cùu estoicú, cue téé-áⁿ ñí ndatnúhu-güedé ndihí té Pǎblú, te dava-güedé xǐtnàha-güedé:

—¡Ná tnúhu vìhi cáháⁿ téé lùcú-ǎⁿ! —cǎchí-güedé xǐtnàha-güedé.

Te dava-güedé xǐtnàha-güedé:

—Sàni iní-ndí sá cáháⁿ-dé cuendá ndiǒxǐ sá vǎtá quíní-gá-ó —cǎchí-güedé xǐtnàha-güedé.

Te ducaⁿ xǐtnàha-güedé, chi cáháⁿ té Pǎblú tnúhu Jèsús, te ní cáháⁿ-dé nàcuáa ní dándótó ñàha Yá Ndiǒxǐ xii-gá, xǐǎñ núu ducaⁿ xǐtnàha-güedé. ¹⁹ Te ndèca ñaha-güedé xii té Pǎblú cuáháⁿ ìⁿ xichi núú nání Àreópagú, te ní xáhaⁿ-güedé xii-dé:

—Cachí tnúhu ndáá-n ñása cuáháⁿ tnúhu cáháⁿ-n, chi na cùtnuní ndáá iní-ndí, ²⁰ chi ducaⁿ-ni cáháⁿ-n tnúhu sá ñá túú sàcúndèdóho-ndí, te cuíní-ndí cachí tnúhu ndáá-n ñása ndùu tnúhu-áⁿ cuendá cutnùní váha iní-ndí —cǎchí-güedé xǎhaⁿ-güedé xii-dé.

²¹ Te nchaa ñáyiú ñuú Àtenás ndihí ñáyiú dava-gá ñuú, mee-ni tnúhu saa cuíní-yu cáháⁿ-yu, nchaa sá vǎtá cúndèdóho-gá-yu cuíní-yu cundedóho-yu.

²² Te té Pǎblú ní ngúnutnǐ-dé núú xǐxúcu-yu ncháá-yu, te xǎhaⁿ-dè:

—Nchòhó cue ñáyiú ñuú Àtenás, cundedóho-ndo nchàa tnúhu na cáháⁿ-í-a. Ío quíde cahnu nchohó

sá cãchí-ndó cùu ndiõxí-ndó. ²³ Te vitna ní quexìo-í ñuú-ndó, te ní xiní-í sá yàyacáⁿ ndécú nchàa sá cãchí-ndó cùu ndiõxí-ndó cãháⁿ ndihí-ndo. Te ní xiní-í ìⁿ xichi núú ndèé tnuní quidé cãhnu-ndo Yá Ndiõxí Yaá ñá túú xìní-ndó, te ñiu-ni ducaⁿ cãháⁿ lètrá ndèé tnuní xiáⁿ, te cãchí-xi: “Tha quide cãhnu-ndí Ndiõxí sá ñà túú xìní-ndí”, duha cãháⁿ lètrá-áⁿ. Te quide cãhnu-ndo Yá Ndiõxí cãháⁿ-ndó, dico ñá túú xìní-ndó ñãsa cãa-gá, te yúhú xìní ndáá-í nàcuáa cãa Yá Ndiõxí, chi ñiu-ni Yá Ndiõxí cãháⁿ ndihí-í, te ñiu tnúhu-gá cãháⁿ-í vitna.

²⁴ Te ñiu Yá Ndiõxí ní cadúha-gá ñuyíú-a ndihí nchaa sá ió, núu ñiu-gá cúú Xìtohó ñuyíú-a ndihí andíu. Te ñá túú xìní ñuhu-gá vehe dàcaa ñáyíu ñuyíú-a cundecu-gá. ²⁵ Te ñá túú xìní ñuhu-gá ñáyíu chindee ñàhá-yu xii-gá, chi mee-gã quidé-gã nchító-ó ndècu-o te tàxi-gá yócó tãchí-ó ndihí nchaa sá xìní ñuhu-o.

²⁶ Te ndèé sanaha ñí cadúha-gá ìⁿ ñi-ni téé, te ñiu-ni níñí-dě cúú ñáyíu ndècu ñicaxico ñuyíú. Te ñiu-ni mee Yá Ndiõxí ní xáhaⁿ-gã nchaa núú cùndécú-yu, te mee-gã ní cãháⁿ-gá ná daha cuía cudíi nchaa nàcióⁿ ndihí mèé-yu. ²⁷ Te cùní-gá sá ncháá ñáyíu nanducu ñàhá-yu cãháⁿ ndihí ñàhá-yu xii-gá, te mee-gã ndécú túha-gá sá cãháⁿ ndihí ñàha-gã xií-yu ìⁿ ìⁿ-yu. ²⁸ Te ñiu-ni Yá Ndiõxí xító ñàha-gá xií-yu núu cùdíi-yu ndécú-yu te cãndá-yu. Te duha ní cãháⁿ ìⁿ ñaní tnáhá-ndó, téé ní cutnùní iní-xi ní xíndecu ndèé sanaha, te ní xáhaⁿ-dě xií-yu: “Nchaa-o cùu-o déhe Yá Ndiõxí”, duha ní xáhaⁿ-dě xií-yu. ²⁹ Te núu déhe Yá Ndiõxí cúu-yu ncháá-yu, te vá cúú cãháⁿ-yu sá Yá Ndiõxí cúú sã ñí cadúha-yu ndahá-yu. Te sá ñí cadúha-yu

cùu ndiöxĩ-yu-án, dava cùu-xi díhúⁿ cuàáⁿ, dava cùu-xi díhúⁿ cuixíⁿ, dava cùu-xi yúú. Te mèé-yu ní cahu iní-yu nàcuáa cunduu sá cúú ndiöxĩ-yu. ³⁰ Te cútnàhá ñá túú ní cùtnuní iní-yu sá nèhé ní quidé-yu ní cadúha-yu nchaa xĩáⁿ, te ñá túú ní quide cuendá Yă Ndiöxí sá dúcáⁿ ñĩ quidé-yu. Te vitna cächí Yă Ndiöxí sá dáña nchàa ndi túhú-yu nchaa sá cuèhé sá dúhá quidé-yu. ³¹ Te Yá Ndiöxí nánhá-gă ná nduu cùndecu nchaa ñáyiu núú-gă, te mee-gă sa nàha-gá ndëndida càa ñáyiu ní quide váha, te ndëndida càa ñáyiu ñá túú ní quide váha. Te mee-gă ní xáhaⁿ-gă xii Déhe-gá Yaá nání Jèsús cúñaha-gă xii-yu núu ndëndida càa-yu ní quide váha te ndëndida càa-yu ñá túú ní quide váha. Te mee Jèsús cáháⁿ ndáá cuiti-gá, te sa nàha-o sá ncháá xĩáⁿ cada Jèsús, chi diu cuendá-áⁿ ñĩ dándótó ñàha Yá Ndiöxí xii-gá —cächí té Păblú xăhaⁿ-dě xii-yu.

³² Te òré ní cáháⁿ té Păblú sá ñĩ ndoto Jèsús, te dava ñáyiu ñá ní tnàhá iní-xi tnúhu ní cáháⁿ-dé ní cáháⁿ yíchí-yu. Te davá-yu ní xáhăⁿ-yu xii-dé:

—Te ingá xito quixi-n, te cáháⁿ tucu-n tnúhu ní cáháⁿ-n vitna —cachí-yu xáhăⁿ-yu xii-dé.

³³ Te ní xica-dé cuáháⁿ-dé. ³⁴ Te dava ñáyiu ní xíndedóho tnúhu ní cáháⁿ té Păblú ní sándáá iní-yu Jèsús, te ní chindee tnúhu ñánhá-yu xii-dé. Te ñⁿ té cùchiuⁿ Areópagú nání-dě Nĩxú ndihí ñⁿ ñadìhí nání-áⁿ Dămarís, tnàhá-yu ní sándáá iní-yu tnúhu-gá ndihí dava-gá-yu.

18

Té Păblú ndécú-dě ñuú Còrintú

1 Te té Păblú ní quee-dé ñuú Àtenás cuáháⁿ-dé ñuú Còrintú. 2 Te yàcáⁿ ní naníhí tnáhá-dě ndihí ìⁿ tée isràél nání-dě Àquilú, te tée-áⁿ cúú-dě tée distritú Pòntó, te ní xíndecu-dé ndihí ñadìhí-dé tá Priscilá ñuú Rómá. Te té Cèsár tée yìndaha cuéhé nàcióⁿ, tée nàni Claudiú ní xáhaⁿ-dě sá vǎ cúú-gǎ cundecu ñáyiú isràél ñuú Rómá, te xǎⁿ nùu ní ndee té Àquilú ndihí ñadìhí-dé cuáháⁿ-yu ñuú Còrintú. Te sácú-ni nduu ní cuu sá nǐ quexìó-yu ñuú-áⁿ, te ní sáháⁿ té Păblú ní ndatnúhu ndihí ñaha-dě xii-yu vehé-yu. 3 Te ní xáhǎⁿ-yu sá cùndècu-dé cada chiuⁿ ndihí ñahá-yu, chi ìⁿ-ni chiuⁿ quide-dé ndihí-yu, te ní xóo dacáá-yu vehe dóó. Te núu xǎⁿ ní xíndecu ndihí ñaha tǐ Păblú ní quide chiuⁿ ndihí ñaha-dé xii-yu. 4 Te núú ùná núú ùná nduu, nduu ndètátú-yu, ní xóo quíhíⁿ-dé veñúhu ñáyiú isràél. Te ní ndatnúhu-dé ndihí ñáyiú isràél ndihí ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél, te ní xáhaⁿ-dě sá quìndáá iní-yu tnúhu Jèsús.

5 Te té Silás ndihí té Timùteú ní quee-güedé distritú Macèdoniá cuáháⁿ-güedé núú ndécú tǐ Păblú. Te òré ní quexìo-güedé, te ní cáháⁿ-ni té Păblú tnúhu Yá Ndiòxí núú ñáyiú isràél, te xáhaⁿ-dě xii-yu sá Jèsús cúú-gǎ Crìstú Yaá ní tendaha Yǎ Ndiòxí ní quixi ñuyíú-a. 6 Te sá dúcáⁿ nǐ cáháⁿ-dé nùu ní nǎá ndihí ñahá-yu xii-dé, te ní cáháⁿ cuéhé-yu cuendá-dé, núu xǎⁿ ní naquidi-dé dóó-dě. Te ducaⁿ nǐ quide-dé cuendá sá cútnùní iní-yu sá ñǎ ní tnáhá iní-dé nàcuáa ní cáháⁿ-yu, te ní xáhaⁿ-dě xii-yu:

—Yúhú ñá túú cuèchi-í, te núu ní xíta nihnu-ndo, xǎⁿ quèndóo cuèchi mee-nǎ-ndó. Te vitna quíhíⁿ-í cáháⁿ ndihí-í ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél, te vǎ

nánducu-gá-í nchòhó ñáyiú isràél cáháⁿ ndihí ñaha-ĩ xii-ndo —càchí-dé xăhaⁿ-dě xií-yu.

⁷ Te ní xica-dé cuáháⁿ-dé vehe ìⁿ téé nàni Justú, te téé-áⁿ ndécú yàtni-dé núú cáá veñúhu, te tnàhá-dé càháⁿ ndihí-dé Yă Ndiöxí. ⁸ Te té Crispú téé yìndaha veñúhu-áⁿ ñí sándáá iní-dé Jèsús ndihí ñadìhí-dé ndihí landú-dé. Te vâi ñáyiú ñuú Còrintú ní sáháⁿ-yu ní xíndedóho-yu tnúhu-gá, te ní sándáá iní ñáhă-yu xii-gá, te ní sanduté-yu. ⁹ Te ìⁿ niú ní cáháⁿ saní té Păblú sá ñí xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii-dé:

—Cáháⁿ-ni-n tnúhu-í, te vá yùhú-n nchàa tnúhu cuèhé tnúhu duha càháⁿ ñáyiú, ¹⁰ chi yúhú chindee ñàha-í xii-n, te vá yôo ìⁿ cada úhú ñáhá xii-n, te vâi-gá ñáyiú ñuú-áⁿ quìndáá iní-yu tnúhu-í —càchí-gá xáhaⁿ-gă núú sàní-dé.

¹¹ Te ñuú Còrintú ní xíndecu té Păblú ìⁿ cuíá dava, te mee-ni tnúhu Yă Ndiöxí ní xóo dacuàha-dé ñáyiú.

¹² Te ndècu-gá-dé ñuú-áⁿ ñí ngóo té Gàlìón chiúⁿ taxi tnuní-dé distritú Acăyá. Te dàvá-áⁿ ñí cudééⁿ ñáyiú isràél núú tē Păblú, te ní tnì ñàhá-yu xii-dé ndécá ñàhá-yu cuáháⁿ núú cuè téé cùchiuⁿ. ¹³ Te ní xáhăⁿ-yu xii té Gàlìón téé cùu gobiernú:

—Téé-a ní quexìo-dé ñuú-ó xica cuu-dé te cuìní-dé dandàhú ñáhá-dě chitnahá-ndí-dé cada-ndí nàcuáa quìde-dé quídé càhnu-dé Ndiöxí-dě, te dañá-ndí vá cádá-gă-ndí nàcuáa càháⁿ tnúhu sá sánú ìchi ñaha xii-o nacuáa cundecu-o cuìní-dé —càchí-yu xáhăⁿ-yu xii téé cùu gobiernú.

¹⁴ Te té Păblú cuìní-dé caní-dé cuèndú ní cùu, te ní ngúita té Gàlìón càháⁿ-dé, te xáhaⁿ-dě xií-yu:

—Nchòhó ñáyiú isràél, cundedóho-ndo tnúhu na càháⁿ-í-a. Te núu ndècu núú ìⁿ cuéchi ní quide-dé

àdi ní sahani-dé ìḡⁿ ndíyì, te cuu cundáá-xi iha, te cáháⁿ-ndó nũu nándi cùu sá nĩ quide-dé, ¹⁵ àdi dico-ni sá ìḡⁿ tnũhu ní cáháⁿ-dé, te yáchí-gá chí cuáháⁿ yàcáⁿ ndatnúhu-ndo nũú méé-ndó, chí mee-ni sã ñà túú quide-dé nàcuáa càháⁿ tnúhu sá sánú ìchi ñaha xii-ndo caháⁿ-ndó, te yúhú ñá túú tnàhá iní-í cada ndáá-í nchaa xíáⁿ —càchí-dé xáhaⁿ-dè.

¹⁶ Te ní cudééⁿ-dè, te ní ndeñuhu ñaha-dè xií-yu vechiùⁿ. ¹⁷ Te ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél ní tñí-yu té Sòstenés té yìndaha veñúhu ñáyiu isràél, te ndèhe té Gàlìón té cùu gobiernú ní canihá-yu xii-dé, dico ñá túú tnàhí ná tnúhu ni cáháⁿ-dé taunihnu-dé té ní caní-yu-áⁿ.

Té Pàblú cuáháⁿ tucu-dé ñuú Antiòquia, te yàcáⁿ ní xica tucu-dé cuáháⁿ-dé dava-gá ñuú càháⁿ-dé tnúhu Yá Ndiõxí

¹⁸ Te titní-gá nduu ní xíndecu té Pàblú ñuú Còrintú, te ní quide ndee iní-dé nchaa ñáyiu ní sándáá iní-xi tnúhu Jèsús, te ní tñí-dé ìchi cuáháⁿ-dé distritù Sìriá ndihì té Àquilú ndihì ñadìhí té Àquilú-áⁿ tã Priscilá, te ní quexió-yu ñuú Cèncreá. Te cùmání-gã tñí-yu ìchi quíhíⁿ-yu ñuú Éfesú, te ní dètè díquí tẽ Pàblú, chí ducaⁿ nĩ xáhaⁿ-dè xii Yá Ndiõxí sá ndèé xínu ìḡⁿ chiùⁿ ní sani iní-dé cada-dé cuendá-gá, te dàtnùní dètè-dé. Te ní quée-yu bàrcú cuáháⁿ-yu. ¹⁹ Te ní quexió-yu ñuú Éfesú, te yàcáⁿ ní xáhaⁿ tẽ Pàblú sá cùndècu té Àquilú ndihì ñadìhí-dé, te mee-dè quíhíⁿ-dé dava-gá ñuú. Te cùmání-gã caca-dé quíhíⁿ-dé, te ní sáháⁿ-dé veñúhu ñáyiu isràél ní ndatnúhu ndihì ñaha-dè xií-yu. ²⁰ Te ní

xáhăⁿ-yu sá cúndècu-dé títńí nduu, te ñá ní cuení-dé cundecu-dé. ²¹ Te ní xáhaⁿ-dě:

—Núhú-í chi dacuítí xini ñuhu-xi cundecu-í vico coo ñuú Jerusálén, te quixi tucu-í te núu Ndiöxí ná cächí-gá, te vitna chí cádá ndèe iní —cächí-dé xáhaⁿ-dě xii-yu.

Te ní quée-dé bàrcú cuáháⁿ-dé. ²² Te ní quexìo-dé ñuú Cèsareá, te ní quene-dé bàrcú, te ní xica-dé cuánuhú-dé ñuú Jerusálén, te ní ndexìo-dé, te ní dándácõ váha-dé ñáyi ndècu ichi Yá Ndiöxí, te dătnùní ní xica-dé cuáháⁿ-dé ñuú Antiòquia. ²³ Te yàcáⁿ ní xíndecu-dé títńí nduu, te dătnùní ní tńi-dé ichi cuáháⁿ-dé. Te ní sáháⁿ-dé nihi distritú Gàlaciá ndihi distritú Frigiá. Te ndi tnahá ñuú ní sáháⁿ-dé ní cáháⁿ-dé ndihi ñáyi sàndáá iní tnúhu Yá Ndiöxí, te ní ndúcú ndéé-gă-yu ní quidé-yu nchaa nàcuáa ní xáhaⁿ-dě cadá-yu.

Té Àpolós cáháⁿ-dé tnúhu Yá Ndiöxí ñuú Éfesú

²⁴ Te dàvá-áⁿ ñi quèxio iⁿ tée isràél ñuú Éfesú, te nàni-dé Àpolós, te cùu-dé tée ñuú Alejandriá, te ío váha túha-dé tnúhu Yá Ndiöxí, te ío váha ñuhu díquí-dé nàcuáa cáháⁿ-dé, ²⁵ chi sa xini-dé nàcuáa ní xóo cáháⁿ ndí Juáá cútnáhá ní xóo dacuàndute ndí ñáyi. Te ío ní cudí iní-dé ní cáháⁿ-dé nchaa nàcuáa ní cuu cuendá Jèsús, dico vátá dăcuàha-gá-dé nchaa tnúhu ní cáháⁿ méé Jèsús. ²⁶ Te ní sáháⁿ-dé veñuhu ñáyi isràél, te yàcáⁿ ní cáháⁿ-dé ni yùhu ni iní-dé. Te ndècu té Àquilú ndihi ñadihi-dé tá Priscilá ndedóho-yu tnúhu ní cáháⁿ-dé, te ní xáhăⁿ-yu sá quihíⁿ-dé vehé-yu, te ní sáháⁿ-dé, te ní xitnùhu ñáhá-yu xii-dé dava-gá tnúhu Yá Ndiöxí sá ñà túú

xìní-dé. ²⁷ Te ní cachí té Àpolós sá quíhíⁿ-dé dis-
trítú Acâyá, núu xíáⁿ ní cadúha ñáyiú ñuú Éfesú
ñ tutú canehe-dé quíhíⁿ ndaha ñáyiú sàndáá iní
tnúhu-gá xĩndecu Acâyá. Te xăhăⁿ-yu núú tütú-yu:
“Cáháⁿ váha-ndo ndíhi té Àpolós nõu ní quexìo-dé”,
càchí-yu xăhăⁿ-yu núú tütú-yu. Te ní xica-dé
cuáháⁿ-dé, te ní quexìo-dé Acâyá. Te nchaa ñáyiú
sàndáá iní tnúhu-gá yàcáⁿ, diu-ni mee Yă Ndiõxí
ní chindee ñàha-gá ní sàndáá iní ñáhă-yu xii-gá.
Te té Àpolós ío váha ní cáháⁿ-dé tnúhu Yă Ndiõxí
núú-yu, te xíáⁿ ío ní ndúcú ndéé-gă-yu ní quidé-yu
chìuⁿ-gá. ²⁸ Te té Àpolós ní ndatnúhu-dé ndíhi ñáyiú
isràél, te ní xĩndedóho dava-gá-yu. Te ío váha ní
caní-dé cuendú nchaa nàcuáa ní xóo cáháⁿ cue téé
ndéé sanaha sã quíxí Crìstú ñuyíú-a. Te ní cáháⁿ
ndáá-dé ní xáhaⁿ-dě sá díú-ní Jèsús cúú-gă Crìstú
Yaá ní tendaha Yă Ndiõxí ní quixi ñuyíú-a. Te ñáyiú
isràél xĩndatnúhu-yu sá ñă ndáa nàcuáa càháⁿ-dé,
dico ñá ní ñĩhĩ-yu tnúhu cúñhá-yu xii-dé, chi ío
váha ñùhu díquí-dě tnúhu cáháⁿ-dé.

19

Té Păblú ndécú-dě ñuú Éfesú

¹ Te cútnàhá ndécú-gă té Àpolós ñuú Còrintú, te
ní xica té Păblú cuáháⁿ-dé tá yăha-dé mee-ni xití
yucu cuáháⁿ, te ní sáá-dé ndéé ñuú Éfesú. Te ñuú-áⁿ
ñĩ naníhí tnáhá-dě ndíhi cue téé sàndáá iní tnúhu
Jèsús. ² Te ní xícáⁿ tnúhú-dé núú-güedé, te xăhaⁿ-dě:
—¿Sa ní quexìo Espíritú Yă Ndiõxí ní ngúndecu
ndíhi-ndo ndéé òré ní sàndáá iní-ndó Jèsús-ăⁿ? —
càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-güedé.

Te ní xáhaⁿ-güedě:

—Ñá túú xìní-ndí sá ió Espíritú Yá Ndiöxí —
càchí-güedé xáhaⁿ-güedě xii-dé.

³ Te ní xáhaⁿ tùcu-dé:

—¿Nása ní cáháⁿ téé ní dácúándùte ñaha xii-ndo-i?
—cachí-dé xáhaⁿ-dě xii-güedé.

Te ní xáhaⁿ-güedě:

—Ní cáháⁿ-dé nàcuáa ní xóo cáháⁿ ndí Juáa —
càchí-güedé xáhaⁿ-güedě xii-dé.

⁴ Te ní xáhaⁿ tē Pāblú:

—Ndí Juáa ní dácúándùte ñaha ndí xii ñáyiú, chi
ní cuiní-yu sá dáñá-yu nchaa sá cuèhé sá dúhá
quidé-yu. Te ní xáhaⁿ ndí xií-yu: “Quindáa iní-ndó
tnùhu Jèsús chi dacuítí quixi-gá ìⁿ nduu”, duha
ní xáhaⁿ ndí Juáa xií-yu —càchí té Pāblú xáhaⁿ-dě
xii-güedé.

⁵ Te sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ té Pāblú xáhaⁿ-dě xii-güedé,
núu xiáⁿ ní sandute-güedé nàcuáa ní dándõo tnúhu
Jèsús. ⁶ Te ní sacáⁿ ndodo té Pāblú ndahá-dé
díquí-güedě, te òré-ni ní quexìo Espíritú Yá Ndiöxí
ní ngündecu ndihi-güedé, te ní ngüíta-güedé ní
cáháⁿ-güedé tnúhu sá dácàhu iní ñáhá Espíritú-gá,
tnúhu sá ñà túú xìní-güedé cáháⁿ-güedé, te ní
cáháⁿ-güedé tnúhu Yá Ndiöxí nàcuáa ní dácáhu iní
ñáhá Espíritú-gá xii-güedé. ⁷ Te cùu datná úxúú
tnàhá-güedé.

⁸ Te té Pāblú ní sáháⁿ-dé veñúhu ñáyiú isràel
ní cáháⁿ ndihi-dé-yu, te úní yóo ñí xínu ní xica
cúu-dé veñúhu-yu. Te ío váha ñùhu díquí-dě
tnúhu cáháⁿ-dé, núu xiáⁿ ní cuyí-dě ní cáháⁿ-dé,
te ní xáhaⁿ-dě sá quindáa iní-yu tnúhu Jèsús, te
ducaⁿ te ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiöxí xií-yu. ⁹ Te

davá-yu ío sàá iní-yu ñá ní cuení-yu quindáá iní-yu, te ío ní cáháⁿ cuèhé-yu cuendá Jèsús xití veñúhu núú dáva-gá-yu. Te té Páblú ní ndee-dé veñúhu cuáháⁿ-dé ndihí ñáyiú sàndáá iní tnúhu Jèsús. Te ìⁿ nduu ìⁿ nduu ní sáháⁿ-dé scuèlá té Tìranú ní dácuahá ñàha-dé xí-yu. ¹⁰ Te úú cuiá ducaⁿ ñí sáháⁿ-dé scuèlá ní dácuahá-dě ñáyiú. Te nchaa ñáyiú isràél ñáyiú ndècu ñihí distritú Àsiá ndihí nchaa ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél ní xíndedóho-yu tnúhu Jèsús. ¹¹ Te té Páblú ío ní chindee ñàha Yá Ndiöxí xii-dé ní quide-dé vài núú sã vã yõo tnàhí ndàcu cada. ¹² Te pãñú díquí-dě ndihí dóó cándèé núú yíquí-dě ní xícáⁿ-yu nèhé-yu ní sáháⁿ núú ndécú ñáyiú cùhú, te xíãⁿ ní tñií ñáyiú cùhú ndihí ñáyiú yìhí ñaha espíritú cúndihí yucu ñávãha, te ní ndúha-yu.

¹³ Te ñuú Isràél véxi cue téé tatna xìca cuu-güedé quidé tãtna-güedé ñáyiú yìhí ñaha espíritú cúndihí yucu ñávãha. Te ní ngüíta-güedé ní cacu nèhe-güedé Jèsús cuendá quee espíritú-áⁿ yiqui cùñú-yu, te ní xáhaⁿ-güedě:

—Xocuñí-n, chi càchí Jèsús sá vã cúndècu ndihí-gá-n tée-a. Te diu-ni Jèsús cacú nèhe té Páblú òré cáháⁿ-dé tnúhu-gá —càchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii espíritú-áⁿ.

¹⁴ Te úsá tnàhá-güedé ducaⁿ ñí xóo cada-güedé. Te tãtá-güedě ní xínani-dě Èsevã, te téé-áⁿ ñí cuu-dé dútú cúnù. ¹⁵ Te sá dúcãⁿ ñí cáháⁿ-güedé, te ní xáhaⁿ espíritú cúndihí yucu ñávãha-áⁿ xii-güedé:

—¿Te ná cúú nchòhó nñu dayùhú ñáhá-ndó? Te xìní-í Jèsús, te xìní-í yoo cùu té Páblú, te nchòhó ñá

túú xìní ñáhà-í xii-ndo —càchí espíritú-án xǎhaⁿ-xi xì-güedé.

16 Te téé yǎhi ñaha espíritú cúndǎhi yucu ñávǎha-án ñí ndanchita-dé ní tñi-dé cue téé quide tátna-án, te ní ndǎhi dóó-güedé ní ndátá-dě, te ní dánǐcuèhé ñáhá-dě xii-güedé, te ní xinu-güedé cuáháⁿ-güedé.

17 Te nchaa ñáyiú isràél ndécú ñùú Éfesú ndǎhi dava-gá ñáyiú ndècu dǐu-ni ñuú-án ñí níhǐ-yu tnúhu nàcuáa ní cuu, te ío ní yùhú-yu, te vǎi-yu ní cachí sá ïo càhnu cuu Xítóhó Jesucrístú.

18 Te dava ñáyiú ní sándáá iní-xi tnúhu Jèsús ní sáháⁿ-yu núú ndécú tǎ Pǎblú, ndǎhi núú ndécú nchàa ñáyiú ní sándáá iní tnúhu-gá ní náhmá-yu nàcuáa ní xóo cada-yu. 19 Te titní ñáyiú ni xóo cada ndùu nehé-yu tutú-yu ní sáháⁿ núú ndécú nchàa ñáyiú sándáá iní-xi tnúhu-gá, te yàcáⁿ ní ndada cuendá-yu sá ïo yahu ní sáha-yu tutú-yu, chi ndéé údico úxí mǐl díhúⁿ cuìxíⁿ ní sáha-yu núú ncháá. Te ncháá-yu ní sahmí-yu tutú-yu. 20 Te sátá ñí cáyú nchaa tutú-án, te vǎi-gá ñáyiú ní tuhá-yu ichi Yá Ndiǒxí, te ní sáha-yu cuendá sá ïo xìni ñuhu tnúhu Yá Ndiǒxí.

21 Te ní cachí té Pǎblú sá quíhíⁿ-dé distritú Macèdoniá ndǎhi distritú Acǎyá, te dǎtnùní núhú-dé ñuú Jerusalén, te ducaⁿ te dǎtnùní quíhíⁿ-dé ñuú Rómá. 22 Te ndècu ndǎhi-dé té Timùteú ndǎhi té Èrastú cue téé chǐndee ñaha xii-dé. Te té Pǎblú ní xáhaⁿ-dě xii-güedé sá códó nùu-güedé quíhíⁿ Macèdoniá, te ní xica-güedé cuáháⁿ-güedé, te mee-dě ní quendóo-dé.

Ñáyiú Éfesú ío dusaⁿ quidé-yu ñuú-yu

23 Te dàvá-án̄ ìo ní cudéěⁿ-yu núú nchàa ñáyiu ní tuha ichi Yá Ndiöxí. 24 Te ìⁿ téé ñúú Éfesú nání-dě Demètriú. Te téé-án̄ ñí xóo canehe chiuⁿ-dé mee-ni dǐhúⁿ cuixíⁿ ní xóo cadúha-dé veñúhu lǐhli, dàtná cuiní-ndó càa veñúhu Diàná sá cúú ndiöxí-yu. Te vài dǐhúⁿ ñí xóo níhí-dě ndihí cue téé ní xóo cada chiuⁿ ndihí-dé. 25 Te ní cana-dé cue téé quide chiuⁿ ndihí-dé, ndihí nchaa cue téé quide chiuⁿ ndihí dǐhúⁿ cuixíⁿ, te ní xáhaⁿ-dě xii-güedé:

—Nàha-ndo sá ìo váha ñihí-ó dǐhúⁿ cuendá chiuⁿ quide-o. 26 Te nàha-ndo sá càchí té Páblú sá ñà díú ndiöxí cúú sǎ ñí cadúha ñáyiu ñuyíú-a. Te ducaⁿ càháⁿ-dé ñúú-ó, te ducaⁿ-ni càháⁿ-dé ñihí distritú Àsiá, te ío-gá vài ñáyiu sàndáá iní tnúhu càháⁿ-dé. 27 Te ío úhú ñúu na cuíta chiuⁿ quide-o, vá yóo-gá cuaaⁿ sá cadúha-o. Te nguíta-yu càháⁿ-yu sá veñúhu Diàná ñá túú càváha, te vá cadá càhnu-gá-yu sàndú-ó. Te nàha-ndo sá ìo càhnu cuu Dianá, chi nchaa ñáyiu distritú Àsiá quidé càhnu ñahá-yu ndihí ñáyiu xǐndecu ñí càa xico ñuyíú — càchí té Demètriú xáhaⁿ-dě xii-güedé.

28 Te sá dúcáⁿ ñí càháⁿ té Demètriú, xǐáⁿ ní cudéěⁿ-güedé núú tè Páblú, te uuⁿni ní cuáá-güedé te càchí-güedé:

—¡Ío càhnu cuu Dianá sàndú ñáyiu Éfesú! — càchí-güedé.

29 Te nchaa ñáyiu ñúú Éfesú ndì coyo ndi coyo-yu xícáháⁿ-yu. Te tnàhá úú cue téé distritú Macèdoniá xícá cùu-güedé ndihí té Páblú, ìⁿ-dé nání-dě Gáyú, te ìⁿ-dé nání-dě Aristarcú. Te ní tnì-güedé úú cue téé-án̄, te cuánguihu coyo ndihí ñaha-güedé vehe núú quidé-güedé jùndá. 30 Te té Páblú cuiní-dé

quihu-dé tnàhá-dé vehe-áⁿ cǎháⁿ ndihí ñaha-dě ní cùu, te ñá ní dàña cue téé ní sándáá iní tnúhu-gá.
 31 Te ìⁿ úú cue téé cùn^{uu} distritú Àsiá ní cǎháⁿ váha-güedé cuendá té Pǎblú, te ní xáhaⁿ-güedě xii ìⁿ téé xínu cuechi núú-güedě ní sáháⁿ-dé ní xáhaⁿ-dě xii té Pǎblú sá vǎ quihu-dé vehe núú quidé-güedě jündá. 32 Te uuⁿⁱ ní cuáá-yu nchaá-yu, te ñá ìⁿ-ní tnúhu ni cǎháⁿ-yu, chi ndi díⁿ tnúhu ní cǎháⁿ-yu ìⁿ ìⁿ-yu. Te chitu-gǎ ñáyiú ñá ní cùtnuní iní-yu ná cuendá ní dátacá ñáhá-güedě xití vehe-áⁿ, chi ñá ìⁿ-ní tnúhu ni cǎháⁿ-yu. 33 Te davá-yu ní cǎháⁿ-yu sá cuěchi té Lijandrú cúú-xí, chi ní xáhaⁿ ñǎyiú isràél xii-dé sá cǎháⁿ-dé yuhú-yu chindee tnúhu ñaha-dě xií-yu. Te ní quide-dé ndaha-dé núú-yu sá cùndedóho-yu tnúhu cǎháⁿ-dé chindee tnúhu ñaha-dě xií-yu yòtnúhu. 34 Te ní cutnùní iní-yu sá tēe isràél cúú-dě, te uuⁿⁱ ní cuáá tucú-yu, ñá ní dàñá-yu cǎháⁿ-dé, te cǎchí-yu:

—¡Ío cùn^{uu} Dianá sàndú ñuú Éfesú! —cǎchí-yu. Te dàtná úú òré ìⁿ-ni tnúhu ní cǎháⁿ-yu.

35 Te téé cùu secretariú-ni-gá ní cǎháⁿ-dé, te dǎtnùní cuèé cuèé ní sadí-yu yuhú-yu. Te ní xáhaⁿ-dě xií-yu:

—Nchaa-ndo cùndedóho-ndo ìⁿ tnúhu na cǎháⁿ-í-a. Ío cùn^{uu} Dianá, te nchaandi túhú ñáyiú sa nàhá-yu sá ncháá-ó ío nèhe cuendá-ó venúhu-ǎⁿ. Te nàhá-yu sá néhé cuendá-ó sàndú-áⁿ, chi véxi cuuⁿ-gá andiú. 36 Te vá yóo ìⁿ cǎchí sá ñǎ ndàá. Te coto-ndo mēe-ndo, te vá cuídó-ndó càda-ndo, te vá cuídó-ndó cǎháⁿ-ndó. 37 Te ná cuendá ndécá-ndó cuè téé-áⁿ vèxi, te ñá túú nǎ ní

quide-güedé, te ñá túú nă ní dùhu-güedé veñúhu, te ñá túú càháⁿ cuèhé-güedé cuendá Dianá. ³⁸ Te núu ío yoo nàá ndihí ñaha xii té Demètriú ndihí cue téé quide chiuⁿ ndihí-dé, te quíhíⁿ-güedé cacáⁿ cuéchi-güedé núu cuè téé cùchiuⁿ. Te cue téé cùchiuⁿ na cundoho-güedé nũu quehdé-güedé cuéchi-yu àdi ñáhá. ³⁹ Àdi ío-gá ná cuendú ñúhú ìní-ndó, te càháⁿ-ndó òré ná cóo jundá. ⁴⁰ Te ío úhú nũu na nihí téé tàxi tnuní ñáhá xii-o tnúhu sá dúhá ïo quide dusaⁿ-o, te cachí-dé sá ndècuéchi-o chi ñá túú sàndáá ìní-ó-dě quesaha-dě. Te ñá túú tnàhí ndùu váha-xi sá dúhá càda-o ni cuu, te vitna duha ní quide-o, te ñá cùtnùní ìní-ó nàsa cúñaha-o xii téé tàxi tnuní ñáhá xii-o núu na càna ñaha-dé —càchí téé cùu secretariú xàhaⁿ-dé xií-yu.

⁴¹ Te ní xàhaⁿ-dě sá nùhú-yu te ní ndihí-yu cuánuhú.

20

Té Păblú cuáháⁿ-dé distrítú Macèdoniá ndihí distrítú Grèciá

¹ Te òré ñá túú-gă ní quide dusaⁿ-yu, te ní cana ñaha tẽ Păblú xii nchaa ñáyiu sàndáá ìní tnúhu Jèsús ní càháⁿ-dé dóho-yu nàcuáa cadá-yu. Te ní quide ndee ìní ñáhá-dě xií-yu, te ní tnii-dé ichi cuáháⁿ-dé distrítú Macèdoniá. ² Te tayăha-dé cuáháⁿ ìⁿ ìⁿ ñuú yíndèhu Macèdoniá. Te càháⁿ-dé dóho nchaa ñáyiu sàndáá ìní tnúhu Jèsús nàcuáa cadá-yu, te ní cudíⁿ ìní-yu cadá-yu nàcuáa càháⁿ Yă Ndiõxí cadá-yu sá dúcáⁿ ñí càháⁿ-dé dóho-yu. Té ní quexìo-dé distrítú Grèciá. ³ Te xíáⁿ ñí xíndecu-dé úní yóó. Te xíáⁿ quëe-dé bàrcú quíhíⁿ-dé distrítú

Sìriá ní cùu, te ní níhí-dě tnúhu sá ndétú ñaha ìíⁿ úú cue téé isràél cahni ñaha-güedě xii-dé ní cùu, núu xiǎⁿ ní tñi-dé ichi cuáháⁿ-dé ní yáha-dé ichi distritú Macèdoniá. ⁴ Te cuáháⁿ ndihí-dé té Sopàtér téé ñuú Bèrèá, ndihí té Aristarcú, ndihí ìíⁿ téé nàni Segundú. Te ndi nduú cue téé-áⁿ cúu-güedě cue téé ñuú Tesalónicá. Te tnàhá té Gǎyú téé ñuú Dèrbé, ndihí té Timùteú cuáháⁿ ndihí-dé, te tnàhá té Tìquicú ndihí té Tröfimú cuáháⁿ ndihí-dé, te úú cue téé-áⁿ cúu-güedě cue téé distritú Àsiá. Te nchaa cue téé-áⁿ cuáháⁿ ndihí-güedé té Pǎblú. ⁵⁻⁶ Te ní quexìo-güedé ñuú Fìlipú, te yàcáⁿ ní naníhí ñáhá-güedé xii-ndí. Te té Pǎblú ní tendaha-dě cue téé ndihí-dé cuáháⁿ-güedé ñuú Tròás, te ní xáhaⁿ-dě sá díú-ní yàcáⁿ cundetu ñaha-güedé xii-ndí. Te ní ndóo-í ndihí-dé, te ní xíndecu-ndí vico xèxí-yu pàá sá ñà túú yìhi levadurá. Te sátá ñí yáha vico, te ní quée-ndí bàrcú cuáháⁿ-ndí, te ní xúhuⁿ-ndí ichi úhúⁿ nduu, te ní quexìo-ndí ñuú-áⁿ. Te yàcáⁿ ní naníhí tnàhá-ndí ndihí cue téé yòdo nuu cuáháⁿ ní xíndecu-ndí úsá nduu.

Té Pǎblú cuáháⁿ ngándihí-dé ñáyiu ñuú Tròás

⁷ Te ìíⁿ nduu ndumìngú ní naníhí tnàhá-ndí ndihí nchaa ñáyiu ní sándáá iní-xi tnúhu Jèsús ní xexi-ndí pàá ndihí-yu. Te ducaⁿ ñí quide-ndí, chi ní cachí Jèsús sá dúcáⁿ càda-o cuendá sá vǎ nácuànaa-o sá ñí xíhí-gá cuendá naníhí tǎhú-ó. Te té Pǎblú ní ngüíta-dé càháⁿ-dé tnúhu-gá, te càháⁿ-dé ní cuu dava niú, chi cuendá ná tũndaá ingá nduu-áⁿ, te caca-dé quíhíⁿ-dé ingá xichi. ⁸ Te ndècú-yu vehe

yòdo tnaha, te yìhí-yu ndéé cuàrtú cúú ùní núú nñnu, te càyú víhí ñùhú xití cuàrtú-án. ⁹ Te ìn tée sa ta cùu sacuéhé luha nàni-dé Eùticú núcõo-dé yèhe ventaná, cuìní-dé cúdú-dé, chi ní cunaha víhi caháⁿ té Păblú, te ní tnñ ñaha sàní xii-dé ní xídí-dé, te ní ngava-dé ndéé ñuhu. Te ní nuú-yu núú ñùhú cuendá ndacani ñàhá-yu, te sa ní xíhí-dé, chi ío dùcúⁿ ní ngava-dé. ¹⁰ Te tnàhá té Păblú nchìcúⁿ-dé ní nuu. Te ní quexìo cunu-dé núú cátuu tée ní xíhí-án, te ní numi ñaha-ni-dě, te ní xáhaⁿ-dě xií-yu:

—Vá ndìhú iní-ndó, chi ní ndoto-dé —càchí-dé xăhaⁿ-dě xií-yu.

¹¹ Te dătnùní cuándaa ndihì ñaha tùcu-dé xií-yu cuàrtú núú yìhí-yu ni cùu, te yàcáⁿ ní xexi ndihì ñaha-dě xií-yu, dătnùní ní ngüíta-dé vâi-gá tnúhu ní cáháⁿ-dé, te càháⁿ-ni-dé ní túndaá, te dătnùní ní xica-dé cuáháⁿ-dé. ¹² Te tée ní ngava-án ní sánúndeca ñàhá-yu xii-dé ndéé vehe-dé, te ío ní cudíí ìní-yu sá nñ ndoto-dé.

Ní quee-güedé ñuú Tròás cuáháⁿ-güedé ñuú Miletú

¹³ Te té Păblú ní cachí-dé sá quèhíⁿ-ndí ndihì bàrcú ndéé ñuú Àsón, te mee-dě caca saha-dě, te yàcáⁿ naníhí tnàhá-ndí ndihì-dé te quée-dé bàrcú, te ní quée-ndí bàrcú cuáháⁿ-ndí. ¹⁴ Te ní naníhí tnàhá-ndí ndihì-dé ñuú Àsón, te yàcáⁿ ní quée-dé bàrcú tnàhá-dé cuáháⁿ-ndí ñuú Mitilené. ¹⁵ Te ní quexìo-ndí ndéé ìngá nduu yatni ñuú Quiú, te ndéé nduu tnée ní quexìo-ndí ñuú Sămú te yàcáⁿ ní yáha-ndí, te ní quexìo-ndí ñuú Trògiliú. Te ndéé nduu ìdá ní quexìo-ndí ñuú Miletú. ¹⁶ Te té Păblú ñá

ní cuìní-dé yáha-ndí ñúú Éfesú, chi ñá túú ní tnàhá iní-dé cuyaa-dě ichi, chi ío ndìhi iní-dé cuendá cuìní-dé quíní-dé ñúu vá ndácú-dě ndexìo-dé ñúú Jerusàlén cundecu-dé vico Pentecòstés.

Té Păblú càháⁿ ndìhi-dé cue tée yìndaha ñaha xii ñáyiú sàndáá iní tnúhu Jèsús ñúú Éfesú

¹⁷ Te òré ndécú tē Păblú ñúú Miletú, te ní cana-dé cue tée yìndaha ñaha xii ñáyiú sàndáá iní tnúhu Jèsús ñúú Éfesú sá quìhíⁿ-güedé núú ndécú-dě. ¹⁸ Te sátá ñǎ quexìo-güedé, te ní xáhaⁿ-dě xii-güedé:

—Nàha-ndo nacuáa ní quide-í ndéé cútnàhá ní quexìo-í distritú Àsiá. ¹⁹ Chi ní quide-í nàcuáa ní càháⁿ Yă Ndiòxí cada-í, ñá túú ní tühío-í, te ñá túú ní quide cahnu-í mée-í, te ío ní ndáhyú-í sá quidé dàvá-yu, chi ío sàá iní-yu. Te sa nàha-ndo sá tìtní xito ní cuìní ñáyiú isràél cahni ñàhá-yu xii-í ní cùu, te ío ní ndoho-í ní cácu-í. ²⁰ Te sa nàha-ndo sá ncháándì túhú sa ní cachí tnúhu-í nàcuáa cada-ndo cuendá sá chíndèe ñaha Yă Ndiòxí xii-ndo. Te ní càháⁿ-í tnúhu-gá núú-ndó ncháa-ndo, te ñu-ni ducaⁿ ñǎ quixi-í ndì tnahá vehe-ndo ñǎ càháⁿ-í tnúhu-gá núú-ndó. ²¹ Te ní xáhaⁿ-í xii ñáyiú isràél ndìhi ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél sá dáñá-yu nchaa sá cuèhé sá dúhá quidé-yu te quíndáá iní-yu tnúhu Xítohó Jesucrìstú. ²² Te dacuítí quìhíⁿ-í ñúú Jerusàlén, chi Espíritú Yă Ndiòxí ní cachí-xi sá dáí quìhíⁿ-í, te ñá túú xìní-í nándì cada ñaha-güedě xii-í yàcáⁿ te núu na quèxio-í. ²³ Te ñǎ ñúú núú sàháⁿ-í càchí tnúhu Espíritú-gá sá chíhí ñàha-güedé vecaá, te cada úhú ñàhá-güedě. ²⁴ Dico ñá túú tnàhí ná cuu cuèi na càhni ñaha-güedé xii-í, dico cuìní-í sá

dǐí iní dandǐhi-í nchaa sá nǐ cachí Xítóhó Jesucrístú cada-í. Te ní cachí Yă Ndiǒxí sá cǎháⁿ-í núú ñăyiu sá ǐo cùu iní ñáhá-gă xií-yu, te naníhí tǎhú-yu núu na quǐndáá iní-yu tnúhu-gá.

²⁵ Te sa ní cachí tnúhu-í xii-ndo nchàa-ndo sá núu na quǐndáá iní-ndó Yă Ndiǒxí, te ndǐhu ndaha ñàha-gá xii-ndo. Te na cǎchí tnúhu-í sá nì ìⁿ nduu-gá vá quǐní ñáhá-ndó xii-í ñuyíú-a. ²⁶⁻²⁷ Te yúhú ñá túú cuěchi-í núu ǐó ñáyiu vá nánihí tǎhú, chi sa ní cachí tnúhu-í nchaa sá nǐ cǎháⁿ méé Yă Ndiǒxí cada-ndo. ²⁸ Te coto-ndo mèe-ndo, te coto-ndo tnàhá ñáyiu sàndáá iní tnúhu-gá, chi Espíritú-gá ní cachí-xi sá cúnùu-ndo núŷ-yu dacuàha-ndó-yu tnúhu-gá. Te cada-ndo cuendá sá dàtná mbéé-ndó cùú-yu, te mee-ndo cùu-ndo datná toli xító-ndó-yu ducaⁿ cǎda-ndo cuendá, chi nàha-ndo sá Jèsús ní sati níñí-gă, te ní xíhí-gá cuendá naníhí tǎhú-ó ndǐhí-yu. ²⁹ Te yúhú sa cùtnuní iní-í sá òré ñá túú-gă-í ndécú, te quixi ñáyiu dandàhú ñáhá xii-ndo cuendá dañ-ndo tnúhu Yă Ndiǒxí, te cada ñáhá-yu xii-ndo dàtná quídé ñǎñá òré tníí-dí mbéé. ³⁰ Te ñiu-ni ìⁿ úú cue téé ndècu ndǐhi-ndo, cue téé-áⁿ dacuàndehnde-güedé, te cudana davá-yu quǐndáá iní-yu chítnáhá ñáhă-yu xii-güedé. ³¹ Te xǎⁿ núu cǎchí tnúhu-í sá ǐo quihí iní-ndó cùndecu-ndo ndǐhi nchaa ñáyiu sàndáá iní tnúhu-gá. Te nàha-ndo sá yúhú ní xíndecu-í úní cuía nǐ cǎháⁿ-í tnúhu Jèsús núú ñăyiu cuěi nduu cuěi niú. Te áma ní xóo ndáhyú-í, chi ñá ní cuíní-yu quǐndáá iní-yu ncháá-yu tnúhu ní cǎháⁿ-í —cǎchí té Pǎblú xǎhaⁿ-dě xii-güedé.

³² Te xǎhaⁿ tùcu-dé:

—Nchòhó cue téé ndècu ndihí-í ichi Xítóhó Jesucristú, ío cuíní-í sá méé Yă Ndiöxí chindee ñàha-gá xii-ndo. Te mee-gă ní cáháⁿ-gá sá ïo cùdíí ìní ñáhá-gă xii-ndo. Te naníhí tàhú-ndó ndihí nchaa ñáyiú cùu cuendá-gá, te chindee ñàha-gá xii-ndo cuendá cada-ndo nchàa sá càháⁿ-gá. ³³ Te òré ní xíndecu ndihí ñaha-ï xii-ndo, te ní dǐhúⁿ ní dǒó ñà túú ní cùdíí ìní-í. ³⁴ Te mee-ndo sà naha-ndo sá yǔhú ní quide chiúⁿ-í, te ní níhí-í nchaa sá ñí nandíhí-í ndihí cue téé xica cuu ndihí-í. ³⁵ Te sa ní xíní-ndó nàcuáa ní quide-í ní quide chiúⁿ-í, te diu-ni ducaⁿ càda chiúⁿ-ndo cuendá chindee-ndo nchàa ñáyiú ndàhú, chi sa nàha-ndo nacuáa ní cachí Xítóhó Jesucristú, te duha ní cachí-gá: “Cùdíí-gă ìní-ó cuăha-o ñáyiú ndàhú sá xíní ñǔhú-yu dàcúúxí sǎ táxǐ-yu xii mee-o”, duha ní cachí-gá —càchí té Păblú xăhaⁿ-dě xii-güedé.

³⁶ Te sátá dúcáⁿ ñí cáháⁿ-dé, te ní ngüíñí xítí-dě ndihí dava-gá-güedé, te ní cáháⁿ ndihí-dé Yă Ndiöxí. ³⁷ Te sátá ñí túhú tnúhu ní cáháⁿ-dé ndihí Yá Ndiöxí, te ní ndáhyú víhí-güedě sá quihíⁿ-dé, te ní numi ñaha-güedě, te ní teyuhu ñàha-güedé. ³⁸ Te ní ndíhú víhí ìní-güedé, chi ní xáhaⁿ tǎ Păblú sá ñí ñⁿ nduu-gá vá náníhí tnáhá-güedě cáháⁿ ndihí tnàha-güedé. Te cuáháⁿ ndihí ñaha-güedě xii-dé núú ndécú bàrcú.

21

Té Păblú cuáháⁿ-dé ñuú Jerusàlén

¹ Te ní quide ndee ìní-ndí nchaa cue téé cùnuu. Te ní quée-ndí bàrcú cuáháⁿ ndáá ichi-ndí ñuú Cös. Te nduu tnéé ní sáháⁿ-ndí ñuú Ròdás, te ní yáha-ndí

cuáháⁿ-ndí ñuú Pàtará. ² Te yàcáⁿ ní naníhí-ndí ìⁿ bàrcú ñúhú ìchi-xi quíhíⁿ-xi distritú Fèniciá, xíáⁿ ní quée-ndí cuáháⁿ-ndí. ³ Te ichi cuáháⁿ-ndí ní xiní-ndí distritú Chìpré cáá cuădava xití làmár, te ní yáha-ndí, te ní quendóo ñuú-áⁿ xio dàtni-ndí. Te cuáháⁿ-ndí ñuú Tìrú ìⁿ ñuú yíndèhu distritú Sìriá cuendá yàcáⁿ tava-güedé nchaa sá nchídó bàrcú. ⁴ Te yàcáⁿ ní naníhí tnáhá-ndí ndihí ñáyiu ní sándáá iní tnúhu Jèsús, te ní xíndecu-ndí úsá nduu ndihí-yu. Te ní xáhăⁿ-yu sá vă quíhíⁿ té Păblú ñuú Jerusalén, chi Espiritú Yă Ndiöxí ní xáhaⁿ-xi xíí-yu sá ndóhó vîhi-dé ñu na quíhíⁿ-dé. ⁵ Te sátá ñí yáha nduu úsá, te ní quee-ndí cuáháⁿ-ndí yuhu làmár. Te ní quee nchaa ñáyiu ní sándáá iní tnúhu-gá, té, ñadìhí, nchaa landú, nchaá-yu ní sándeca ñàhá-yu yuhu làmár, te òré ní quexìo-ndí, te ní ngüíñí xítí-ndí ní cáháⁿ ndihí-ndí Yă Ndiöxí. ⁶ Te ní quide ndee iní tnáhá-ndí ndihí-yu, te dătnùní ní quée-ndí bàrcú, te ní naquehéⁿ-yu ichi cuánuhú-yu vehé-yu.

⁷ Te ní xica bàrcú ñúhú-ndí ní quee-xi ñuú Tìrú cuáháⁿ-ndí ndihí-xi ñuú Tolèmaidá. Te xíaⁿ ñí sáá-xi te ní quene-ndí, te ní sáháⁿ-ndí ní cáháⁿ ndihí-ndí nchaa ñáyiu sándáá iní-xi tnúhu Jèsús, te ní xíndecu-ndí ndihí-yu ìⁿ nduu. ⁸ Te nduu tnée ní ndée tucu-ndí bàrcú cuáháⁿ-ndí ñuú Cèsareá, te yàcáⁿ ní quene tucu-ndí bàrcú, te cuáháⁿ-ndí vehe té Lìpé cundecu-ndí ndihí-dé. Te téé-áⁿ ñí xóo cada chùⁿ ndihí-dé íñú-gá cue téé ní chindee ñàha xii ñáyiu sándáá iní tnúhu-gá ñuú Jerusalén ní

xóo cuãñaha-güedě sá nĩ xóo caxí-yu. Te dătnùní mee-nă tnúhu Yá Ndiõxí cãháⁿ-dé xícá cùu-dé. ⁹ Te té Lìpé-áⁿ ndècu cúmí dēhe dīhí-dé, te ní ìⁿ-yu vátá ndúcú ñàha-gá téé xii-yu, te nchaá-yu cãháⁿ-yu tnúhu Yá Ndiõxí tnúhu sá dácàhu iní ñáhá mēe-gá.

¹⁰ Te xíaⁿ nĩ cuu títñí nduu ndècu-ndí, te ní quexìo ìⁿ téé nàni Agabú ñuú-áⁿ, véxi-dé distritú Jùdeá, te téé-áⁿ tnàhá-dé cãháⁿ-dé tnúhu Yá Ndiõxí. ¹¹ Te ní níhí-dě tnúhu núú ndécú-ndí nũu ní quixi-dé ní cãháⁿ ndihí ñaha-dě xii-ndí. Te ní xícáⁿ-dé cìnchú té Păblú, te ní ngóo-dé, te ní ngúita-dé ní dácútú-dě sáhá-dě ndihí ndaha-dé, te ní cachí-dé xii-ndí:

—Espiritú Yá Ndiõxí ní cachí-xi sá tēe dii cìnchú-xi-a tñi ñaha cuè téé isràel ñuú Jerusalén, te duha dacutu ñaha-güedé xii-dé, te cuáha cuendá ñáhá-güedě xii-dé núú cuè téé ñuú Rómá. Duha ní cãháⁿ Espiritú-gá —cächí té Àgabú.

¹² Te sá dúcáⁿ nĩ cãháⁿ-dé, te ní xáhaⁿ-ndí nchaa-ndí sá vă quihíⁿ té Păblú ñuú Jerusalén. ¹³ Te té Păblú ní cachí-dé:

—¿Ná cuendá ndéé dúcáⁿ ndàhyú-ndó dândihú iní ñáhá-ndó xii-í-í? Te ñá túú nă cuu cuèi na dàcutu ñaha-güedé, àdi cuèi na cãhni ñaha-güedé xii-í cuendá sá cãháⁿ ndihí-í Jèsús, chi sa ndècu túha-í sá cùú-í —cächí-dé.

¹⁴ Te ñá túú ní sàndáá iní-dé sá dúcáⁿ xãhaⁿ-ndí, núu xíaⁿ ñá túú-gá ná ní xãhaⁿ-ndí xii-dé sá vă quihíⁿ-dé, te ní xítñàha-ndí:

—Mee-ni-gă Yá Ndiõxí ná cùnaha-gá nása sàni iní-gá cada-gá —xítñàha-na-ndí.

¹⁵ Te ní queheⁿ-ndí ndàchiuⁿ-ndí, te ní xica-ndí cuáháⁿ-ndí ñuú Jerusalén. ¹⁶ Te cuáháⁿ ndihí-ndí

iiⁿ ũú cue té Cèsareá, cue té ní sándáá iní tnúhu Jèsús. Te ndèca ñaha-güedé xii-ndí cuáháⁿ vehe té Mnàson, te té-áⁿ cúú-dè té distritú Chìpré, te ndècu-dé ñuú Jerusàlén, te sa ní cuu vài nduu ní sándáá iní-dé tnúhu-gá, te vehe té-áⁿ ñí xíndecu-ndí.

Té Pǎblú ndátnũhu-dé ndihí té Jàcobó

17 Te òré ní quexìo-ndí ñuú Jerusàlén, te nchaa ñáyiu ní sándáá iní tnúhu Jèsús ní quixí-yu ní dándácõ váha ñàhá-yu, chi ní cudíí víhí iní-yu sá ñí quexìo-ndí. 18 Te nduu tnèé cuáháⁿ ndihí-ndí té Pǎblú cuendá cáháⁿ ndihí-ndí té Jàcobó, te òré ní quexìo-ndí núú ndécú-dě, te ndècu ndihí-dé nchaa cue té yìndaha ñaha xii ñáyiu sándáá iní tnúhu Jèsús. 19 Te té Pǎblú ní dándácõ váha ñaha-dě xii-güedé, te ní xáhaⁿ-dè nàcuáa ní quide Yá Ndiõxí ní chindee ñàha-gá xii-dé ní cáháⁿ-dé tnúhu-gá núú ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél. 20 Te sátá ñí yáha ní cáháⁿ-dé, te ní ndácáⁿ táhũ-yu núú Yá Ndiõxí cuendá nchaa sá ñí quide-gá. Te dàtnùní ní xáhaⁿ-güedě xii té Pǎblú:

—Yòhó sa nàha-n sá ñí cuu titní mĩ ñáyiu isràél ní sándáá iní-yu tnúhu Jèsús, te cǎchí-yu sá ïo xìni ñuhu-xi cadá-yu nchaa nàcuáa cǎháⁿ tnúhu sá ñí chídó tnùní ndii Moisés. 21 Te ní níhĩ-yu tnúhu sá dǎcuàha-n ñáyiu isràél ñáyiu ndècu ñuú xícá cuendá sá vǎ cadá-gǎ-yu nàcuáa ní cachí ndii Moisés cadá-yu. Te xǎhaⁿ-n xii-yu sá vǎ cuǎha-gá-yu sèñá ñii landú-yu, te vǎ cadá-gǎ-yu dàtná ní xóo cada ñáyiu ndéé sanaha, duha dǎcuaha-n ñáyiu ní níhĩ-yu tnúhu. 22 Te na nihĩ-yu tnúhu sá

ndécú-n ìha, te tnàvíí ngüíta-yu cáháⁿ cuèhé-yu cuèndá-n. ²³ Te na càchí tnúhu-ndí nàcuáa cada-n. Ndècu cúmí cue téé vátá cádá-gá-güedé nàcuáa ní cáháⁿ méé-güedé sá cádá-güedé cuèndá nduu vétú iní Yă Ndiǒxí. ²⁴ Te quíhíⁿ-n ndìhi-güedé te cada-n nchàa nacuáa ní xóo cada ñáyi ndéé sanaha cuèndá nduu vétú iní Yă Ndiǒxí. Te tava-n dǐhúⁿ cuu núu-güedé cháhu-güedé veñúhu, te ducaⁿ te dǎtnùnǐ ndacu dèté díquí-güedé. Nchaa xiáⁿ cada-n, te quiní ñáyi sá ñă ndáá tnúhu càháⁿ nchaa ñáyi càháⁿ cuèhé cuèndá-n. Te na cùtnùnǐ iní-yu sá tnàhá-n quide-n nchaa nacuáa ní chídó tnùnǐ ndí Moisés cadá-yu. ²⁵ Te sa ní quide ndáá-ndí cuèndá nchaa ñáyi ñúú xícá, nchaa ñáyi ní tuha ichi Jèsús. Te sa ní cadúha-ndí tutú ní tendaha-ndí cuáháⁿ ndaha nchaa ñáyi-áⁿ sǎ vǎ cáxi-yu nchaa sá nchító-ó ndúu táhú nchaa sá càchí-yu cùu ndiǒxí ní cadúha cue ñáyi ñuyú-a. Te ní xáhaⁿ-ndí sá vǎ cáxi-yu níñí, te vǎ cáxi-yu cuñú nchaa quití cuèhné. Te vǎ càháⁿ ndìhi cue téé ñadìhí te núu ñá díú ñàdìhí-güedé cúu-yu, te ni cuè ñáyi dìhí vǎ càháⁿ ndìhí-yu téé te núu ñá díú yǐ-yu cùu-güedé. Duha ní tee-ndí núu tütú cuáháⁿ —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedé xii té Pǎblú.

Ní tñi-güedé té Pǎblú xití veñúhu ñáyi isràél

²⁶ Te nduu tñé cuáháⁿ té Pǎblú ndìhi cúmí cue téé veñúhu càhnu sá ïo cùnuu núu ñáyi isràél cada-güedé nàcuáa ní xóo cada ñáyi ndéé sanaha cuèndá nduu vétú iní Yă Ndiǒxí. Te ní quíhu-dé veñúhu càhnu sá ïo cùnuu-áⁿ ní xáhaⁿ-dè ná daha-gá nduu cùmánǐ dandìhi-güedé nàcuáa ní xóo cada

ñáyiú ndéé sanaha, te dătnùní cànehe-güedé sá ndúú tăhú Yă Ndiöxí quíhíⁿ veñúhu.

27 Te cùmání-gă cuu úsá nduu sá nǐ sáháⁿ-güedé veñúhu càhnu sá ïo cùnuu, te sa ndècu tucu té Păblú veñúhu. Te cue tée isràél véxi distritú Àsiá ní xiní-güedé té Păblú yíhí-dě veñúhu, te ní tniî ñaha-güedě xii-dé, te ío ní cáháⁿ cuèhé-güedé cuendá-dé núú dăva-gá ñáyiú yíhi veñúhu cuendá sá cúděěⁿ-yu núú tĕ Păblú. 28 Te níhi ní cáháⁿ-güedé, te xăhaⁿ-güedě xii-yu:

—¡Nchòhó ñáyiú isràél, yáchí-ndó chî cuánundaha ñaha-ndo! Chi tée-a yayácáⁿ cuáháⁿ-dé càháⁿ-dé sá ñà túú nândíhi-o, te càháⁿ-dé sá vă cadá-ó nchàa nacuáa càháⁿ tnúhu sá nǐ chídó tnùní ndíi Moisés, te càchí-dé sá ñà túú nândíhi veñúhu-a. Te ñá díú-ní xǐáⁿ chi sa ní quíhu-dé veñúhu-a ndíhi cue tée ñà túú cùu ñáyiú isràél, te sá dúcáⁿ nǐ quide-dé, te ñà túú-gă ní cănehe íi-dě xití veñúhu. Te veñúhu-a cùu-xi vehe Yă Ndiöxí —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-yu.

29 Te ducaⁿ nǐ cáháⁿ-güedé chi ní sani iní-güedé sá nǐ quíhu ndíhi-dé té Tröfimú veñúhu-güedé, chi ní xiní-güedé xícá cùu ndíhi ñaha-dé xití ñuú. Te tée-áⁿ cúú-dě tée ñuú Éfesú, te ñá díú tĕe isràél cúú-dě.

30 Te chitu ñáyiú ñuú-áⁿ nǐ tacá-yu ní tniî-yu té Păblú táñùhu ñahá-yu ní ndee veñúhu càhnu sá ïo cùnuu, te òré-ni ní nacadí-güedé yèhe veñúhu-áⁿ.

31 Te sa cahní-yu té Păblú ní cùu, te ní sáháⁿ ìiⁿ úú-güedé núú ndécú tĕe cùu capitáⁿ cúnùu-gá, te ní xăhaⁿ-güedě xii-dé sá ncháá ñáyiú ñuú Jerusalén xǐnàá-yu. 32 Te òré-áⁿ cuáháⁿ tĕe cùu capitáⁿ

cúnùu-gá ndihì dava-gá cue tée nchìcún-gá ndihì sandàdú-dé. Te òré ní xiní-yu ní quexì coyo-güedé núú xǐxúcu-yu, te ní yùhú-yu ñá túú-gǎ ní càní-yu té Pǎblú. ³³ Te tée cùu capitáⁿ ní sátuha-dé té Pǎblú, te ní xáhaⁿ-dě xii cue sandàdú-dé sá tñí ñàha-güedé dacùtu ñaha-güedé úú cadená. Te dǎtnùní ní xícáⁿ tñuhú-dě núú-yu, te xáhaⁿ-dě:

—¿Ná cúú tée-a? ¿Ná ní quide-dé? —càchí-dé xáhaⁿ-dě xii-yu.

³⁴ Te tée cùu capitáⁿ-áⁿ ñǎ ní cùtnuní iní-dé nùu ná cúú sǎ ñǐ quide té Pǎblú, chí uuⁿni ní cuáá-yu. Te tucu càháⁿ ñⁿ, tucu càháⁿ ñⁿ-yu, núu xǐǎⁿ ní xáhaⁿ-dě cue sandàdú-dé sá cándèca ñaha-güedé xii-dé quíhíⁿ cuàrtél núú ndécú-güedě. ³⁵⁻³⁶ Te nchìcúnⁿ ñáhǎ-yu cuáháⁿ ní quexì ndéé nàcuáa càa nchio cuíní-yu cahni ñàhá-yu xii-dé ni cùu. Te níhi ní cáháⁿ-yu xǎhǎⁿ-yu sá cáhni ñàha-güedé, te xǐǎⁿ ní ndacani ñaha-güedě ndécá ñàha-güedé cuásaá nchio-ǎⁿ.

Té Pǎblú xáhaⁿ-dě xii-güedé sá ñà túú cuěchi-dé

³⁷ Te cuánguihu-güedé cuàrtél ndihì té Pǎblú ní cùu, te ní xáhaⁿ-dě xii tée cùu capitáⁿ cúnùu-gá:

—Càháⁿ ndàhú-í núú-n cùndetu-ñ na cúñaha-í ñⁿ úú tñuhu xii-yu —càchí-dé xáhaⁿ-dě.

Te tée tàxi tñuní-áⁿ ñǐ xáhaⁿ-dě:

—¿Náa tñàhá yòhó càháⁿ-n tñuhu griégú? ³⁸ Te ní cáhàⁿ-í sá tée ègíptú cúú-n, chí dǐu-n ñǐ ndúcú-n cuè tée ní nǎá ndihì tée cùchiuⁿ Cesár ní cáhàⁿ-í, chí dǐu ñⁿ tée yàcáⁿ ní ndúcú-dě cúmí mìl cue tée ní sahnì ndíyi. Te ndèca tñaha-güedé ní sáháⁿ xití yucu ní xíhi váha-güedé —càchí-dé xáhaⁿ-dě xii té Pǎblú.

³⁹ Te té Pǎblú ní xáhaⁿ-dě:

—Ñá díú tée ègiptú cúu-í, chi tée isràél cúu-í, chi ñu-ni tée isràél cúu tātà-í, te dícó-ni sá ñi cacu-í ñuú Tàrsú ñuú cáhnú, te ñuú-áⁿ yíndèhu-xi distritú Cìliciá. Te cuìní-í cada ndee ìní-n dàña-n na caháⁿ ndihí-í-yu —càchí-dé xǎhaⁿ-dě.

⁴⁰ Te ní xáhaⁿ tée cùu capitáⁿ cùnùu-gá sá cúu cǎháⁿ té Pǎblú, núu ní ngúnutnǎi-dé núu nchio, te ní quide-dé ndaha-dé sá cùndedóho-yu. Te ní sadí-yu yuhú-yu, te ní cáháⁿ-dé tnúhu ñáyiú isràél, te xǎhaⁿ-dě xií-yu:

22

¹ —Chí cádá càhnu iní nchòhó cue tée sa cuéhé ndihí nchòhó cue tée cuechi, na càháⁿ-í ñiⁿ tnúhu cundedóho-ndo sǎ ñà túú cuéchi-í, chi ñà túú ñà ní quide-í, te ñi ñà túú ñà tnúhu càháⁿ-í —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii-güedé.

² Te cuendá sá dúcáⁿ ñi cáháⁿ-dé tnúhu mée-yu núu tnàvii-ñà ní sadí-yu yuhú-yu ní xíndedóho-yu ní cáháⁿ-dé, te xǎhaⁿ-dě:

³ —Yúhú cúu-í tée isràél, te ní cacu-í ñuú Tàrsú, te ñuú-áⁿ yíndèhu-xi Cìliciá. Te davitna lǎhli-í cútnàhá ní quexìo-í ñuú Jerusàlén ní dácúáhà ñàha té Gamàliél. Te ní dácúáhà-í nchaa tnúhu ní chídó tnùnì nchaa cue tée ndée sanaha nacuáa cada ñáyiú. Te yúhú ní cahu iní-í ní quide-í titní núu chǎuⁿ nacuáa cuu váha iní Yǎ Ndiöxí ní cáháⁿ-í, te ñu-ni ducaⁿ quide nchohó tucu. ⁴ Te ní sánú ndúcù-í nchaa ñáyiú sàndáá iní-xi tnúhu Jèsús, cuéi tée, cuéi ñáyiú ñihí ní dácútù-í-yu, te ní chihi-í-yu vecaá, te ní níhì-í tnúhu ndee ìní sá cáhní-ndǎ-yu. ⁵ Te dútú cùnùu-gá ndihí cue tée cùnùu núu-ndó nàha-güedé sá ndàá càháⁿ-í chi mee-güedé ní

taxi-güedé tutú cuáñaha-ĩ xii ñáyiú isràél ñáyiú ndècu ñuú Dàmascú cuèndá cutnùní iní-yu ná chíúⁿ cuáháⁿ-í ní cùu. Te ñùhu-í ichi cuáháⁿ-í ñuú-áⁿ cuánúndúcù-í ñáyiú ní sándáá iní-xi tnúhu Jèsús cuèndá dacùtu-í-yu te candeca-í-yu ndixi, te iha cada úhú ñáhá-güedé xií-yu ní cùu.

Té Păblú xăhaⁿ-dě xii ñáyiú nàcuáa ní cuu ní tuha-dé ichi Jèsús

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Te ta cùyatni-í ñuú Dàmascú cuáháⁿ-í, te cùu-xi datná òré caúxúú nduu, te uuⁿni ní quee ñuhú andiú, te ní dáyèhé-xi ndéé núú nùtní-í. ⁷ Te ní quide nee-xi núù-í, xíáⁿ ní nduá-í ndéé ñuhu. Te ní tecú dóho-í càháⁿ ìⁿ sá càháⁿ andiú, te càchí-xi: “Yòhó té Sàulú, ¿ná cuèndá cúú ùhú iní ñáhá-n dándoho ñaha-n xii-í?”, càchí sá càháⁿ-áⁿ. ⁸ Te ní xáhaⁿ-ĩ: “¿Ná cúú yòhó sá càháⁿ-áiⁿ?”, xăhaⁿ-ĩ. Te ní cáháⁿ tucu ingá xito te càchí-xi: “Yúhú cúù-í Jèsús téé ní xíndecu ñuú Nazàrét, te ducaⁿ ïo dándoho ñaha-n xii-í”, càchí sá càháⁿ-áⁿ. Te xíáⁿ ní cutnùní iní-í sá díú Jèsús càháⁿ. ⁹ Te nchaa cue téé ndihí-í ní xiní-güedé ní dáyèhé ñuhú, te ní yùhú-güedé, dico ñá túú ní tècú dóho-güedé òré ní cáháⁿ-gá. ¹⁰ Te ní xáhaⁿ-ĩ xii-gá: “Yòhó Xítohó Jesucristú, ¿ná cuíní-n càda-í?”, xăhaⁿ-ĩ xii-gá. Te ní cachí-gá: “Ndacóo, te quíhíⁿ-n ñuú Dàmascú, yacáⁿ tecú tnúhu-n nchàa nacuáa cuíní Yă Ndiõxí cada-n”, càchí-gá —càchí té Păblú xăhaⁿ-dě xií-yu.

¹¹ Te ní xáhaⁿ tucu té Păblú:

—Te cuèndá sá ñí dăcuáá ñàha ñuhú xii-í ñuú ní tní cue téé ndihí-í ndaha-í ndécá ñàha-güedé cuáháⁿ ndéé ñuú Dàmascú.

12 Te yàcáⁿ ndécú ìⁿ té nàni Ananiás, te ío vài sá ñí chídó tnùní ndíi Moisés cadá-yu quide-dé. Te nchaa ñáyíu ñuú Dàmascú ío váha càháⁿ ndíhi ñàhá-yu xii-dé. 13 Te ní quexio-dé núú ndécù-í, te ní cachí-dé: “Yòhó té Sàulú, té ndècu ndíhi-í ichi Xítóhó Jesucrístú, ndúha núú-n”, càchí-dé. Te òré-ni ní nacaáⁿ núú-í te ní xiní-í-dé. 14 Te dătnùní ní cachí-dé: “Yá Ndiòxí ní cáháⁿ ndíhi-gá ñaní tnáhá-ó ñí xíndecu ndéé sanaha. Te diu-gá ní cáxi ñaha-gă xii-n cuendá quiní-n nchàa sá vâha cuiní-gá cada-n. Te quiní-n Jèsús Yaá ñá túú cuèchi-xi, te diu-ni mee-gă cáháⁿ ndíhi ñaha-gă xii-n. 15 Te cáháⁿ-n tnũhu Jèsús núú nchàa ñáyíu, te cáháⁿ-n nchàa sá ñí xiní-n ndíhi nchaa sá ñí xíndedóho-n. 16 Tnàvíí, te quíhíⁿ-n cuàndute-n, te cáháⁿ ndíhi-n Yá Ndiòxí cuendá cada càhnu iní-gá nchaa sá cuèhé sá dúhá ñí quide-n”, duha ní cachí té Ananiás xii-í —càchí té Păblú xăhaⁿ-dê xií-yu.

Té Păblú ní cani-dé cuèndú nàcuáa ní xáhaⁿ Jèsús cada-dé quíhíⁿ-dê ñuú núú xíndecu ñáyíu ñá túú cùu ñáyíu isrâél

17 Te ní xáhaⁿ tùcu té Păblú:

—Te ní ndee-í cuándixi-í ñuú Jerusàlén. Te ní sáháⁿ-í veñúhu càhnu sá ìo cùnūu ní cáháⁿ ndíhi-í Yá Ndiòxí, te ní dácótó núú ñàhá-xí sá mée Jèsús ní xiní-í xítí veñúhu, 18 te ní cachí-gá: “Yáchí, quee-n ñuú Jerusàlén, chi ñáyíu-a vá quíndáá iní-yu nàcuáa ní cachí-í cúñaha-n xii-yu cuendá-í”, duha ní cachí-gá xii-í. 19 Te ní xáhaⁿ-í xii-gá: “Yòhó Xítóhó Jesucrístú, sa xìní-n sá ncháá ñáyíu nàhá-yu sá ñí sáháⁿ-í ndí tnahá ìⁿ ndí tnahá ìⁿ veñúhu nànducu-í ñáyíu sàndáá iní tnúhu-n, te ní tnií-í-yu,

ní chihi-í-yu vecaá, te ní táúchíùⁿ-í ní caniha-güedě xií-yu. ²⁰ Te cútnàhá ní sahani-güedé ndíi Těvá téé ní xóo cáháⁿ tnúhu-n, te tnàhá-í ndécú òré-áⁿ te ní xindeé-í dóó cue téé ní sahani ñaha xii ndíi. Te yúhú ní cáhàⁿ-í sá nǐ quide váha-güedé sá dúcáⁿ nǐ quide-güedé”, duha ní xáhaⁿ-ǐ xii-gá. ²¹ Te ní cachí tnúhu-gá xii-í: “Cuàháⁿ chi cuíní-í quíhíⁿ-n nchàa ñúú xícá nǔú xĩndecu cue ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél cáháⁿ-n tnúhu-í”, cächí-gá —cächí té Páblú xáhaⁿ-dě xií-yu.

Te Páblú ndíhi téé tàxi tnuní ñáhá xii cue sandadú

²² Te sá dúcáⁿ nǐ cáháⁿ-dě, te ñá ní tnàhá-gá iní-yu cundedóho-yu tnúhu càháⁿ-dě. Te ñⁿ-ni nǐ cuú-yu nchaá-yu, te ní cuáá-yu, te xǎhǎⁿ-yu:

—¡Chí cáhni-dě! ¡Ñá díú sǎ cundècu-dé ñuyíú-a! — cächí-yu xǎhǎⁿ-yu.

²³ Te mei òré ducaⁿ nǐ cáháⁿ-yu, te ní ndátǎ-yu dóo-yu, te ní dáquéně-yu núú nǐnu sá sàtú iní-yu. Te ní quéhnu-yu ñuhu, te ní dácácòyó-yu núú nǐnu sá ïo sàtú iní-yu. ²⁴ Te téé cùu capitáⁿ cúnùu-gá ní xáhaⁿ-dě xii cue sandadú-dé:

—Chí dítá-dě ná quǐhu-dé ndéé xití vehe, te cani-ndo-dě ñii, chi na quène yuhu-dé ná tnúhu ní cáháⁿ-dě nǔu ndéé dúcáⁿ cùdèéⁿ-yu núú-dě — cächí-dé xǎhǎⁿ-dě xii-güedé.

²⁵ Te sátá nǐ dácútú ñàha-güedé xii té Páblú sá cáni ñàha-güedé ní cùu, te ní xáhaⁿ-dě xii téé cùu capitáⁿ ndécú-ǎⁿ:

—Te na cächí tnúhu-í sá vǎ cúú càniha-güedé ñii, chi téé ròmá cùu-í, te vátá quíní ndáá-gá-ndó nǔu ndècuéchi-í àdi ñáhá —cächí-dé xǎhǎⁿ-dě xii téé cùu capitáⁿ.

26 Te sá dúcáⁿ nǐ cáháⁿ-dé, te ní sáháⁿ téé cùu capitáⁿ núu tée cùnūu-gá, te ní xáhaⁿ-dě:

—Vá cúu càni-o téé-ǎⁿ, chi téé ròmá cúú-dě — càchí-dé xǎhaⁿ-dě.

27 Te ní sáháⁿ téé cùu capitáⁿ cùnūu-gá ndéé núu tē Pǎblú, te ní xáhaⁿ-dě:

—Cáháⁿ ndáá-n nūu ndisa téé ròmá cúú-n — càchí-dé xǎhaⁿ-dě.

Te ní xáhaⁿ tē Pǎblú:

—Ndáá sá tēe ròmá cúú-í —càchí té Pǎblú xǎhaⁿ-dě xii téé cùnūu-áⁿ.

28 Te ní xáhaⁿ tēe cùnūu-áⁿ:

—Yúhú tnàhá-í cúú-í téé ròmá, chi vài díhúⁿ nǐ cháhu-í —càchí-dé xǎhaⁿ-dě.

Te té Pǎblú ní xáhaⁿ-dě:

—Tnàhá-í cúú-í téé yàcáⁿ tucu, chi tǎtà-í cúú-dě téé ròmá —càchí té Pǎblú xǎhaⁿ-dě xii téé cùu capitáⁿ cùnūu-gá.

29 Te uuⁿni ní nacaca sata cuè téé cuáháⁿ caniha xii-dé ní cùu. Te ní yúhú téé tàxi tnuní sá dúcáⁿ nǐ xáhaⁿ tē Pǎblú sá tēe ròmá cúú-dě, chi ní xáhaⁿ-dě ní dácútú ñàha-güedé xii-dé, núu xǎⁿ ní yùhu-dé.

Té Pǎblú ní cáháⁿ ndíhi-dé cue téé cùnūu oré ní quide-güedé jündá

30 Te téé tàxi tnuní sandàdú ñá ní xìní-dé ná cuéchi ní dácáá ñǎyiu isràél díquí tē Pǎblú, núu xǎⁿ nduu tnéé ní cana-dé cue dútú cùnūu, ndíhi cue téé cùchiuⁿ, ndíhi cue téé cùu sacuéhé, te ní xáhaⁿ-dě sá cádá-güedé jündá cuèndá nducu tnūhu-güedé núu tē Pǎblú ná cuéchi ní dácáá-yu díquí-dě. Te ní xáhaⁿ-dě xii cue sandàdú sá nándàxi ñàha-güedé cadená ndútú-dě, te candeca ñàha-güedé quíhíⁿ núu cádá-güedé jündá. Te ní sáháⁿ-güedé ní nandaxi ñàha-güedé xii-dé ndécá ñàha-güedé cuáháⁿ

jùndá, te ní quexìo-güedé, te ní ngúnutní-í-dé núú cuè té cùchiuⁿ.

23

¹ Te yàcáⁿ ní xíndéhé vǎha té Pǎblú núú nchàa-güedé, te ní xáhaⁿ-dě:

—Cada càhnu iní nchòhó cue té cùchiuⁿ, te ducaⁿ nchòhó cue té cùu sacuéhé, véxi-í càchí tnúhu-í sá ñà túú cuèchi-í, chi mee Yǎ Ndiǒxí náhá-gǎ nása ndècu-í ñuyíú-a, te ñà túú cùcahaⁿ núù-í núú-gǎ —càchí té Pǎblú xǎhaⁿ-dě xii-güedé.

² Te té Anàniás té cùu dútú cúnùu-gá ní xáhaⁿ-dě xii cue té nùtní yatni ñíni té Pǎblú sá cání-güedé déhndé yuhu-dé. ³ Te té Pǎblú ní xáhaⁿ-dě xii dútú-ǎⁿ:

—Yòhó, chi úhú tnàhí iní-n, chi ní ndúcú-n tée ní caniha xì-í, te ñà túú cuèchi-í, dico quiní-n nǎ cada ñaha Yǎ Ndiǒxí xii-n. Te yòhó ní cana ñaha-n ndùcu tnúhu-n nùu quide-í nchaa nàcuáa càháⁿ tnúhu sá ñí chídó tnùní ndí Moisés cada-o. Te mee-n ñí ndúcú-n tée ní caniha, te ñà túú dùcaⁿ ní càháⁿ ndí cada-o —càchí té Pǎblú xǎhaⁿ-dě xii dútú cúnùu-gá-áⁿ.

⁴ Te cue té xínutní ñíni té Pǎblú ní xáhaⁿ-güedé xii-dé:

—Nèhé ní quide-n chi ní xícuèhé-n dútú cúnùu-gá té xìnu cuechi núú Yǎ Ndiǒxí —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedé xii té Pǎblú.

⁵ Te té Pǎblú ní xáhaⁿ-dě xii-güedé:

—Cada càhnu iní-ndó chi ñà túú xìní-í sá dútú cúnùu-gá cúú-dé, chi núú tütú Yǎ Ndiǒxí càchí-xi sá vǎ cúú càháⁿ cuèhé-ó cuèndá ñⁿ té cùnùu ñuú-ó yòtnúhu. Te yúhú ñà túú xìní-í sá tée cùnùu cuu-dé

nũu ní sácóo-í ní cáháⁿ-í —càchí té Păblú xăhaⁿ-dě xii-güedé.

⁶ Te òré-áⁿ nĩ cutnùnı́ inı́ té Păblú sá dává-güedě cündı̂hi-güedé cue tée cùu saducéú, te dava-güedé cündı̂hi-güedé cue tée cùu fariséú, te níhi ní cáháⁿ-dé ní xăhaⁿ-dě xii-güedé:

—Yúhú cùu-ı́ tée fariséú, te tnàhá tătà-ı́ ndı̂hi xı̂-ı́ cúu-güedě cue tée fariséú tucu. Te tnàhá yúhú sàndáá inı́-ı́ sá ndótó nchàa ñáyıu ní xı̂hı́, te núu xı̂ⁿ cuını́-ndó ndùcu tnúhu-ndo nũu-ı́ cáná ñàha-ndo —cachı́-dé xăhaⁿ-dě xii-güedé.

⁷ Te sá dúcáⁿ nĩ cáháⁿ-dé xı̂ⁿ ní nàá ndı̂hi tnàha cue tée cùu fariséú ndı̂hi cue tée cùu saducéú, chi ñá ĩⁿ-ní tnúhu ni căháⁿ-güedé, chi ní ndı̂ queheⁿ ndı̂ queheⁿ-güedé sá nĩ cáháⁿ-güedé. ⁸ Te cue tée cùu saducéú càchı́-güedé sá vă ndótó cuè ñáyıu ní xı̂hı́, te cue tée cùu fariséú càchı́-güedé sá ndótö-yu. Te cue tée cùu saducéú càchı́-güedé sá ñà túú espı́ritú xı́nú cuèchi núú Yă Ndiöxı́, te cue tée cùu fariséú càchı́-güedé sá ió espı́ritú xı́nú cuèchi núú-gă. ⁹ Te ta cùdééⁿ-güedě cuáháⁿ, te níhi-gá cúu inı́-güedé cáháⁿ-güedé, te ĩⁿ ũú cue tée cùu fariséú cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyıu nchaa tnúhu ní chídó tnùnı́ ndı̂i Moısés ní cáháⁿ níhi-güedé, te xăhaⁿ-güedě:

—Ñá túú cuèchi-dé, te cudana te ní cáháⁿ ndı̂hi-dé ĩⁿ espı́ritú xı́nú cuèchi núú Yă Ndiöxı́ te vá ngöo vá cúu văha inı́-ó nũú-gă —càchı́ cue tée cùu fariséú xăhaⁿ-güedě xii-güedé.

¹⁰ Te cuendá sá ĩo xı̂nàá-güedé, xı̂ⁿ ní yùhú tée cùu capitáⁿ cúnùu-gá sá cáhnı́-güedě té Păblú, núu xı̂ⁿ ní xăhaⁿ-dě sá quı̂hı́ⁿ-güedé cúnúcuaca ñaha-güedě candeca ñaha-güedě núhú cuàrtél.

11 Te ndéé niú cúú ùú ní quexìo Xítóhó Jesucrìstú núú ndécú tĕ Păblú, te ní xáhaⁿ-gă:

—Ñíí cunduu-n, vá yùhú-n, chi nàcuáa ní cáháⁿ-n nĭ cacunehe ñaha-n xii-í iha, te ñu-ni ducaⁿ cǎháⁿ-n càcunehe ñaha-n xii-í quíhíⁿ-n ñùú Ròmá —càchí-gá xáhaⁿ-gă xii-dé.

Cahni-güedé té Păblú ní cùu

12-13 Te nduu tnéé ní natacá vĭhi-gá údico cue tée isràél ní ndatnúhu-güedé sá cáhni-güedé té Păblú, te ní xitnáha-güedé:

—Ni dĭtá vǎ cáxí-ó te ni ndùte vá cóhó-ó ndéé ndacu-o càhni-o té Păblú, te dǎtnùní caxi-o dĭtá, te coho-o ndùte, chi sa ní sani iní-ó sǎ cǎdá-ó, te cuu cuéchi xii-o nŭu vá cǎdá-ó —càchí-güedé xitnáha-güedé.

14 Te ní sáháⁿ-güedé núú ndécú nchàa dútú cúnùu ndihì nchaa cue tée cùu sacuéhé, te ní xáhaⁿ-güedé:

—Ní cachí-ndí sá ni dĭtá vǎ cáxí-ndĭ ndéé nŭu ní ndacu-ndí ní sahani-ndí té Păblú, chi sa ní sani iní-ndĭ sá cǎdá-ndĭ, te cuu cuéchi núu vá cǎdá-ndĭ. 15 Te duha cada-ndo ndihì dava-gá cue tée cùnùu, chi cúñaha-ndo xii tée cùu capitáⁿ cúnùu-gá: “Quixi ndihì-n tĕ Păblú núú ndécú-ndĭ cuendá ndatnúhu ndihì-ndĭ-dé, chi cuiní-ndĭ nducu tnŭhu váha-gá-ndĭ ná cúú sǎ nĭ quide-dé”, duha cúñaha-ndo xii tée tàxi tnuní sandàdú. Te ducaⁿ-ni cŭñaha-ndo dǎndahú-ndó-güedé cuendá quixi ndihì-güedé té Păblú, te nchúhú sa cundetú-ndĭ-güedé ichi, chi quiní té Păblú ná cahni-ndĭ-dé —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedé xii cue tée cùchiuⁿ.

16 Te déhe cúha té Păblú ní níhí-dě tnúhu nàcuáa cada-güedé ditó-dé. Te ní sáháⁿ-dé cuártél, te ní xáhaⁿ-dě xii ditó-dé nàcuáa càháⁿ-güedé cada ñaha-güedě. 17 Te ní cana té Păblú ñⁿ tée cùu capitáⁿ, te ní xáhaⁿ-dě:

—Vá cündèe iní-n, quíhíⁿ ndíhi-n tée-a na càháⁿ ndíhi-dé tée cùnuu-gá, chi ndècu ñⁿ cuendú cúñaha-dě cuiní-í —càchí té Păblú xăhaⁿ-dě xii tée cùu capitáⁿ.

18 Te dătnùní ní xica tée cùu capitáⁿ ndécá-dě dăxíⁿ tē Păblú cuáháⁿ núú ndécú tēe cùnuu-gá, te òré ní quexìo-güedé núú-dě, te ní xáhaⁿ tēe cùu capitáⁿ xii-dé:

—Té Păblú tée yíhi vecaá ní cana ñaha-dě xii-í, te ní cachí-dé véxi-í ndíhi tée-a cuendá cachí tnúhu-dé ñⁿ cuendú cuiní-dé —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii tée cùnuu-gá.

19 Te tée cùnuu-áⁿ ñⁿ tñi-dé ndaha dăxíⁿ tē Păblú, te tànehe ñaha-dé cuáháⁿ ñⁿ xio, te ní xícáⁿ tnúhú-dě núú-dě, te xăhaⁿ-dě:

—¿Ná cuendú cuiní-n cáháⁿ-n? —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii dăxíⁿ tē Păblú.

20 Te ní xáhaⁿ-dě xii tée cùnuu-áⁿ:

—Cue tée isràél ní ndatnúhu ndáá-güedé sá quíxí-güedě tneé cáháⁿ ndàhú-güedé núú-n càndeca-n té Păblú quíhíⁿ jùndá, te yàcáⁿ cacăⁿ tnúhú ndáá-güedé núú-dě ná cúú să ñⁿ quide-dé, càchí-güedé xítnàha-güedé. 21 Te vá quíndáá

iní-n chi dicó dandàhú ñáhá-güedě, chi vìhi-gá údico-güedé ndátnúhu-güedé cundedí-güedé ichi cahni ñaha-güedě. Te xítnàha-güedé sá ni dítá vă caxí-güedě, te ni ndùte vá cóhó-güedě ndéé ñuu ní ndacu-güedé ní sahani ñaha-güedě, te dătnùní

caxi-güedé dítá, te coho-güedé ndute, chi sa ní sani iní-güedé sá cádá-güedě, te cuu cuéchi núu vá cádá-güedě, cächí-güedé xitnáha-güedé. Te cundecu túha-ná-güedé cundetu ñaha-güedě tneé, te núu na quíndáá iní-n càndeca-n-dé quíhíⁿ jundá —cächí-dé xáhaⁿ-dě xii té cùnuu-áⁿ.

²² Te té cùnuu-áⁿ ñí xáhaⁿ-dě:

—Cuanùhú, te vá yõ tnàhí cúñaha-n sã ñí quixi-n ñí cachí tnúhu-n nàcuáa càháⁿ-güedé cada-güedé té Páblú —cächí-dé xáhaⁿ-dě.

Ndèca-güedé té Páblú cuáháⁿ núú té Juélí té cùu gobiernú

²³ Te té cùnuu-gá ní cana-dé úú cue té cùu capitáⁿ, te xáhaⁿ-dě:

—Tava-ndo úú cièndú sandàdú cue té xica saha, ndihí únídico úxí sandàdú cue té yòdo cuayú, ndihí úú cièndú sandàdú mee-ni cuè té xínehe lànzá. Te cada túha-ndo chi caca-ndo òré caá ííⁿ niú quíhíⁿ-ndó ñúú Cèsareá ndihí té Páblú. ²⁴ Te nducu-ndo cuèdicó ííⁿ úú cuayú codo-dě ndihí cue té ndèé ñáhá xii-dé. Te cada cuedàdú-ndó-dě ichi, te candeca-ndo-dě quíhíⁿ quíndeca-ndo-dě núú té cùu gobiernú —cächí té cùnuu-áⁿ xáhaⁿ-dě xii cue té cùu capitáⁿ.

²⁵ Te té cùnuu-áⁿ ñí cadúha-dé tutú cuèndá quíhíⁿ ndaha té Juélí té cùu gobiernú. Te duha ní chídó tnùní-dé núú tütú cuáháⁿ:

²⁶ “Cóvaha díí-n, tãtá gobernàdór. Ío cada càhnu iní, yúhú nánì-í Claudiú Lisiás. Yúhú ní tendaha-í ííⁿ tutú véxi ndaha-n cuèndá quiní tnùní-n nàcuáa ní cuu iha. ²⁷ Cue té isràél ní tní-güedé ííⁿ té nàni Páblú cuìní-güedé cahni ñaha-güedě ní cùu, te ní níhì-í tnúhu sá té ròmá cúú-dě núu ní sáháⁿ-í

ndihì sandàdú-í ní dácăcu-ndí-dé. ²⁸ Te ní cuiní-í quiní-í ná cuendá téé ñàha-güedé cuéchi xii-dé, núu xiáⁿ ndécà-í-dé ní sáháⁿ núu ñí quide cue téé cùchiuⁿ israél jùndá. ²⁹ Te yàcáⁿ ní níhì-í tnúhu sá ñà túú ñă cuéchi ni quide-dé, chi cuendá-ni sá ñí níhì-güedě tnúhu sá ñà túú sàndáá iní-dé cada-dé nchaa sá ñí xóo cada ñáyiu ní xíndecu ndéé sanaha nchìcúⁿ nihnu-güedé quide-güedé, xiáⁿ ní cudééⁿ-güedě núu-dě. Te ñà túú cuéchi càhnu ni quide-dé nùu quíhìⁿ-dé vecaá àdi cahni-í-dé. ³⁰ Te ní níhì-í tnúhu sá cuè téé isràél ndúcú-güedě nàcuáa cada-güedé cahni ñaha-güedě xii-dé, xiáⁿ ní xáhaⁿ-í xii sandàdú-í sá cándèca ñaha-güedé quixi xiáⁿ. Te ní xáhaⁿ-í xii cue téé tèe ñaha cuéchi sá quíxì-güedě ndéé xiáⁿ cǎháⁿ-güedé nùu ná cuéchi ní quide-dé. Te cada càhnu iní-n chi duha-ni ndùu tnúhu càháⁿ-í, te cundee iní-n quèheⁿ cuendá-n-dě”, duha ní chídó tnùnì téé ní cadúha tutú cuáháⁿ ndaha té Juélí.

³¹ Te cue sandàdú ní quide-güedé nàcuáa ní xáhaⁿ tèe tàxi tnunì ñáhá xii-güedé chi ní xica-güedé ndihì té Pǎblú òré caá ííⁿ niú, te diu-ni niú-áⁿ ñí quexìo-güedé ñuú Antipatrís. ³² Te sátá ñí túndaá, te ní nacuico cuè téé xínehe lánzá ndihì dava-gá sandàdú xícá sàha cuánuhú-güedé cuártél, te mee-ñă sandàdú cue téé yòdo cuayú cuáháⁿ ndihì té Pǎblú. ³³ Te òré ní quexìo-güedé ñuú Cèsareá, te ní sàha-güedé téé cùu gobiernú tutú néhé-güedě cuáháⁿ. Te ní queheⁿ cuendá-dé té Pǎblú. ³⁴ Te sátá ñí dácúáhá tèe cùu gobiernú-áⁿ tutú-áⁿ te ní xícáⁿ tnúhú-dě núu tǎ Pǎblú, te xǎhaⁿ-dě:

—¿Ndèé téé cùu-n? —cachí-dé xǎhaⁿ-dě.

Te ní xáhaⁿ tē Pǎblú:

—Tée Cìlicíá cúu-í —càchí-dé xǎhaⁿ-dě.

³⁵ Te ní xáhaⁿ tēe cùu gobiernú-áⁿ:

—Òré quexìo cue tēe tēe ñaha cuéchi xii-n, te cáháⁿ-n nása ní cuu, chi níhì-í nàcuáa cada ndáá-í cuèndá-n —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii té Pǎblú.

Te ní xáhaⁿ-dě xii sandàdú sá cùndèe-güedé té Pǎblú vehe càhnu té Hèrodés.

24

Té Pǎblú xǎhaⁿ-dě xii té Juělí sá ñà túú cuéchi-dé

¹ Te sátá nǐ cuu úhúⁿ nduu, te té Anàniás dútú cùnù-gá cuáháⁿ-dé ñuú Cèsareá ndihì cue tēe cùu sacuéhé ndihì ìⁿ tēe nàni Tértulú tēe càháⁿ yuhu-güedé. Te cuáháⁿ-güedé núú tēe cùu gobiernú cuáháⁿ dácúándèhnde-güedé núú-dě sá ndècuéchi té Pǎblú. ² Te ní sǎnguaca-güedé té Pǎblú. Te òré ní quexìo-dé núú-güedé, te ní ngüíta té Tértulú xǎhaⁿ-dě xii té Juělí nàcuáa càa cuéchi tēe-güedé té Pǎblú:

—Ío càhnu cada iní tǎtá gobernàdór. Duha ndùu chiuⁿ ndéé iní ñáhá-ndǐ xii-n vǎxi-ndí, núu nása cachí-n cùnduu. Táxǎhu xii-n, chi ío váha ndècu nchaa ñáyiu, te ñá túú nàá-yu chi ío váha quide-n. ³ Te ío cùdíí iní-yu chi nchaa-ni nduu xǐndecu váha-yu nchaá-yu, te ío táxǎhu Ndióxi xii-n sǎ dúcáⁿ quide-n. ⁴ Te cada càhnu iní, cuíní-í ndatnúhu-o ìⁿ úú-ni cuèndú cuèndá sá vǎ cùyàa-o dacuíta-í chiuⁿ-n. ⁵ Te ìⁿ tēe ìha ío dàsatú iní ñáhá-dě, chi ndèni ní cuu cuáháⁿ-dé ndátnúhu-dé ndihì ñáyiu isràél dánáá-dé-yu. Te nèhé quidé-dě chi cuáháⁿ-dé dácàháⁿ-dé nchaa ñáyiu cuèndá quíndáá iní-yu tnúhu tēe ní xǐndecu

ñuú Nazàrét. ⁶ Chi ducaⁿ càháⁿ cue téé iha sá ñí sáháⁿ-dé veñúhu càhnu sá ïo cùnuu, te cuìní-dé daquèe tíhú-dě veñúhu cuendá cuìní-dé xocàni-dé sá ïí ndécú, núu xǎⁿ ní tñi ñaha-güedě ndécá ñaha-güedé cuáháⁿ núu cuè téé cùchiuⁿ cuendá cácaⁿ tnúhú-güedě núu-dě ñuu ná cuendá ducaⁿ cuìní-dé cada-dé, chi ducaⁿ càa leí ndécú ndihi-güedé sá cadá ndǎá-güedé ñuu ná ñí sá cúu. ⁷ Te té Lìsiú téé cùu capitáⁿ cùnùu-gá ní quexiò-dé ndihi sandàdú, te ní dácúnú-güedě nchaa cue téé nùtni ndihi té Pǎblú, te dǎtnùní ní tñi ñaha-güedě xii-dé ndécá ñaha-güedé cuáháⁿ. ⁸ Te sátá xǎⁿ, te ní xáhaⁿ-dě sá quíxí-güedě ndéé ndíha cundáa cuéchi-dé. Te yòhó cundee ìní-n càcáⁿ tnúhú-n ñúu-dě, te núu ndáa ducaⁿ ñí quide-dé àdi ñáhá —càhí té Těrtulú xǎhaⁿ-dě xii té Juélí téé cùu gobiernú.

⁹ Te dava-gá cue téé isràél xǎnutni xǎⁿ ñí cáháⁿ-güedé sá ndáa càháⁿ té Těrtulú. ¹⁰ Te téé cùu gobiernú ní quide-dé ndaha-dé núu tǎ Pǎblú cuendá cáháⁿ-dé, te té Pǎblú ní xáhaⁿ-dě:

—Yòhó sa ní cuu titní cuía ndécú-n iha xehndé-n cuéchi nchaa ñáyiú xǎnàá, núu xǎⁿ ïo cùdí ìní-í sá ndíha téhndé cuéchi tée ñaha-güedé xii-í. Te cundee ìní-n cùndedóho-n na càni-í cuendú nàcuáa ní cuu. ¹¹ Te nducu tnúhu-n te quini-n nǎ càháⁿ ndáa-í, chi sa ní cuu úxúu nduu sá ñí sáháⁿ-í veñúhu càhnu sá ïo cùnuu ñuú Jerusálén ní cáháⁿ ndihi-í Yǎ Ndióxi. ¹² Te ni ñà túú ní nàa-í ndihi ñáyiú xití veñúhu, te ñá túú ní xáhaⁿ-í nàa-yu ni ñí xichi, te ni ñí veñúhu líhli ní sáháⁿ-í ñá túú nǎ ní xáhaⁿ-í cadá-yu. ¹³ Te ni ñà túú quèñuhu-güedé cue téé cáháⁿ ndáa te núu

ndáá ducaⁿ nĩ quide-í. ¹⁴ Te yúhú càháⁿ ndáá-í sá càháⁿ ndihí-í Yă Ndiöxí, chi diu-ni Yă Ndiöxí ní xóo cáháⁿ ndihí ñáyiu ndéé sanaha, núu xíáⁿ ní tuha-í ichi-gá. Te cue tée-a cächí-güedé sá ñà díú ñⁿ ichi váha ni tuha-í. Te yúhú sàndáá iní-í nchaa sá nĩ chídó tnùní ndíi Moisés ndihí dava-gá cue tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yă Ndiöxí ndéé sanaha. ¹⁵ Te sàndáá tucu iní-í sá ndótó nchàa ñáyiu ní xíhí, cuèi ñáyiu váha iní-xi, te cuèi ñáyiu úhú iní-xi, dico ndotó-yu. Te ducaⁿ nĩ xóo quindáá iní nchaa ñáyiu ní xíndecu ndéé sanaha. ¹⁶ Te yúhú ío ndùcu ndee-í quidè-í nchaa sá càháⁿ Yă Ndiöxí cuendá sá vă cúú càhaⁿ núú-í núú-gă ndihí núú ñáyiu ñuyíú-a.

¹⁷ Te sa ní cuu titní cuía să ñà túú-gă sàháⁿ-í ñuú Jerusàlén, te ní sáháⁿ tucu-í néhè-í díhúⁿ nĩ taxi ñáyiu ñuú xícá cuendá cuáñaha-í xii ñáyiu ñuú Jerusàlén. Te ní ndúcù-í sá cuăha táhù-í Yă Ndiöxí. ¹⁸ Te ní xíndecu-í veñúhu càhnu sá ío cùnuu ní quide-í nchaa nàcuáa ní xóo cada ñáyiu ní xíndecu ndéé sanaha cuendá nduu vétú iní Yă Ndiöxí. Te ñá túú chítú-yu ni sáháⁿ, te ni ñà túú nă ní cùu, te ní naníhí ñáhá ñⁿ úú cue tée isràel xii-í, cue tée véxi distritú Àsiá. ¹⁹ Te quixi mee-güedé iha cáháⁿ-güedé, te núu sá ndáá ní xini-güedé sá yúhú ndècuéchi-í ní cùu, ²⁰ àdi ñáhá. Dico cachí tnúhu cue tée-áⁿ năsa ní cuu òré ní xíndecu-í jundá-güedé nũu ndècuéchi-í àdi ñá túú ndècuéchi-í. ²¹ Dico ñá túú cuéchi-í chí ñⁿdi-ni tnúhu ni cáháⁿ-í ní xáhaⁿ-í xii-güedé sá sàndáá iní-í sá ndótó nchàa ñáyiu ní xíhí, te diu-ni núu xíáⁿ cächí-güedé sá ndècuéchi-í — cächí té Păblú xăhaⁿ-dě xii té Juělí.

²² Te té Juělí sa xíní váha-dé nàcuáa cuáháⁿ tnúhu Jèsús, núu xíáⁿ ñá ní cuíní-gá-dé ndatnúhu-dé ndihí

té Păblú, te ní xáhaⁿ-dě:

—Sa ní cuu, cundetu-n na quèxio té Lìsiú té cùu capitáⁿ cúnùu-gá, te òré-áⁿ cundáá cuendá-n —càchí té Juělí xăhaⁿ-dě.

²³ Te ní xáhaⁿ-dě xii té cùu capitáⁿ:

—Cundeé-n tĕ Păblú-ăⁿ, te núu nása càchí-dé cada-n, te dañ-a-n na càháⁿ ndihí-dé cue té xíní tnáhá ndihí-dé nŭu cuăñaha-güedĕ nchaa sá xíní ñùhu-dé àdi nása cada-güedĕ —càchí té Juělí xăhaⁿ-dě xii té cùu capitáⁿ.

²⁴ Te ní cuu titní nduu, te ní sáháⁿ té Juělí vechiùⁿ ndihí ñadihí-dé, te ñaha-áⁿ nání-áⁿ Drùsilá, te ñaha isràél cúu-áⁿ. Te ní xáhaⁿ-dě sá quǎngueñuhu-güedĕ té Păblú, te òré ní quexìo-dé vechiùⁿ, te ní cáháⁿ-dé núŭ-yu ncháá-yu sá quìndáá iní-yu tnúhu Xítohó Jesucristú. ²⁵ Te ní xáhaⁿ-dě:

—Mee-ni să văha cada-ndo. Te coto-ndo mĕe-ndo, te vá cadá-ndó nì ìⁿ sá cuèhé sá dúhá, chí ìⁿ nduu cáháⁿ Yă Ndiǒxí ndĕdacà ñáyiú váha iní-xi, te ndĕdacà ñáyiú úhú iní-xi —càchí té Păblú xăhaⁿ-dě.

Te sá dúcáⁿ ñí xáhaⁿ-dě, te ní yùhú té Juělí, te ní xáhaⁿ-dě:

—Vá càháⁿ-gá-ó tnàvíí, cuàháⁿ, te òré cùyăchí-í, te cana ñaha-í xii-n —càchí-dé xăhaⁿ-dě.

²⁶ Te té Juělí ní quide-dé cuendá sá cuăñaha tĕ Păblú díhúⁿ te vá ndĭhu-gá-dé vecaá ní cùu, núu xíáⁿ titní xito ní cana-dé té Păblú vechiùⁿ ní ndatnúhu ndihí tnàha-güedĕ, dico ñá túú ní chăhu-dé. ²⁷ Te úú cuíá ducaⁿ ñí quide-güedĕ, te dătnùní ní xínu té Juělí chìuⁿ-dé, te ní ngúnutníⁿ té Pòrsiú Fĕstú. Te òré ní xínu té Juělí chìuⁿ-dé, te ní

dándõo-dé té Păblú yíhí-ni-dě vecaá. Te ducaⁿ nĩ guide-dé cuendá ní cuiní-dé cudìu-dé núú cuè téé isràél.

25

Té Păblú càháⁿ ndìhi-dé té Fèstú

¹ Te ní cuu úní nduu sá nĩ quexìo té Fèstú ñúú Cèsareá ní queheⁿ-dé chìuⁿ, te ní quee-dé cuáháⁿ-dé ñúú Jerusàlén. ² Te yàcáⁿ ní naníhí tnáhá-dě ndìhi nchaa dútú cúnùu ndìhi nchaa cue téé tàxi tnuní ñáhá xii ñáyiú isràél, te xăhaⁿ-güedě xii té Fèstú sá ndàá ndècuéchi té Păblú. ³ Te ní cáháⁿ ndàhú-güedé núú-dě sá téndàha-dé sandàdú-dé quíngueñuhu ñaha-güedě vecaá xii-dé ndéé ñúú Cèsareá te candeca ñaha-güedě quíhíⁿ. Te ducaⁿ nĩ cáháⁿ-güedé, chi ní ndatnúhu-güedé sá cáhní ñaha-güedé xii té Păblú ichi ni cùu. ⁴ Te té Fèstú ní xáhaⁿ-dě:

—Vá cúú quìxi-dé ndéé ndíha. Na cùndetu-dé ñúú Cèsareá chi sacú-ni nduu cuyaa-ĩ iha te dătnùní núhú-í yàcáⁿ. ⁵ Te yáchí-gá quíhíⁿ ndìhi-í cue téé cùnùu-gá, te yàcáⁿ cuu cáháⁿ-ndó nñu ndáá ndècuéchi-dé àdi cáháⁿ méé-dě nñu ndáá ndècuéchi-dé àdi ñáhá, te cutnùní iní-ndó — càchí-dé xăhaⁿ-dě.

⁶ Te ní xíndecu té Fèstú úná úxí nduu ñúú Jerusàlén, te dătnùní cuánuhú-dé ñúú Cèsareá. Te nduu tnéé cuáháⁿ-dé vechìuⁿ, te òré ní quexìo-dé, te ní xáhaⁿ-dě xii cue sandàdú xínú cuèchi sá quíhíⁿ-güedé queñuhu-güedé té Păblú vecaá te candeca ñaha-güedě quíhíⁿ vechìuⁿ. ⁷ Te òré ní quexìo té Păblú vechìuⁿ, te sa ndècu cue téé isràél cue téé ní quee ñúú Jerusàlén, te cuánguihu-güedé ndéé dìñi té Păblú ní ngúnutnì-güedé, te xăhaⁿ-güedě xii

cue té cùchiuⁿ sá ndècuéchi vîhi-dé, dico ñá túú ní cùndee tnúhu-güedé. ⁸ Te té Păblú ní xáhaⁿ-dě xii té Fèstú:

—Ñá túú ndècuéchi-í, ñá túú nă ní quide-í, chi ñá túú tnàhá iní-í cada-í ìⁿ sá cächí lèi sá vă cúú càda-o. Te ni xîí veñúhu càhnu sá ìo cùnuu ñá túú nă quide-í, te ni té Cèsár té yîndaha cuéhé nacióⁿ ñá túú càháⁿ cuéhé-í cuendá-dé —cächí té Păblú xáhaⁿ-dě xii-dé.

⁹ Te té Fèstú ní cuini-dé cada-dé nàcuáa cudîu-dé núú cuè tée isràél ní cùu, núú xîáⁿ ní xáhaⁿ-dě xii té Păblú:

—¿Cundee iní-n quîhíⁿ-n ñùú Jerusàlén-ăⁿ? Te yàcáⁿ cundáá cuéchi sá sàá díquí-n —cächí té Fèstú xáhaⁿ-dě xii té Păblú.

¹⁰ Te xáhaⁿ tē Păblú:

—Dîu-ni ìⁿ vechîuⁿ té cùchiuⁿ Cèsár ndécù-í iha, te dîu-ni iha cada ndáá-n nûu cuini-n ní cùu. ¿Te ná cuendá candeca ñaha-n quîhíⁿ ingá xichi? Yòhó tnàhá-n xini-n să ñà túú nă quide-í ñá yiu isràél. ¹¹ Chi núú dîcô yúhú ní quide-í ìⁿ cuéchi càhnu, te ñá túú nă cada-xi cuéi na càhni ñaha-ndo xii-í ní cùu. Te sa ní cutnùní iní-n să ñă ndàá, chi mee-ni tnúhu ndehnde xîcáháⁿ-güedé, te ñá túú ndùu váha-xi ducaⁿ càda-n cúñaha-n să quîhíⁿ-í ndîhi-güedé ingá xichi. Te xîáⁿ cuini-í quîhíⁿ-í núú tē Cèsár té yîndaha cuéhé nacióⁿ, te yàcáⁿ cáháⁿ méé-dē nûu ndáá ndècuéchi-í —cächí té Păblú xáhaⁿ-dě xii té Fèstú.

¹² Te ní ndatnúhu té Fèstú ndîhi cue tée chîndee tnúhu ñaha xîi-dé, te dătnùní ní xáhaⁿ-dě xii té Păblú:

—Te sa ní cáháⁿ-n sǎ quíhíⁿ-n quǐtnahá-n tǎ Cèsár te ðiu-ni quíhíⁿ-n, te quiniⁿ-n nǎsa cáháⁿ tée-ǎⁿ yàcáⁿ —càchí-dé xǎhaⁿ-dǎ xii té Pǎblú.

Té Pǎblú càháⁿ ndihí-dé té Àgripá tée yìndaha nacióⁿ Isràél

¹³ Te sátá nǐ cuu cuéhé nduu, te ní quee té Àgripá tée yìndaha nacióⁿ Isràél cuáháⁿ-dé ñuu Cèsareá ndihí ñadihí-dé, te ñaha-áⁿ nání-áⁿ Berenicé te òré ní quexiò-yu, te ní cáháⁿ ndihí-yu té Fèstú. ¹⁴ Te sátá nǐ cuu tít ní nduu, te ní cáháⁿ té Fèstú cuendá té Pǎblú ní xii-dé té Àgripá:

—Ndècu ìⁿ tée ní dándõ té Juéli vecaá nání-dǎ Pǎblú. ¹⁵ Te cútnàhá ní sáháⁿ-í ñuu Jerusàlén ní nanítnáhà-í ndihí cue dútú cúnùu ndihí cue tée cùu sacuéhé nùú ñǎyiu isràél. Te ní dácáá ðíquí-güedǎ té Pǎblú cuéchi, te ní cachí-güedǎ sá táúchìuⁿ-í cahni ñaha-güedǎ xii-dé ní cùu. ¹⁶ Te ní xáhaⁿ-í xii-güedǎ sá vǎ cúu, chi ñá túu dùcaⁿ quide nchúhú cue tée ròmá cùtexínu cada castiú-ndí ñáyiu, chi díhna-gá ndúcú tnùhu-ndí núú ñáyiu sàá cuéchi díquí-xi cuendá quiniⁿ-ndí nùu nása cáháⁿ méé-yu ndihí ñáyiu sàcáⁿ cuéchi cuendá-yu, te òré-áⁿ cútnùní iní-ndí nùu ndáá ndècuéchi-yu àdi ñáhá, te ducaⁿ te nihí-ndí nàcuáa quide ndáá-ndí cuendá-yu, duha ní xáhaⁿ-í xii-güedǎ —càchí té Fèstú xǎhaⁿ-dǎ xii té Àgripá.

¹⁷ Te ní xáhaⁿ tùcu té Fèstú:

—Te sátá nǐ quexiò-güedǎ ndéé ndíha, te nduu tnéé ní sáháⁿ-ni-ndí vechìuⁿ. Te ní xáhaⁿ-í sá quíngueñuhu-güedǎ té Pǎblú candeca ñaha-güedǎ quixi, te òré ní quexiò-dé, ¹⁸ te ní ngüíta-güedǎ

xăhaⁿ-güedě sá ndècuéchi-dé. Te ní sani iní-í sá ííⁿ cuéchi cǎhnu tee ñaha-güedé dico ñáhá, chi dícó-ni sá ííⁿ tnũhu ní cáháⁿ-dé, xǎⁿ ducaⁿ nǐ quide-güedé. ¹⁹ Te ní tenàá ñáhá-güedě xii-dé, chi cǎchí-güedé sá ñà túú cǎháⁿ váha-dé cuendá ndiǒxí-güedě. Te tnàhá-ni cuendá ííⁿ téé nàni Jesús cǎháⁿ-dé, chi cǎchí-dé sá nǐ xíhí téé-áⁿ te ní ndoto-dé cǎchí-dé xăhaⁿ-dě xii-güedé, cǎchí-güedé. ²⁰ Te ñà ní cùtnuní iní-í nása cúñaha-í xii-güedé cuendá téhndé cuéchi-dé. Te xǎⁿ ní xícáⁿ tnúhu-í núú tě Pǎblú nũu cundee ìní-dé quíhíⁿ-dé ñuú Jerusàlén, te ndéé ndíacǎⁿ cada ndáá-ndí cuendá-dé, te núu ndáá ndècuéchi-dé nàcuáa cǎháⁿ-güedé àdi ñáhá ní cùu. ²¹ Te dǎtnuní té Pǎblú ní cǎchí-dé sá cùndecu tnaa-dé vecaá te dǎtnuní quíhíⁿ-dé núú tě Cèsár, te téé-áⁿ cada ndáá-dé cuendá-dé. Te cuendá sá dúcáⁿ nǐ cáháⁿ té Pǎblú, xǎⁿ nũu ní xáhaⁿ-í sá cùndéé ñáhá cuè sandadú xii-dé, nini na còto-í nása cada-í quíhíⁿ-dé núú tě Cèsár, duha ní xáhaⁿ-í xii-güedé — cǎchí té Fèstú xăhaⁿ-dě xii té Àgripá.

²² Te té Àgripá ní xáhaⁿ-dě xii té Fèstú:

—Te tnàhá yúhú ío cudíí ìní-í cundedóho-í tnúhu cǎháⁿ-dé —cǎchí-dé xăhaⁿ-dě.

Te ní xáhaⁿ tě Fèstú:

—Tneé cana-í-dé te cundedóho-n nása cáháⁿ-dé —cǎchí-dé xăhaⁿ-dě.

²³ Te nduu tněé ní quexìo té Àgripá ndihí ñadìhí-dé tá Berènicé vechiùⁿ, te ío ní quide cǎhnu ñaha-güedé xii-yu. Te cuánguihú-yu vechiùⁿ ndihí cue téé cùu capitáⁿ cùnũu-gá ndihí cue téé cùnũu ñuú Cèsareá. Te té Fèstú ní xáhaⁿ-dě sá quíngueñuhu-güedé té Pǎblú vecaá, te òré ní

quexìo-dé, ²⁴ te ní xáhaⁿ tĕ Fèstú xii té Àgripá ndihi nchaa ñáyiú xĩndecu-áⁿ:

—Chí cúndèhe tée iha chí tée-a càchí cue tée is-
ràél sá ndècuéchi-dé, te cútnàhá ní xĩndecu-í ñúú
Jerusàlén ní cachí-güedé sá ndàá ndècuéchi-dé, te
dìu-ni ducaⁿ càháⁿ-güedé iha. Te nchaa-güedé
ní cuáá-güedé te càchí-güedé sá táuchìuⁿ-í cahni
ñaha-güedĕ xii-dé ní cùu. ²⁵ Te sátá ñĩ ndihi cuendú
ní cáháⁿ-güedé, te ní cutnùnì iní-í sá ñà túú ñì ìⁿ
cuéchi càhnu ñi guide-dé, núu ñá túú ní tàuchiuⁿ-í
cahni ñaha-güedĕ xii-dé. Te mee-dĕ ní cachí-dé sá
quìhìⁿ-dé núú tĕ Cèsár tée yìndaha cuéhé nacióⁿ,
te ní xáhaⁿ-ĩ sá cúú quìhìⁿ-dé. ²⁶ Te ñá túú ní
xìní váha-í nása ní guide-dé, núu xǎⁿ ñá ní ñhì-í
nàcuáa cadúha-í tutú quíhìⁿ ndaha té Cèsár, te xǎⁿ
ní cana-í-dé véxi-dé iha cuendá nchaa-ndo cǎháⁿ
ndihi-ndo-dĕ. Te ducaⁿ cànuu cadíhna-gá yòhó tǎtá
Àgripá cácaⁿ tnúhú-n nũú-dĕ nũu nása cáháⁿ-dé, te
òrè-áⁿ cutnùnì iní-í nása cada-í cadúha-í tutú quíhìⁿ
ndaha té Cèsár. ²⁷ Chi sàni iní-í sá ñà túú ndùu
váha-xi sá quìhìⁿ ìⁿ tée tàú cuéchi te núu vá códó
tnùnì núú ìⁿ tutú nàcuáa càa cuéchi tàú-dé —càchí
té Fèstú xǎhaⁿ-dĕ xii-güedé.

26

Te Pǎblú càháⁿ ndihi-dé té Àgripá

¹ Te dǎtnùnì ní xáhaⁿ tĕ Àgripá tée yìndaha nacióⁿ
Isràél xii té Pǎblú:

—Te vitna cáháⁿ-n nũu nása ní cuu cuendá-n —
càchí-dé xǎhaⁿ-dĕ.

Te té Păblú ní ndacani-dé ndaha-dé sá cùndèdóho-güedé, te ní xáhaⁿ-dě xii té Àgripá tée yìndaha nacióⁿ Isràél:

2-3—Tătá Àgripá, ío cùdíⁿ ìní-í sá nǐ naníhí tnáhá-ó vitna, chí yòhó ío váha xìní-n nchàa nacuaa quide ñáyiú isràél quidé càhnú-yu Yá Ndiǒxí, te ío váha xìní-n nchàa tnúhu xǐtnáhá-yu. Te vitna cundee ìní-n cùndedóho-n ìⁿ úú tnúhu na càháⁿ-í. Na càchí tnúhu-í sá ñǎ ndáá ní quide-í nchaa sá càháⁿ cue tée isràél.

Té Păblú càháⁿ-dé nàcuáa ní quide-dé cútnáhá vátá túhá-gǎ-dé ichi Yá Ndiǒxí

4 Te sa nàha nchaa cue tée cùnūu núú ñáyiú isràél nàcuáa ní quide-í ñūú-í ndíhí ñūú Jerusàlén cútnáhá ní cuu landú-í. 5 Te mee-güedě náhá-güedě sá ndèé lìhli-í ní chitnahá-í cue tée cùu fariséú. Te núu cuìní-güedé cáháⁿ-güedé sá tée fariséú cùu-í àdi ñáhá dico nchaa-güedé sa nàha-güedé sá cùe tée-áⁿ nǐ chitnahá-í. Te cue tée cùu fariséú-áⁿ ío cuìní-güedé cada-güedé nchaa nàcuáa nchìcúⁿ nihnu ñáyiú quidé-yu. Te yúhú nchaa sá nchìcúⁿ nihnú-yu quidé-yu-áⁿ nǐ quide-í. 6 Te vitna ndècu-í iha, te cáháⁿ-n nūu váha-ni quide-í àdi ñáhá, chí cue tée-áⁿ tée ñàha-güedé cuéchi xii-í cuèndá sá sàndáá ìní-í sá ndótó nchàa ñáyiú ní xíhí. Te ðiú-ni ducaⁿ nǐ xáhaⁿ Yá Ndiǒxí xii nchaa ñaní tnáhá-ó nǐ xíndecu ndéé sanaha. 7 Te nchaa ñáyiú-áⁿ xíndetú-yu nduu ndòto ñáyiú ní xíhí ní cùu. Te ðiú-ni ducaⁿ ndètu nchaa ñaní tnáhá-ó ndècu ñuyíú-a ndéé vitna, te xíáⁿ nūu cuèi nduu cuèi niú càháⁿ ndíhí-yu Yá Ndiǒxí. Te sá sàndáá ìní-í nūu xíáⁿ ní cáháⁿ-í, te tèè ñàha cue tée isràél cuéchi xii-í. 8 ¿Te ná cuèndá

nchòhó cue tée isràèl ñá túú cuení-ndó quìndáá iní-ndó sã dándòto Yá Ndiõxí nchaa ñáyiú ní xíhí? —càchí té Pãblú xãhaⁿ-dẽ.

Té Pãblú cání-dẽ cuèndú sá ñí xóo chihi-dé ñáyiú sàndáá iní tnúhu Jèsús vecaá

⁹ Te ní xáhaⁿ tucu té Pãblú:

—Ndéé dàvá-áⁿ ñí quide úhú-í ñáyiú sàndáá iní-xi tnúhu Jèsús Yaá ní quee ñuú Nazàrét, te ní cáhàⁿ-í sá vãha-ni ní quide-í sá dúcáⁿ ñí quide-í. ¹⁰ Te ðiú-ni ducaⁿ ñí quide-í ñuú Jerusàlén. Te cue dútú cúnùu ní taxi-güedé ìⁿ tutú cuèndá tñi-í ñáyiú ní sàndáá iní tnúhu Jèsús, te vãi-yu ní chihi-í vecaá. Te òré ní cáháⁿ-güedé sá cáhni-güedé ñáyiú-áⁿ, te tñàhá-í ní cáháⁿ-í sá cúú càhni ñaha-güedé xií-yu. ¹¹ Te tñí xito ní sáháⁿ-í nchaa veñúhu ñáyiú isràèl, te ní cani-í-yu te ní xáhaⁿ-í sá dáñã-yu ichi Jèsús. Te cuèndá ío ní cudéèⁿ-í núñ-yu, xíãⁿ ní sáháⁿ-í nchaa ñuú xicá ñí sánúndúcù-í dava-gá ñáyiú sàndáá iní tnúhu-gá cuèndá dandòho ñaha-güedé xií-yu.

Té Pãblú càháⁿ tucu-dé nása ní cuu ní tuha-dé ichi Yá Ndiõxí
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Te cuèndá xíãⁿ ní xica tucu-í cuáháⁿ-í ñuú Dàmascú, néhè-í tutú ní taxi cue dútú cúnùu cuáháⁿ, cuèndá sá ndácù-í tñi-í nchaa ñáyiú sàndáá iní tnúhu Jèsús ní cùu. ¹³ Te òré caúxúú nduu ñùhu-í ichi cuáháⁿ-í, te uuⁿni ní quee ñuhú andiú ñí dáyèhé-xi ndéé núú nútñi-í ndihi cue tée ndèca tñaha ndihi-í, te níhi-gá ní dáyèhé-xi dàcúúxí nchĩcanchii. ¹⁴ Te nchaa-ndí ní nduá-ndí ndéé ñuhu, te ní tecú dóho-í càháⁿ ìⁿ sá càháⁿ tnúhu ñáyiú isràèl, te càchí-xi: “Yòhó Sàulú, ¿Ná cuèndá cúú ùhú

iní ñáhá-n xì-í dándòho ñaha-n? Te ío dándoho-n mee-n, chi dàtná cuíní-n quìde ndicutu quide-n chi quiti-áⁿ òré cǔxi-güedé-di pùyá te sǎha-di patadá núú-xi, te sá dúcáⁿ quide-di te quide úhú-di mee-di. Te ducaⁿ sǎtnahá-xi cùu yohó chi ñá túú sàndáá iní ñáhá-n xì-í”, cǎchí sá ñí cǎháⁿ-áⁿ. ¹⁵ Te ní xáhaⁿ-í: “¿Ná cúú yòhó sá ñí cǎháⁿ-áiⁿ?”, xǎhaⁿ-í. Te cǎchí sá cǎháⁿ-áⁿ: “Yúhú cúú-í Jèsús Yaá cúú úhú iní-n”, duha ní cachí sá cǎháⁿ-áⁿ. Te xǎⁿ ní cutnùní iní-í sá Jèsús cǎháⁿ. ¹⁶ Te ní cachí-gá: “Ndacuñí-n chi yúhú cǎháⁿ-í chi cuíní-í quíhíⁿ-n cǎda-n chiuⁿ-í, chi quíhíⁿ-n cǎháⁿ-n núú ñǎyiu nàcuáa ní cuu ní xiní ñáhá-n xì-í vitna, te quixi tucu-í cǎháⁿ ndihí ñaha-í xii-n, te cúñaha-n xì-yu nàcuáa cǎháⁿ-í. ¹⁷ Chi cuíní-í quíhíⁿ-n cǎháⁿ-n tnǔhu-í núú ñǎyiu isràél ndihí núú ñǎyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél, te coto ñaha-í xii-n cuèndá vá cǎhní ñàhá-yu xii-n. ¹⁸ Te cuíní-í quíhíⁿ-n cǎñaha-n xì-yu sá dáñǎ-yu nchaa ichi cuèhé ichi duha ndècú-yu, te tuhá-yu ichi váha cuèndá vá quíndáá iní-yu cadá-yu sá cǎháⁿ yucu ñǎvǎha, te quíndáá iní-yu cadá-yu nchaa nàcuáa cǎháⁿ Yǎ Ndiǒxí. Te núu na quíndáá iní-yu tnúhu cǎháⁿ-í, te cada cǎhnu iní-í nchaa cuéchi-yu, te naníhí tàhú-yu ndihí dava-gá ñáyiu sa ní xócuíñí nchaa sá cuèhé sá dúhá ñí xíndecu iní-yu”, duha ní cachí-gá xii-í —cǎchí té Pǎblú xǎhaⁿ-dě xii té Àgripá té yíndaha nacióⁿ Isràél.

Té Pǎblú quíde-dě nchaa nàcuáa ní xáhaⁿ Jèsús cada-dé

¹⁹ Te ní xáhaⁿ tucu té Pǎblú xii té Àgripá:

—Ñá túú dàña ndeé-í quidè-í nchaa nàcuáa ní cáháⁿ Jèsús òré ní cáháⁿ-gá andiu. ²⁰ Te díhna-gá ñáyiú ñuú Dàmascú ní cáháⁿ-í tnúhu-gá núú-yu, te ní xáhaⁿ-í xii-yu sá dáñã-yu nchaa sá cuèhé sá dúhá quidè-yu, te cáháⁿ ndihí-yu Yá Ndiöxí, te cadá-yu mee-ni sã vãha cuendá cutnùní iní dava-gá-yu sá ñí dáñã-yu nchaa sá ñà túú vãha ní xóo cadá-yu. Te ducaⁿ-ni nì xáhaⁿ-í xii ñáyiú ñuú Jerusàlén ndihí ñáyiú nihíi nacióⁿ Isràél ndihí nchaa ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél. ²¹ Te cuendá sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ-í nùu ní tñii ñaha cuè téé isràél xii-í cútnàhá ní sáháⁿ-í veñúhu càhnu sá ïo cùnuu cahni ñaha-güedé ní cùu. ²² Te ñu-ni mee Yã Ndiöxí ní chindee ñàha-gá xii-í nùu ndècu-í iha tnàvíí càháⁿ-í tnúhu-gá, te mee-ni tnúhu-gá càháⁿ ndihí-í ncháa-yu, cuèi ñáyiú cuica, te cuèi ñáyiú ndàhú. Te ndíi Moisés ndihí dava-gá cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha ñí cáháⁿ-güedé nàcuáa cada-xi vitna, te ñu-ni ducaⁿ càháⁿ-í nchaa-ni nduu. ²³ Te cue téé-áⁿ ñí cachí-güedé sá Crístú Yaá tendaha Yã Ndiöxí quixi ñuyíú-a ndoho tnahá-gá, te cuú-gá, te dàtnùní ndoto-gá. Te ducaⁿ càda-xi nchaa ñáyiú ní xihí ndotó-yu núu na sàá nduu chi ducaⁿ càda-xi ní cachí méé Yã Ndiöxí. Te cuendá sá dúcáⁿ ñí ndoto-gá, xíãⁿ cútnùní sá cúú nàníhí tàhú ñáyiú, cuèi ñáyiú isràél, te cuèi ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél. Te dàtná-ni ndùu tnúhu ní cáháⁿ cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha-ãⁿ, te ñu-ni ducaⁿ càháⁿ yúhú tucu —càchí té Pãblú xáhaⁿ-dè.

Té Pãblú xáhaⁿ-dè xii té Àgripá sá quíndáá iní-dé tnúhu Jèsús

²⁴ Te sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ té Păblú, te ní cáháⁿ níhi té Fèstú, te xăhaⁿ-dě:

—Păblú, jó lùcú càháⁿ-n! Cuendá ío vâi ní dâcuáháⁿ-n, núu xǎⁿ ndádá lùcú ñáhá-xí xì-n —câchí-dé xăhaⁿ-dě.

²⁵ Te ní xáhaⁿ tĕ Păblú:

—Ñáhá, vá dúcáⁿ căháⁿ-n chi ñá díú sǎ lùcú-í duha càháⁿ-í, chi tnúhu ndáá càháⁿ-í. ²⁶ Te té Àgripá-a sa nàha-dé ndihì nchaa ñáyiu isrâél nâcuáa ní cuu, chi sa ní níhí-dĕ tnúhu ndihì dava-gá-yu nâcuáa ní cáháⁿ-í, núu xǎⁿ cùyî-í càháⁿ ndihì-í-dé —câchí-dé xăhaⁿ-dě xii té Fèstú.

²⁷ Te ní xáhaⁿ-dĕ xii té Àgripá:

—Yúhú sa xìní-í sá sândáá iní-n tnũhu ní chídó tnùní cue tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí ndéé sanaha —câchí-dé xăhaⁿ-dě.

²⁸ Te ní xáhaⁿ tĕ Àgripá:

—¿Quide-n cuendá sá ĩⁿ ũú tnúhu ní cáháⁿ-n te quindáá iní-í tnúhu Jèsús cáháⁿ-n-ăⁿ? —câchí-dé xăhaⁿ-dě.

²⁹ Te ní xáhaⁿ tùcu té Păblú:

—Cuĕi vitna te cuĕi ndéé cuĕé-gá dico cuiní-í sá dàcuítí sǎ quindáá iní-n tnũhu Jèsús. Te diu-ni ducaⁿ xìcáⁿ táhù-í núú Yă Ndiõxí sá ncháá ñáyiu ndècu ndihì-o iha quindáá iní-yu tnúhu-gá dàtná cuiní-n ñí quide yúhú, ducaⁿ càdá-yu. Dìcò-ni sá nõu vá quihìⁿ-ni-yu vecaá dàtná cuiní-n ndòho yúhú —câchí-dé xăhaⁿ-dě xii té Àgripá.

³⁰ Te sátá dúcáⁿ ñí cáháⁿ-dĕ, te ní ngúnutnĕi té Àgripá tée yîndaha nacióⁿ Isrâél, ndihì té Fèstú tée cùu gobiernú, ndihì tá Berènicé ndihì dava-gá ñáyiu xñucóo yatni. ³¹ Te ní tnahá-yu ndèca tnahá-yu cuáháⁿ ĩⁿ xio. Te ní xítnahá-yu:

—Tée-ǎⁿ ñá túú nǎ cuéchi ni quède-dé nǔu chihi ñaha-güedě vecaá àdi cahni ñaha-güedé —càchí-yu xǐtnàhá-yu.

³² Te té Àgripá ní xáhaⁿ-dě xii té Fèstú:

—Cuéchi mee-dě chi ní cachí-dé sá quǐtnahá-dé té Cèsár, xǐǎⁿ nǔu ndíhu tucu-dé vecaá, te núu ñá túú dùcaⁿ ni cáháⁿ-dé, te cácu-dé ní cùu —cachí-dé xáhaⁿ-dě xii té Fèstú.

27

Té Pǎblú cuáháⁿ-dé ñuú Ròmá

¹⁻² Te ní ndatnúhu-güedé sá quíhíⁿ té Pǎblú ndíhi bàrcú nàcióⁿ Itàliá, te tnàhá yúhú quíhíⁿ-í ndíhi-dé. Te tnàhá ìⁿ té nàni Aristarcú cuíní-dé quíhíⁿ ndíhi-ndí-dé, te cùu-dé té ñuú Tesalónicá, te ñuú-áⁿ yíndèhu-xi distritú Macèdoniá. Te ní sáha cuèndá-güedé té Pǎblú ndíhi ìⁿ úú-gá cue té xìxíhi vecaá ní queheⁿ cuèndá ñáhá tǎ Jǔliú té cùu capitáⁿ, té yíndaha nchaa sandadú nání Àugustú, te ní quée-ndí nchaa-ndí bàrcú ñuú Adràmitiú. Te ní xica bàrcú-áⁿ cuáháⁿ-ndí ndíhi-xi te cuita yáha-ndí ìⁿ úú ñuú yíndèhu distritú Àsiá quíhíⁿ.

³ Te nduu tnée ní quexìo-ndí ñuú Sìdón. Te ío váha ní quide té Jǔliú, chi ní dáñá-dě ní quene té Pǎblú ní sáháⁿ-dé ní cáháⁿ ndíhi-dé cue té ío váha tnàhá tnúhu ndíhi-dé nǔu cudana cundàhú iní ñáhá-güedě cuáñaha-güedě nchaa sá xíní ñúhu-dé.

⁴ Te dàtnùní ní ndée tucu-dé bàrcú cuáháⁿ-ndí. Te ío níhi táchí te ñá ní dàña-xi caca ndáá bàrcú, te ní sáháⁿ bàrcú ndée yatni yuhu dìstritú Chìpré, te distritú-áⁿ cáá cuădava xití làmár, te xǐǎⁿ ñá túú cuèhé táchí ni yáha-ndí. ⁵ Te ta yáha-ndí cuáháⁿ, te

ní yáha-ndí ìḡn xio yuhu d̀̀stritú C̀̀licia nd̀̀hi yuhu d̀̀stritú P̀̀nfilia, te ní sáá-ndí ndéé ñuú Mírá ìḡn ñuú yíndèhu d̀̀stritú L̀̀cia.

⁶ Te ní quene téè c̀̀u capitáⁿ cuándúcú-dě ingá bàrcú, te ní níhí-dě ìḡn bàrcú téè ñuú Alejandriá, ñúhú ìchi-xi quíhíⁿ-xi nàcióⁿ Itàliá. Te ní ndicuaca ñaha-dě xii-ndí cuáháⁿ-ndí ní quée-ndí bàrcú-áⁿ, te ní xica-xi cuáháⁿ-xi. ⁷ Te ío cuèè cuáháⁿ bàrcú-áⁿ, cuéhé nduu ní xúhuⁿ-xi ichi, te yica-ni ñí quexìo-ndí yuhu ñuú Nidú, te ñá ní dàña-gá táchí quíhíⁿ ndáá bàrcú ñuú ní xícó nduú-xi. Te ní yáha-ndí ìḡn xio yuhu d̀̀stritú Crètá núú ñà túú quène vihi táchí, te ñu-ni cuádava tucu lámár cáá d̀̀stritú-áⁿ. Te ní yáha-ndí yuhu ñuú Sàlmón, te ñu-ni Crètá yíndàha-xi ñuú-áⁿ. ⁸ Te ní yáha-ndí cuáháⁿ-ndí mee-ñá núú ràyá d̀̀stritú Crètá, te ío ní ndoho-ndí ní sáá-ndí ìḡn xichi núú nání Puèrtú Váha, yatni vií-ni-gá ñuú Làseá.

⁹ Te ní cuyaa vihi-ndí ichi, ducaⁿ-ni c̀̀u-ndí ní tnahá yóó cúúⁿ dǎú táchí, te ío úhú yáha bàrcú ñuú na quíhíⁿ-ni-xi. ¹⁰ Te ní xáhaⁿ tẽ Pǎblú xii-güedé:

—Nchaa-ndo c̀̀ndedóho-ndo tñhu na cáháⁿ-í-a. Ío úhú núú na cáda yica-o quíhíⁿ-ó nd̀̀hi barcú chi cuíta càrgá te cuíta bàrcú, te cuu-ni iní-xi tnahá-ni mee-o cúú-ó chi cáhá-ó ñuú na ngàunihnu-o xití ndute —càchí-dé xáhaⁿ-dě xii-güedé.

¹¹ Te téè c̀̀u capitáⁿ ñá ní sàndáá iní-dé tñhu ní cáháⁿ tẽ Pǎblú. Dico tñhu ní cáháⁿ téè dàcaca barcú nd̀̀hi xitohó-xi chi ní sàndáá iní-dé. ¹² Te ñá ní tnahá iní-güedé Puèrtú Váha cuèndá sá ñí tnahá yóó cúúⁿ dǎú táchí, te ñá túú dǎhu váha

táchí xǎⁿ, núu vài-güedé ní cuiní-güedé yáha-güedé quíhíⁿ-güedé sáa-güedé ndéé ñuú Fènicé ní cùu. Te yàcáⁿ cundecu-güedé yóó cúúⁿ dǎú táchí cuèi ñá túú cáváha vihi, chi nchìi nàcuáa yáha bàrcú, te yàcáⁿ quíhu táchí, dico dǎhu-gá. Núu xǎⁿ ndéé ndíacǎⁿ nátacá bàrcú yóó cúúⁿ dǎú táchí, te ñu-ni Crëtá yíndàha-xi ñuú-áⁿ.

Nitùhú làmár cúúⁿ dǎú táchí

¹³ Te duha ní quene nuu luha táchí, xǎⁿ ní sani iní-güedé sá ndácú-güedé quíhíⁿ-güedé, núu ní natava-güedé caá ndètní ndéé bàrcú, te ní xica-xi cuáháⁿ-xi ní yáha-ndí yatni víi yuhu dìstrítú Crëtá. ¹⁴ Te tnaa-ni ní cuu sá ñi xica bàrcú, te duha ní cunuu dǎú táchí ñⁿ xio yuhu ñuú-áⁿ ¹⁵ te nchìta ichi cuáháⁿ bàrcú. Te ñá ní ndàcu-gá-xi quíhíⁿ ndáá-xi nàcuáa cuáháⁿ-xi ní cùu, núu ní dáñá-ndí cuáháⁿ méé-ñǎ bàrcú. ¹⁶ Te ní yáha-ndí ñⁿ ñuú nání Clàudá, te ñuú-áⁿ caá cuǎdava xití làmár. Te ñⁿ xio yuhu ñuú núú ñà túú quène vihi táchí ñi yáha-ndí, te bàrcú líhli sá nchìcúⁿ sátá bàrcú cáhnú, chi ní ndacu-ndí ní taxúha-ndí xití bàrcú cáhnú. ¹⁷ Te sátá ñi ndacu-ndí ní taxúha-ndí bàrcú líhli, te ní ducuⁿ nuu-güedé yoho bàrcú cáhnú. Te ío ní yùhú-güedé sá yáha bàrcú ndéé núú ñúhú cǔchí yuhu ñuú Sirté, núu xǎⁿ ní ndíhi dóó nchítá dǐquí bàrcú ní nuu nehe-güedé, chi dóó-ǎⁿ ío níhi chìndaha táchí, núu xǎⁿ cuáháⁿ bàrcú ñⁿ xio. Te ní dáñá-güedé ñá túú-gǎ ní dàcaca-güedé, núu cuáháⁿ méé-ñǎ-xi ta chìndaha táchí cuáháⁿ. ¹⁸ Te ío níhi dǎú táchí, te ñá ní cuiní tnàhí-xi yáha. Te nduu úú sá dúcáⁿ ñà túú-gǎ ní dàcaca-güedé bàrcú te ní

ngüíta-güedé ní dǎngöyo-güedé sá nchídó-xí cuendá cuiní-güedé nduu ñamá-xi. ¹⁹ Te nduu úní ní dǎngoyo-güedé ncha ndachìuⁿ cánehe chiuⁿ-güedé xití bàrcú. ²⁰ Te cuéhé nduu ñá túú ní xìní-ndí ní chòdíní ní nchìcanchii, chi ío níhi ní cuuⁿ dáú táchí, núu ní cáháⁿ-ndí sá vǎ cǎcu-ndí, chi ndìhi-ndí cáhá ní cáháⁿ-ndí.

²¹ Te ní cuu titní nduu ñá túú-gǎ xéxí-ndí, núu xíǎⁿ ní ngúnutnì té Pǎblú núu-güedé, te xǎhaⁿ-dě:

—Quindáá iní-ndó tnǎhu ní cáháⁿ-í, te cundecu nahi-o Crétá ní cùu. Te núu ni tnì-ndo tnúhu-í, te vǎ dácuíta-o càrgá ndìhi dava-gǎ ndàchiuⁿ ni cuu.

²² Te vǎ yùhú-ndó chi vǎ cùú ni ìⁿ-ndo dico bàrcú chi cuíta. ²³ Te nàha-ndo sá yùhú càháⁿ ndìhi-í Yǎ Ndiöxí te quide-í nàcuáa càháⁿ-gá. Te òu-ni mee-gǎ ní techiuⁿ-gá ìⁿ espíritú xínú cuèchi núú-gǎ ní quixi, ²⁴ te ní cachí-xi xii-í: “Vǎ yùhú-n chi vǎ cùú-n, dico dacuítí quìhìⁿ-n cáháⁿ ndìhi-n tǎ Cèsár. Te ni ìⁿ té ndìhi-n vǎ cùú, chi ío cùdíí iní ñáhá Yǎ Ndiöxí xii-n”, duha ní cáháⁿ espíritú xínú cuèchi núú-gǎ ní cachí tnúhu-xi xii-í. ²⁵ Núu xíǎⁿ càchí tnúhu-í sá vǎ yùhú-ndó, chi sa cùnuni iní-í sá cadá Yǎ Ndiöxí nàcuáa ní cáháⁿ espíritú xínú cuèchi núú-gǎ. ²⁶ Te mee táchí chindaha-xi bàrcú daquìhìⁿ-xi ndéé yuhu ndùte —cachí té Pǎblú xǎhaⁿ-dě xii-güedé.

²⁷ Te sa ní cuu sáhúⁿ nduu sáhúⁿ niú sá ñí ngüíta-xi cùuⁿ dáú táchí, te ñá túú-gǎ dácàca-güedé bàrcú, chi mee-nǎ táchí tá chindaha-xi barcú cuáháⁿ núu ndute làmár Àdriá. Te sátá ñí cuu dava niú, te ní quide cuendá cue té dácaca barcú sá tá cùyatni-güedé ñuhu yìchí. ²⁸ Te ní

chicuàhá-güedé ná daha-gá mëtrú néhé-xí sǎ cùnú xítí ndute cuèndá cutnùní iní-güedé sá tá cùyatni-xi ndéé yuhu làmár, te nèhe-xi ócò sáhúⁿ ìⁿ-ni-gá mëtrú. Te ní xica tucu bàrcú luha-gá, te dǎtnùní ní chucuàhá tucu-güedé, te xíaⁿ néhé-xí ócò úsá-ni-gá mëtrú. ²⁹ Te ní yùhú-güedé sá candaundeé-xi cava, te ní queheⁿ-güedé cúmí caá náhnú sǎ nchìcúⁿ yoho, te ní dáquëe-güedé xítí ndute ndàa sátá bàrcú, te dǎtnùní ní ngüíñí-xi ñá ní xica-gá-xi, te ní cuiní-güedé sá òré-ni tũndaá ní cùu. ³⁰ Te cue téé dácaca barcú ní natava-güedé bàrcú lĩhli dǎndéé-güedé núú ndute ni cùu, te ní cachí-güedé sá quíhíⁿ-güedé ndàa núú bàrcú dàquëe-güedé úú-gá caá cuèndá cuita candeé-xi bàrcú cáhnú cuèndá sá vǎ cáca-xí. Te cuiní-güedé dandàhú-güedé dava-gá nchúhú cue téé ñũhu ndĩhi-güedé bàrcú, chi ní ndatnúhu-güedé sá cúnú-güedé ní cùu. ³¹ Te té Pǎblú ní xáhaⁿ-dě xii téé cùu capitáⁿ ndĩhi dava-gá sandàdú:

—Te núu na dǎndóo ñaha cuè téé dácaca barcú cunu-güedé, te vǎ cǎcu-o —cachí-dé xáhaⁿ-dě.

³² Te sá dúcáⁿ ñĩ xáhaⁿ-dě nõu ní sáháⁿ sandàdú ní xehndé-güedé yoho nchìcúⁿ bàrcú lĩhli dǎngáúnhnu-güedé xítí ndute cuáháⁿ-xi.

³³ Te váha váha-ni ta tũndaá cuáháⁿ, te ní xáhaⁿ tẽ Pǎblú:

—Sa ní cuu sáhúⁿ nduu ñá túú tnàhí xèxi-ndo sá ndĩhú iní-ndó. ³⁴ Te vitna yáchí-ndó, chi caxi-ndo cuèndá naníhí ndéé-ndó, te vǎ yùhú-ndó chi ñá túú nǎ tnahá ni ìⁿ-ndo —cachí-dé xáhaⁿ-dě xii-güedé.

³⁵ Te sátá dúcáⁿ ñĩ cáháⁿ-dé, te ní queheⁿ-dé ìⁿ pàá, te ní ndacáⁿ táhú-dě núú Yǎ Ndiõxí,

te núu-güedě nchaa-güedé ducaⁿ nĩ quide-dé, te dătnùní ní táhú-dě luha ní xexi-dé. ³⁶ Te ducaⁿ te dătnùní ní cuyi-güedě ní xexi-güedé nchaa-güedé. ³⁷ Te úú ciendú únídico sáhúⁿ iⁿ-ndí ñúhú bàrcú núú tnàhá té Păblú, te nchaa-ndí ní xexi ndi^{hi}-ndí-dé. ³⁸ Te ní xexi-ndí ní ndahá xití-ndí. Te dătnùní ní ngúita-güedé ní tava-güedé nchaa ngohnchi triú ní dăngoyo-güedé xití ndute cuendá nduu ñamá-gá bàrcú.

Ní dáhu bàrcú xití làmár

³⁹ Te sátá nĩ túndaá, te ñá ní cùtnuní-gá iní-güedé ndèè cúu-xí nũú nĩ sáá-güedé, te ní xiní-güedé iⁿ xichi núú nĩ xícó ndúú luha yuhu làmár, te vâi vihi cúchí dándáá-xí yùhu ndute, te xíáⁿ ñà túú dàcandá víhí tăchí ndute. Te ní ndatnúhu-güedé sá ndácú-güedě dacàca-güedé bàrcú quíhíⁿ-xi ndéé núú ñúhú cŭchí. ⁴⁰ Te xíáⁿ nũu ní sáháⁿ-güedé ní xehndé-güedé nchaa yoho nchícúⁿ caá tácàndéè bàrcú ní ndóo xití làmár, te ní nadatáyá-güedé vítú sã dăcuico-xi barcú, te ní nacata caa-güedé iⁿ dóó dǐquí bàrcú, te ta chìndaha táchí cuáháⁿ yuhu làmár tá cùyatni-xi ñuhu yichí cuáháⁿ. ⁴¹ Te ndècu iⁿ xichi ní natacá víhí cŭchí xití ndute, te xíáⁿ nĩ nguíndŭxi nihnu bàrcú-güedé, te ní cuti^{hi}-xi xití cúchí, te ñá ní ñíhí-gă-güedé năcuáa cada-güedé nene-xi. Te ío níhi ní dăcandá táchí ndute, te ní chúcú ndéé-xi ndàa sátá bàrcú, te ní ndi^{hi} ní táhú-xí. ⁴² Te cue sandàdú ní xítñaha-güedé sá cáhní-güedě nchaa cue téé ní xíhi vecaá cuendá sá vă quíhíⁿ-güedé núú ndute te cunu-güedé. ⁴³ Te téé cùu capitán ñá ní dàña-dé cahni-güedé cue téé ní xíhi vecaá, chi ñá

ní cùndee iní-dé cahni-güedé tnàhá té Păblú. Te ní xáhaⁿ-dě xii-güedé sá cuè tée xĩcuu cada quíhíⁿ núú ndute te na yăha-güedé ndute quene-güedé yuhu làmár. ⁴⁴ Te dava cue tée ñá cúú càda, ní xáhaⁿ-dě nanducu-güedě vítú ñí àdi vítú ñĩ táhú sã ñĩ xíhi bàrcú, te núú xĩăⁿ caundodo-güedé yáha-güedé ndute quene-güedé ndéé yuhu làmár. Núu duha ní cuu ní cácu-ndí nchaa-ndí.

28

Té Păblú ndécú-dě ñuú Măltá cáá cuădava làmár

¹ Te sátá ñĩ cácu-ndí ní nene-ndí ñuhu yìchí, te ní níhí-ndí tnúhu nàcuáa nàni ñuú núú ñĩ sáá-ndí, te ñuú-áⁿ nání-xí Măltá, te càa-xi cuădava làmár. ² Te ío quide víxiⁿ-xi cuèndá ío cùuⁿ dáú. Te ñáyiu ñuú-áⁿ ñĩ cundàhú iní ñáhă-yu xii-ndí, ní dáttnàhá-yu ñuhú te ní cana ñàhá-yu ní sáháⁿ-ndí ní nacuídí-ndí. ³ Te té Păblú dátacá-dé nducú, te tnàhá-ni ñⁿ cóó děéⁿ ñĩ tn^ñ nihnu-dé-di, te òré cuáháⁿ ndaha-dé chucu-dě núú ñùhú, te ní ñáni-di cahni, te ní ndee-di xití nducú ní sánduu-di ndaha-dé, te ní xexihaⁿ-di xii-dé. ⁴ Te nchaa ñáyiu ndèhé-yu sá tácàndeé-di ndaha-dé, te ní ngüíta-yu ní xíttnàhá-yu:

—Váa ndíyí ní sahani téa, te ñá ní xíhí-dé làmár, te dacuítí sã cùú-dé vitna, chi sa nàha Yá Ndiöxí ná ní quide-dé ñuyíú-a —càchí-yu xíttnàhá-yu.

⁵ Te té Păblú ní quidi-dé ndaha-dé ní ngau-nihnu-di núú ñùhú, te ñá túú tnàhí ná ní cùu núú ñĩ xexi-di. ⁶ Te ñáyiu ñuú-áⁿ xĩndéhě-yu núu daquíhíⁿ-xi chúhúⁿ àdi nduá-dé cuú-dé. Te naha ñĩ xíndéhé ñàhá-yu núu nása cada ñaha-xi xii-dé, te ñá túú tnàhí ná ní quide ñaha-xi, te ní xíttnàhá-yu:

—Váa ndiöxí cúú tēe-a núu dàcáⁿ ñá túú tñàhí ná ní quide-xi ndaha-dé núú nǐ xexi cóó —càchí-yu xǐtñàhá-yu.

⁷ Te yatni núú dúcáⁿ nǐ xexihaⁿ cǒó-ǎⁿ cáá ñùhu xitu téé nàni Publiú, te téé-áⁿ táxí tñùní-dé nǐhìí ñuú cáá cuädava xití làmár núú ndécú-ndǐ nduu-ǎⁿ. Te ío váha iní-dé chi ní cana ñaha-dě ní sáháⁿ-ndí ní xíndecu-ndí úní nduu vehe-dé. ⁸ Te tǎtá tē Pùbliú-áⁿ cáá-dě cùhú-dé ñùhú-dě cahni, te tñàhá-dé daxi. Te té Pǎblú ní sáháⁿ-dé núú cáá-dě, te ní cáháⁿ ndihí-dé Yǎ Ndiöxí, te ní sacáⁿ ndodo-dé ndaha-dé díquí tē cùhú-áⁿ, te ducaⁿ-ni nǐ quide-dé, te ní ndúha téé cùhú-áⁿ. ⁹ Te sátá dúcáⁿ nǐ quide té Pǎblú, te ní quixi nchaa ñáyiú cùhú núú ndécú-ndǐ, te ní quide tátna ñaha tē Pǎblú xií-yu te ní ndúha-yu. ¹⁰ Te òré ndécú-ndǐ xíáⁿ, te vǎi sá nǐ taxi táhú-güedě, te òré ní xica-ndí ní taxi tucu-güedé nchaa sá xíní ñùhu-ndí ichi.

Té Pǎblú ní quexìo-dé ñuú Ròmá

¹¹ Te yàcáⁿ ní xíndecu-ndí úní yóó, te sa ndècu ñⁿ bàrcú téé ñuú Alejàndriá òré ní quexìo-ndí, te ní xíndecu-xi nǐhìí yóó cúúⁿ dǎú táchí. Te núú-xi càndodo sandú sá dánàni-güedé Càstór ndihí sàndú sá dánàni-güedé Pölux, te xití bàrcú-áⁿ nǐ quée-ndí cuáháⁿ-ndí. ¹² Te ní quexìo-ndí ñuú Siràcusá, te yàcáⁿ ní xíndecu-ndí úní nduu. ¹³ Te ní xica tucu bàrcú cuáháⁿ-xi, te ní quexìo-ndí ñuú Règiú. Te nduu tñéé duha ní quene nuu táchí. Te ní xica bàrcú cuáháⁿ-xi, te ndéé nduu úú ní quexìo-ndí ñuú Pùteolí. ¹⁴ Te yàcáⁿ ní naníhí tñàhá-ndǐ ndihí ñáyiú sàndáá iní tñúhu Jèsús, te ní cachí-yu sá

cúndècu-ndí úná nduu, núu xíǎⁿ ní xíndecu-ndí úná nduu ndihí-yu. Te ní xica tucu bàrcú cuáháⁿ-xi, te ní quexìo-ndí ñuú Ròmá. ¹⁵ Te ñáyiú ròmá ñáyiú sàndáá iní tnúhu Jèsús, ní níhí-yu tnúhu sá cuáháⁿ-ndí, te ní quixí-yu ní quixi tnahá ñáhă-yu ichi. Te davá-yu ní naníhí-ndǐ ñuú Fòrú Àpiú, te davá-yu ní naníhí-ndǐ ñuú Úní Tàbernás. Te òré ní xiní té Păblú nchaa ñáyiú véxi tnahá ñáhá xii-ndí, te ndee ndèe ní cuu iní-dé, te ní ndacáⁿ táhú-dé núú Yă Ndiǒxí sá dúcáⁿ ní quidè-yu. ¹⁶ Te sátá ñǐ quexìo-ndí ñuú Ròmá, te cue téè cùchiuⁿ ní xáhaⁿ-güedě xii té Păblú sá cúndècu dǐⁿ-dé, te ní xíndéé ñáhá cuàa sandadú xii-dé.

Té Păblú càháⁿ-dé tnúhu Yă Ndiǒxí ñuú Ròmá

¹⁷ Nduu úní sá ñǐ quexìo té Păblú, te ní cana-dé cue téè cùnuu núú ñáyiú isràél ndécú ñuú Ròmá, te ní sáháⁿ-güedé núú ndécú-dě, te ní xáhaⁿ-dě:

—Nchòhó cue téè isràél, càchí tnúhu-í sá ñă túú ñă ní quide-í ni ñⁿ ñáyiú cútnàhá ní xíndecu-í ñuú Jerusàlén. Te ñă túú ní cǎháⁿ cuèhé-í sá quidě-yu nchaa nàcuáa ní xóo cada cue ñaní tnáhá-ó ñǐ xíndecu ndéé sanaha, te ñă túú ñă ní quide-í te ní tnǐ ñaha-güedě ní sáha cuèndá ñáhá-güedě xii-í núú cuè téè ròmá, cue téè ndècu yacáⁿ. ¹⁸ Te cue téè-áⁿ ñǐ ndúcú tnúhu-güedé ñuú ndáá ndècuéchi-í, te ní cutnùní iní-güedé sá ñă túú ñă ní quide-í, te xíǎⁿ cuiní-güedé queñuhu ñaha-güedě xii-í vecaá ní cùu. ¹⁹ Te diu-ni cue téè isràél ñă ní dàña-güedé cácu-í, chi cuiní-güedé sá cáhni ñaha cue téè ròmá, cue téè xíndecu yacáⁿ xii-í ní cùu, te xíǎⁿ ñuú ní xáhaⁿ-í sá quixì-í cǎháⁿ ndihí-í té Cèsár cuèndá iha cada ndáá méé-dě cuèndá-í, te vá yǒo ñⁿ tee-í cuéchi. ²⁰ Núu

xíãⁿ ní cana ñaha-ĩ xii-ndo cuendá cunaha-ndo nàcuáa ní cuu. Te ní xáhaⁿ-ĩ sá sàndáa iní-í sá ndótó ñáyiú ní xíhí, te ðiu-ni ðucaⁿ càháⁿ dava-gá ñáyiú isràél, te sá ðúcáⁿ ñí cáháⁿ-í, te ní chihi ñaha-güedě vecaá, te xĩndeé ñáhá-güedě ndéé vitna —càchí té Pãblú xãhaⁿ-dě xii-güedě.

21 Te ní xáhaⁿ-güedě xii-dé:

—Ñá túú tnahí tutú ní tëndaha cue téé ðistrítú Jùdeá quixi cuendá-n. Te ní cuè téé isràél ñá túú ní quixi-güedě cáháⁿ cuèhé-güedě cuendá-n.

22 Te cuìní-ndí cundedóho-ndí nása cunduu tnúhu cáháⁿ-n, chi sa ní níhí-ndí tnúhu sá ncháá xìchi ío xícáháⁿ cuèhé-yu cuendá nchaa ñáyiú sàndáa iní tnúhu Jèsús —càchí-güedě xãhaⁿ-güedě xii té Pãblú.

23 Te ní xáhaⁿ-güedě nduu cùyáchí-güedé te quixi-güedé cundedóho-güedé dava-gá cuendú cáháⁿ té Pãblú. Te ní tnahá nduu ñí ndatnúhu-güedé quíhíⁿ-güedé núú quidé vèhe-dé, te vài-yu ní sáháⁿ-yu ní xĩndedóho-yu tnúhu ní cáháⁿ-dé, te nchàca nchaa ní cáháⁿ ndíhi-dé-yu. Te ní xáhaⁿ-dě xii-yu sá ndíi Moisés ndíhi dava-gá cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí ndéé sanaha ñí chídó tnùní-güedé núú tütú-güedé sá ðíú-gã tendaha-gã Crístú quixi-gá ñuyíú-a. Te ní chídó tnùní-güedé nchaa nàcuáa cada-gá, te ðiu-ni nàcuáa càháⁿ tutú-güedé cada Crístú, te ðucaⁿ ñí quide-gá cútnàhá ní xica cuu-gá ñuyíú-a, núu xíãⁿ ní cutnùní sá ðíú Jèsús cúú-gã Crístú Yaá ní tendaha Yã Ndiõxí ní quixi ñuyíú-a. Te núu quĩndáa iní-yu, te ndíhu ndaha ñaha Yá Ndiõxí xii-yu. 24 Te davá-yu ní sàndáa iní-yu tnúhu ní cáháⁿ-dé, te davá-yu ñá túú ní sàndáa iní-yu. 25 Te

cuendá sá ñă ĩⁿ-ní tnũhu ni cǎháⁿ-yu, núu xǎⁿ cuiní-yu núhú-yu ni cùu. Te ní xáhaⁿ tẽ Pǎblú sá cùndètu tnaá-yu cáháⁿ-dé ìngá tnúhu, te xǎhaⁿ-dẽ:

—Ní xáhaⁿ Espíritú Yǎ Ndiõxí xii ndíi Chàíá nàcuáa cáháⁿ ndíi núu nchàa ñaní tnáhá-ó ñí xíndecu ndéé sanaha. Te ní cáháⁿ Espíritú-gá ĩⁿ sá ndàá ní xáhaⁿ-xi xii ndíi, te duha ní xáhaⁿ-xi:

²⁶ Quíhíⁿ-n te cúñaha-n xii ñáyiu:

Nchòhó mee-ni cùndedóho-ndo tnũhu cǎháⁿ Yǎ Ndiõxí, dico ni vǎ tẽcú tnùní-ndó.

Te cada-gá tĩtní núu sǎ vǎ yõ tnàhí ndàcu cada, dico ni vǎ cútnùní iní-ndó nàcuáa ndùu sá cádá-gǎ,

²⁷ chi cuendá sá ïo sàá iní-ndó,

xǎⁿ ducaⁿ ñà túú sǎha-ndo cuendá nása cuáháⁿ tnúhu cǎháⁿ-gǎ,

chi ñá cuiní-ndó cùndedóho-ndo, te ni ñǎ sàndáá iní-ndó.

Te ni ñǎ cuiní-ndó dàña-ndo nchaa sá cuèhé sá dúhá quide-ndo

cuendá xocàni-gǎ nchaa xǎⁿ iní-ndó,

duha cúñaha-n xii-yu.

Càchí Espíritú-gá xǎhaⁿ-xi xii ndíi. ²⁸ Te na càchí tnúhu-í sá quíhíⁿ cue tée cǎháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí cáháⁿ-güedé tnúhu-gá núu ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél, chi ñáyiu isràél ñá túú cuiní-yu cùndedóho-yu. Dico ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél chi cùdíi iní-yu cùndedóho-yu, núu xǎⁿ naníhí tàhú-yu —càchí tẽ Pǎblú xǎhaⁿ-dẽ xii-yu.

²⁹ Te sátá ñí ndihí cuendú ní xáhaⁿ-dẽ, te ní ndeé-yu cuánuhú-yu ta ndàtnúhu-yu cuáháⁿ.

³⁰ Te úú cuíá ñí xínu ní xíndecu tẽ Pǎblú ĩⁿ vehe ní cháhu-dé. Te ní xóo cáháⁿ váha-dé ndihí nchaa

ñáyu ní xóo quíhíⁿ vehe-dé. ³¹ Te ní xáhaⁿ-dě sá ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiõxí xií-yu núu quindáá iní-yu tnúhu-gá, te vá yõo ìⁿ ni sàdí yuhu-dé. Te mee-ni tnúhu Xítóhó Jesucristú ní cáháⁿ-dé núŷ-yu.

Tnúhu ní cáháⁿ yă ndiöxí xito cùu uú
New Testament in Mixtec, Peñoles (MX:mil:Mixtec,
Peñoles)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Peñoles

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Peñoles [mil], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Peñoles

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

872f7754-0986-5ecd-a059-925a708a6939